

**UNGDOM
OG FRITID**

- landsforeningen for
fritidsklubber og ungdomshus

**KLUBBUNDERSØKELSEN
2020**

Ungdom og Fritid
November 2020

Design: InvolveAdvertising
Tekst: Ungdom og Fritid / Amund Røhr Heggelund, Heidi Anderssen og Ida Schmidt
Trykk: Involve
Foto: Gettyimages / Shutterstock

Forord

For femte gang gjennomfører Ungdom og Fritid klubbundersøkelsen. Tilsvarende undersøkelser har blitt gjennomført i 1997, 2002, 2008 og i 2016. Over tid har vi innhentet verdifull data om fritidsklubbfeltet i Norge, slik at vi kan tegne et større og mer helhetlig bilde av hvordan feltet utvikler seg i takt med samfunnsendringene. Den store datamengden som produseres gjennom klubbundersøkelsen gir oss muligheten til å se på sentrale utviklingstrekk og til å sammenligne med tidligere år. Årets undersøkelse representerer en ny komponent i vårt datagrunnlag. For første gang kan vi også se tallene i forhold til fylkestilhørighet. Dette kommer av Ungdom og Fritids omlegging av organisasjonsstrukturen og opprettelsen av 11 nye fylkesledd.

Resultatene fra undersøkelsen er viktig for oss som organisasjon og vårt arbeid, men også for klubbene, tillitsvalgte og ungdom i hele Norge. Det finnes ingen annen helhetlig gjennomgang av feltet, slik klubbundersøkelsen representerer. Undersøkelsen fra 2016 har derfor vært brukt som grunnlag for både forskning, politikkutvikling og utforming av Ungdom og Fritids satsingsområder.

Arbeidet med denne undersøkelsen har vært både spennende og utfordrende. Nå sitter vi med et ferdig resultat foran oss, som vi er stolte av å vise til omverdenen.

God lesing!

Oslo, November 2020

Ungdom og Fritid

INNHOOLD

Tema 1: Bakgrunn og inndeling	5	Tema 5 – Hvem bruker fritidsklubb	36
Historikk	6	Antall klubbungdom	37
Dagens fritidsklubb	6	Betaling	37
Sosialpolitisk forankring	7	Sammensetning av ungdomsgrupper	39
Kulturpolitisk forankring	7	Oppsummering	41
Datagrunnlag for klubbundersøkelsen 2020	7		
Begrepsbruk	8	Tema 6 – Aktivitet og innhold	42
Tema 2 – Forankring	9	Aktiviteter	44
Hvem driver klubben?	10	Arrangementer	45
Faglig forankring	11	Holdningsskapende arbeid	48
Fritidsklubbens omtale i kommunalt planverk	12	Oppsummering	48
Fritidsklubbenes egne planer	15		
Oppsummering	154	Tema 7 – Personalet	49
Tema 3: Rammebetingelser	16	Personalressurser	50
Juridiske rammebetingelser	17	Ansvarlig leder	53
Beliggenhet	18	Ungdomsarbeidere	54
Åpningstider	19	Frivillige	58
Økonomiske rammebetingelser	21	Oppsummering	59
Nedskjæring og kutt	23		
Oppsummering	25	Tema 8 – Demokrati og medvirkning	60
Tema 4: Lokaler	26	Ungdomsdemokrati	61
Tilstand og vedlikehold	28	Medvirkning og samskaping	?
Hva skjuler seg bak dørene til en fritidsklubb?	29	Medvirkningskompetanse	63
Samlokalisering	31	Oppsummering	63
Tilrettelegging og universell utforming	33		
Oppsummering	35	Tema 9 – Informasjonsarbeid	64
		Sosiale medier	65
		Tradisjonelle medier	67
		Oppsummering	68
		Tema 10 – Samarbeid	69
		Samarbeidsaktører	70
		Samarbeidsnettverk	73
		Ungdom og Fritid	73
		Oppsummering	75

TEMA 1

BAKGRUNN OG INNLEDNING

Historikk

I 1953 ble Hammersborg Fritidsklubb i Oslo etablert som den første norske fritidsklubben. Dette var et åpent lokale hvor ungdom mellom 14 og 18 år kunne komme og gå som de ville. Klubben fikk i starten en enorm oppslutning, og på den første måneden hadde 500 av i alt 750 unge i området tegnet medlemskap. Utgangspunktet for klubben var de økende utfordringene i ungdomsgenerasjonen etter krigen. Klubben skulle være kriminalitetsforebyggende og gi ungdommene et sted å være.

Det tok over ti år før begrepet fritidsklubb fant veien ut av Oslo og ut til andre byer, for senere og også bli en viktig del av fritiden til ungdommer i distriktene.

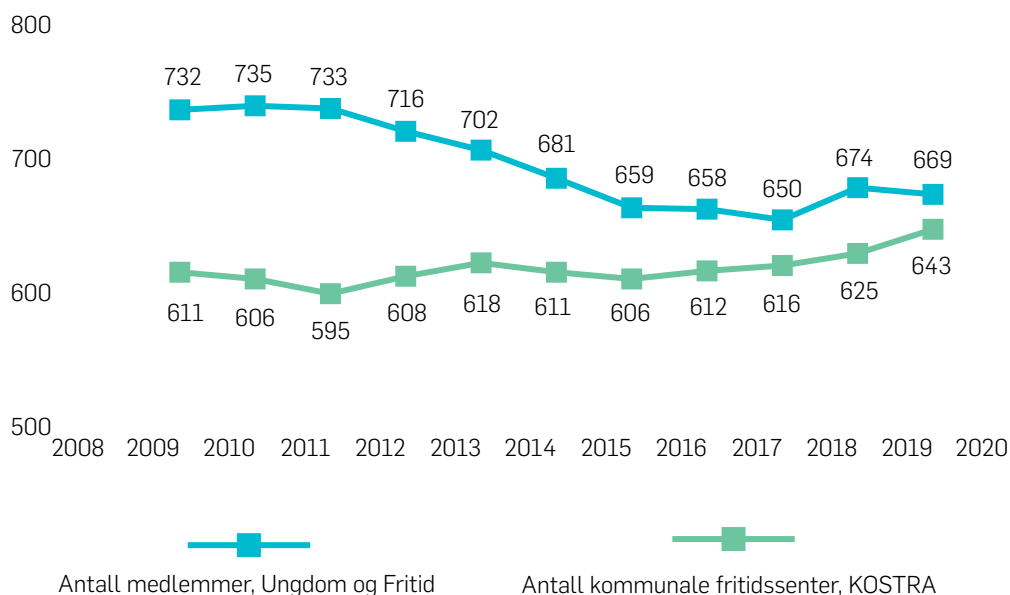
I løpet av 1960-årene ble kulturen og musikken en viktig bærebjelke i fritidsklubbene, spesielt jazz-sjangeren stod sterkt. I takt med økende opprørstendenser blant ungdom, og en skolereform som ga 9-årig obligatorisk skolegang for alle norske barn, ble innholdet i begrepet «ungdom» annerledes. Man var ungdom på en ny måte og fritidsklubben fikk mye oppmerksomhet. Fritidsklubbene har historisk stått i en konfliktakse til skolen. Jo mer formsatt skolene var, jo løsere ble klubbene. Fritidsklubbene representerte ungdommenes fristed.

Antallet klubber steg gradvis igjen på 80-tallet. Da begynte man også å etablere juniorklubber. Dette skulle være et tilbud for barn og unge mellom 10-13 år.

Dagens fritidsklubb

Dagens fritidsklubb kjennetegnes ved å være det offentliges sikring av barn og ungdoms rett til å lek og fritid. Innholdet vil alltid variere i tråd med generasjonens ønsker og behov, mens arenaen og de ansatte representerer stabilitet og kontinuitet.

Fritidsklubber i Norge

Antall fritidsklubber registrert i KOSTRA har gått noe ned de siste ti årene, samtidig har forholdet mellom antall KOSTRA-registrerte klubber og medlemmer av Ungdom og Fritid blitt mindre og mindre.

Sosialpolitisk forankring

Folkehelsemeldingen (2020) beskrev fritidsklubbene som «spydspissen» i det generelle forebyggende arbeidet kommunen gjør overfor ungdom. Fritidsklubbene samarbeider blant annet med frivillige organisasjoner, foreldre, SLT-nettverk, helsesykepleiere eller utekontakter. Mange steder er fritidsklubben den eneste offentlige arenaen som er åpen for alle ungdom på fritida, og som legger vekt på aktivitet som ungdommene selv tar initiativ til.

Myndighetene har tradisjonelt sett det som viktig at barn og ungdom som ikke deltar på andre arenaer, eller som står i fare for å utvikle asosial atferd, integreres i samfunnet gjennom offentlige finansierte tilbud. Fritidsklubbene skal legge til rette for aktiviteter for barn og unge, for at de skal ha et trygt sted «å være og å lære», sammen med andre ungdommer og trygge voksne. I et slikt perspektiv skal klubbene være et sted også for «de som trenger det mest». Her jobber man bevisst med å gi alle ungdommer en positive opplevelser, selvtillit og kompetanser som skal gjøre de bedre rustet til å skape seg et godt liv.

Den sosialfaglige forankringen til fritidsklubb blir ofte også kalt det forebyggende arbeidet som gjøres i klubb.

Kulturpolitisk forankring

Myndighetene har sett det som viktig at det legges til rette for at alle barn og all ungdom får like muligheter til å utvikle sine iboende skapende evner og uttrykk uavhengig av hvor i landet de bor og størrelsen på familiens lommebok. Fritidsklubben skal være et sted for alle ungdomsgrupper – et fristed hvor de kan delta på tvers av ungdomskulturelle skillelinjer og hvor de kan utvikle sine kulturuttrykk.

Deltagelse i aktiviteter og sosiale sammenhenger hjelper ungdommene til en positiv utvikling og vekst. Gjennom å delta i konkrete aktiviteter og prosjekter (musikk, cafe, turer osv.) og gjennom samtaler, råd, og støtte de får fra voksne i fritidsklubb, lærer unge sentrale egenskaper som setter de i stand til å påvirke sin egne hverdag.

Den kulturpolitiske forankringen til fritidsklubb blir ofte også kalt det byggende arbeidet som gjøres i klubb, som bidrar til å myndiggjøre ungdom og skape mestring.

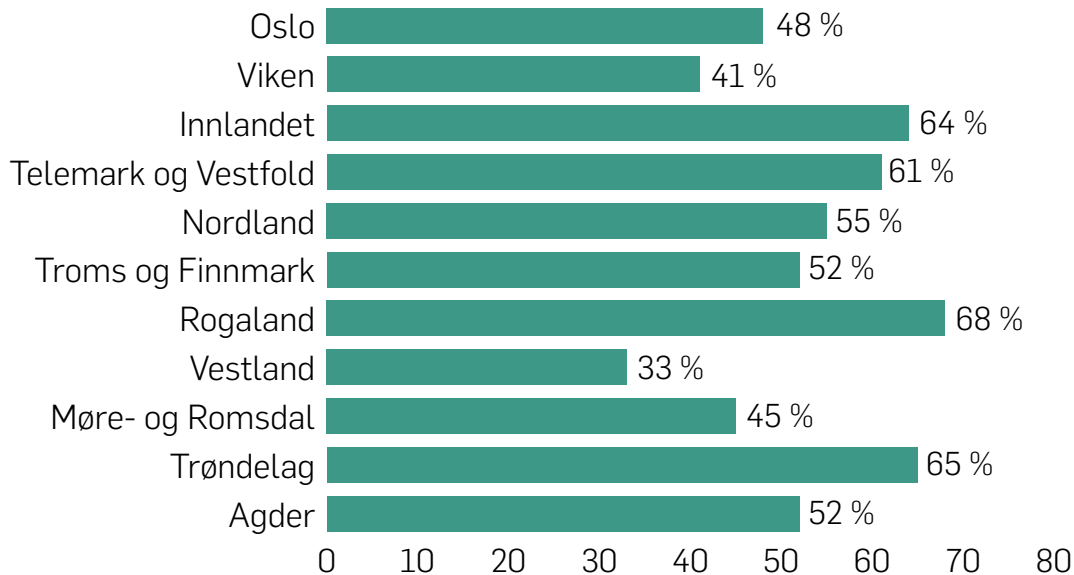
Datagrunnlag for klubbundersøkelsen 2020

Vi har i denne undersøkelsen, som i foregående klubbundersøkelser, tatt utgangspunkt i Ungdom og Fritids medlemsdatabase. Dette er det eneste helhetlige registeret som finnes over kommunale fritidsklubber og ungdomshus i Norge. Som vist i diagrammet for medlemsutvikling, er en stor andel av de kommunale fritidssentrene medlemmer i Ungdom og Fritid. Dekningsgraden er derfor svært høy.

Klubbundersøkelsen er en kvantitativ undersøkelse. Undersøkelsen består av totalt 116 spørsmål fordelt på ulike temaer. Undersøkelsen ble sendt til 487 mottaker som er registrert som klubbledere i vår database. Totalt var det 654 enkeltklubber som ble bedt om å svare, og av de er det 322 som har svart på undersøkelsen. Det gir en svarprosent på 49,2%. Med konfidensnivå på 99% gir dette en feilmargen på +/- 5,1%. Vi har etterstrebet at klubblederne med flere klubber ikke svarer samlet for sine klubber, men det er ingen garanti for at dette er fulgt. Resultatet vil i tilfellet være at flere klubber inngår i datagrunnlaget.

Vi har brukt SurveyMonkey som plattform for gjennomføring av undersøkelsen. Undersøkelsen har ikke samlet inn navn eller bosted. Spørsmålene retter seg mot objektive sider ved de ulike kommunale tiltakene, og kan kun deles på fylkestilhørighet.

Andel svar pr. fylke

Andelen svar fra de ulike fylkene fordeler seg som vist i figuren over. Det er klart størst svarprosent fra Rogaland, Trøndelag, og Innlandet. Vestland og Viken har minst svarprosent. Viken er det fylket som har desidert flest fritidsklubber med 157 medlemsklubber, og Møre og Romsdal har færrest med 20 medlemsklubber.

Begrepsbruk

Betegnelsen fritidsklubb brukes i denne rapporten som en samlebetegnelse for kommunalt tilrettelagte hus og lokaler som driver fritidsrelatert virksomhet for barn og ungdom. Våre medlemmer har mange navn. Fritidsklubb, ungdomsklubb, ungdomshus, kulturhus for ungdom, fritidssenter, og aktivitetshus m.fl. Ungdom og Fritid bruker gjerne fellesbetegnelsen åpne møteplasser for ungdom. Felles er at de er kommunale eller kommunalt støttet, brukerstyrt, og åpen for alle. Tilbudene er både byggende og forebyggende.

TEMA 2 FORANKRING

Fritidsklubbene forankring i det lokale planverket og i kommuneorganisasjonen er avgjørende for hvilke rammebetingelser man har. Det vil alltid være vanskelig å røre ting som er tydelig forankret i et planverk. En god forankring i kommunens planverk kan også sikre at klubben settes inn i en samarbeidende rolle med andre instanser som politi, barnevern, skole, etc. Med andre ord vil graden av forankring i kommunalt planverk si noe om hvorvidt fritidsklubben skal være et satsningsområde for kommunen eller ikke.

I 2014 utarbeidet kommunal- og moderniseringsdepartementet en veileder for medvirkning i offentlige planprosesser. Her fremheves viktigheten av at befolkningen i et samfunn skal være med å planlegge sin fremtid gjennom deltakelse i offentlige planprosesser. Veilederen er utviklet med bakgrunn i plan- og bygningsloven (PBL) som oppfordrer kommunene til å legge til rette for medvirkning i planprosesser. For fritidsklubbene er det viktig å være synlige i planprosessene, for å bli vektlagt i det videre budsjettarbeidet i kommunen.

I 2019 vedtok også regjeringen å lovfeste at kommunene skulle ha et medvirkningsorgan for barn og unge. Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet utarbeidet i den sammenhengen en veileder for arbeid med barne- og ungdomsråd i kommunene. Veilederen kan du lese her.

Det er også viktig at fritidsklubbene er forankret i det øvrige politiske arbeidet i kommunene. Desto høyere opp i det politiske systemet tilbudet er forankret, desto flere er det som har vært involvert i prosessen rundt tilbudet. Man kan anta at det bidrar til å sikre tilbudet over tid.

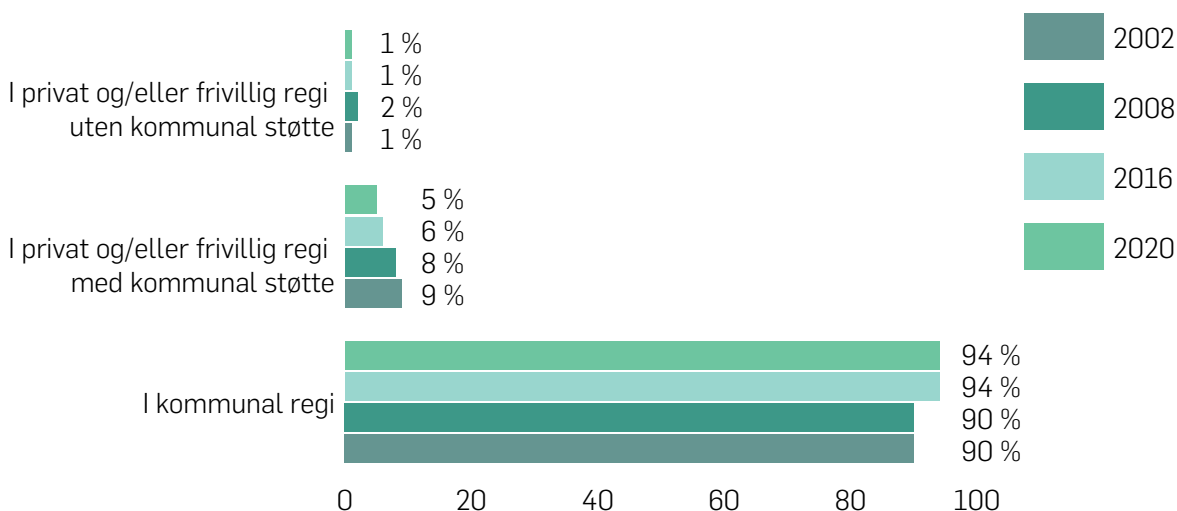
Hvem driver klubben?

Alle barn og unge har ifølge Barnekonvensjonens artikkel 31 rett til lek og fritid. Ungdom og Fritid mener at kommunal støtte og drift av fritidsklubber er en del av det offentliges sikring av oppnåelsen av denne artikkelen i Barnekonvensjonen.

Ungdom og Fritid har siden opprettelsen av organisasjonen i 1978 vært opptatt av at organisasjonens virkeområde skal være for de kommunale og kommunalt støttede fritidsklubbene og ungdomshusene i landet. I medlemskriteriene til Ungdom og Fritid står det også at tilbudet må være kommunalt drevet eller kommunalt støttet. Det er altså ikke et krav at klubbene må være drevet av kommunen selv, men det offentlige må bidra med finansiering og støtte av slike tilbud.

Fritidsklubben/tiltaket drives... (sett ett kryss)

N=293

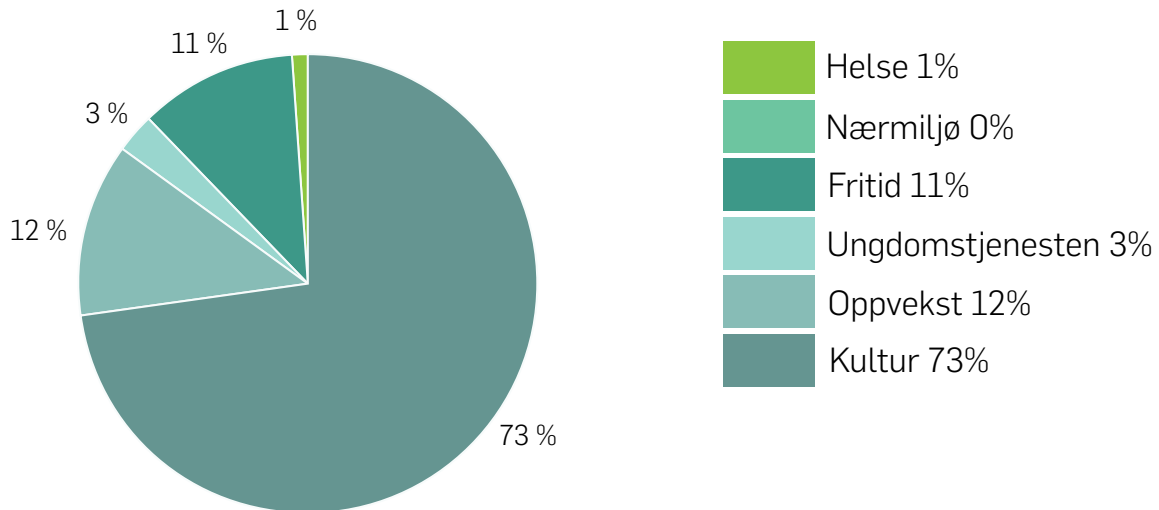
Fra 2002 og til i dag, er det ingen markante endringer i Ungdom og Fritids medlemmer. Over 90% av klubbene er finansiert og drevet av kommunene selv. Færre er drevet med kommunal støtte. Denne tendensen begynte vi å se allerede i 2016, og det ser ut til at det fortsetter. Dette til tross for at flere større nasjonale frivillige organisasjoner har startet opp klubbblignende konsepter.

Dersom klubbene drives i frivillig regi, så er det primært av frivillige organisasjoner (73%) eller foreldredrevet (14%). Røde Kors driver fellesverkene og KFUK-KFUM driver forandringshusene. Dette er eksempler på fritidsklubber som er etablert i frivillig regi. Disse er primært lokalisert i storbyene. Noen mottar kommunal støtte og har dermed anledning til å søke medlemskap i Ungdom og Fritid.

Faglig forankring

Den norske modellen for fritidsklubber bygger på en todelt faglig tilnærming. På den ene siden operer man innenfor et sosialfaglig ståsted, og på den andre siden innenfor et kulturfaglig ståsted. Ofte sier man at det sosialfaglige representerer det forebyggende og det kulturfaglige representerer det byggende, og at begge må være til stede for å lykkes med en fritidsklubb.

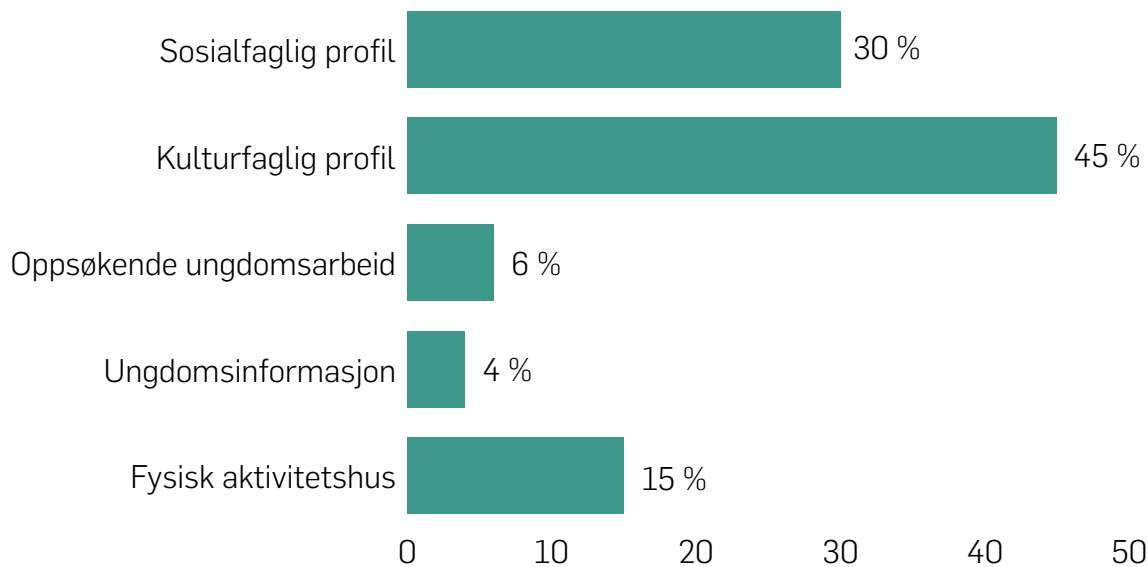
Hvilket fagområde er dere organisert under? N=280

Siden forrige undersøkelse (2016) viser det seg at andelen fritidsklubber som er organisert under virksomhetsområde for kultur har økt, mens færre nå er organisert under oppvekst. Vi ser også en tendens til at flere kommuner har etablert egne fagområder for «Fritid». I denne undersøkelsen har vi også spurt om noen av klubbene er organisert under virksomhetsområde for helse. Det viser seg å være svært få som er det.

Selv om vi ofte poengterer at fritidsklubbene er forankret i både det sosialfaglige og det kulturfaglige, vil fagorganiseringen av tilbudet få innvirkning på den faglige profilen til fritidsklubben.

Hva slags faglig profil har dere? N=285

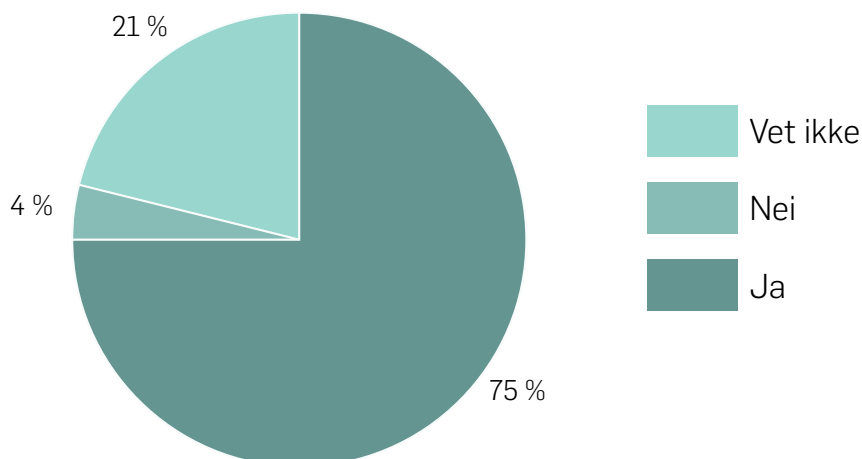

Det er i likhet med den kommunale organiseringen av tilbudene, en overvekt av den kulturfaglige profilen i klubb. Samtidig er det interessant at 73% av klubbene er organisert under kultur, mens bare 43% oppgir å ha en kulturfaglig profil på arbeidet sitt. Dette kan indikere at fagorganisering, ikke nødvendigvis preger innholdet eller den faglige retningen til klubben, og at tofagsmodellen fortsatt er relevant. Den sosialfaglige delen av klubb ser ut til å ha gått noe ned siden forrige undersøkelse. Det kan skyldes at vi har lagt til flere kategorier i spørsmålet, men det kan også være en reell nedgang.

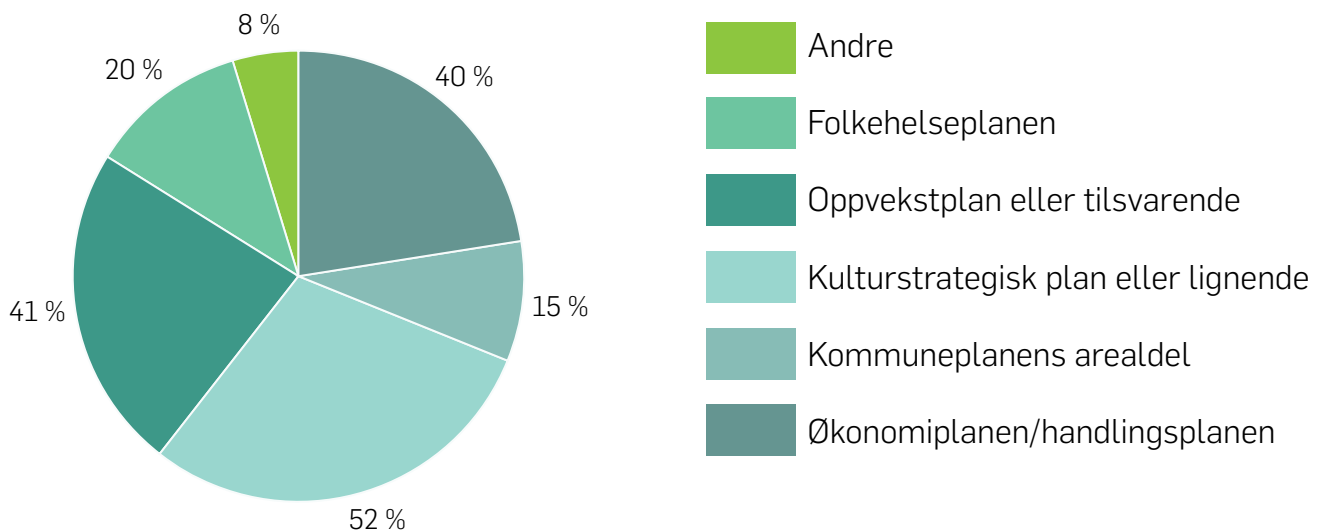
Fritidsklubbens omtale i kommunalt planverk

Forankring handler først og fremst om at flest mulig er enige om at det vi ønsker å forankre er viktig. En sentral del av fritidsklubbenes forankring ligger derfor i kommunens planverk. Dersom kommuneadministrasjonen skriver fritidsklubben inn i planverket og politikerne vedtar planen, betyr det at det er enighet om at dette er et viktig tilbud som kommunen har og ønsker å ha.

Er fritidsklubben/tiltaket omtalt i kommunalt planverk? (N=287)

Hvis ja, i hvilket type planverk er klubben omtalt? (N=226)

Klubbundersøkelsen viser at hele 74,5% av klubbene er omtalt i kommunens planverk. Siden fritidsklubbene ikke er beskyttet av verken lover eller forskrifter, er det særlig viktig å bli synliggjort i disse planene. I tillegg ligger det et omdømmepotensiale i å bli omtalt i kommunens overordnede dokumenter, og overfor kommunes befolkning er det et håndfast bevis på at fritidsklubben anses å være et vitalt virkemiddel i oppvekstpolitikken.

Om vi ser nærmere på hvilket planverk fritidsklubbene er forankret i, er det hhv kulturstrategisk plan, oppvekstplan, og økonomiplanen som er de mest sentrale planene. Det er også interessant at flere nå er forankret i kommunens folkehelseplan. NOVA ved Oslo Met har nylig gjennomført en treårig studie av fritidsklubber i et folkehelseperspektiv. De peker på den samme tendensen, nemlig at den folkehelsepolitiske profilen til fritidsklubber og ungdomshus ikke nødvendigvis er oppdaget i kommunene. Samtidig beskriver regjeringen i Meld. St. 19 Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn (2019) fritidsklubbene som «spydspissen» i det generelle forebyggende arbeidet kommunen gjør for ungdom. Det er altså et stort potensiale for en bredere forankring av fritidsklubbsektoren innenfor folkehelsearbeidet i kommunene.

I tillegg oppgir 66% av klubbene at kommunen har langsiktige planer for ungdomsarbeid. Ungdom og Fritid er svært positive til at kommunene legger slik planer. Godt over halvparten av kommunene involverer både ungdomsarbeidere og ungdom i utviklingen av de overordnede planene. Når ungdom involveres er det primært gjennom ungdomsrådet (56%), men også gjennom klubbstyrene på fritidsklubben (29%).

Klubbene oppgir både kommunesammenslåingsprosesser og manglende planstrategi som årsaker til at ungdom ikke har blitt involvert i planprosesser enda. Ungdoms involvering i planprosesser er involvert i Plan- og bygningsloven. De overordnede prinsippene i Barnekonvensjonen og Grunnloven er integrert i formålsparagrafen i plan- og bygningsloven. Dette pålegger alle som driver planlegging og byggesaksbehandling å ta hensyn til barn og unges oppvekstsvilkår. Videre pålegger plan- og bygningsloven alle som planlegger ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra barn og unge. Les regjeringens veileder for medvirkning i plan- og byggesaker her.

REGJERINGENS VEILEDER FOR PLAN- OG BYGGESAKER

God og gjennomtenkt planlegging er grunnleggende for at barn får trygge oppvekstvilkår og et godt utgangspunkt for god helse. Det må være enkelt og trygt å gå og sykle til skole, venner og fritidsaktiviteter, og det må finnes områder for fysisk utfoldelse. Det innebærer blant annet å legge til rette for gode og trygge møteplasser og aktivitetsfremmende omgivelser som gir varierte muligheter for sosialt samvær, lek og utfoldelse. Gode boliger i gode bomiljø der det finnes arealer og steder der ulike aldersgrupper kan oppholde seg og utfolde seg. Barn er ulike. Eldre barn og ungdommer beveger seg i en større radius enn mindre barn. Noen trenger større områder der de kan sykle, skate, drive med ulike typer ballspill eller andre aktiviteter. Andre vil ha rolige og litt beskyttede møteplasser der de kan snakke eller leke sammen.

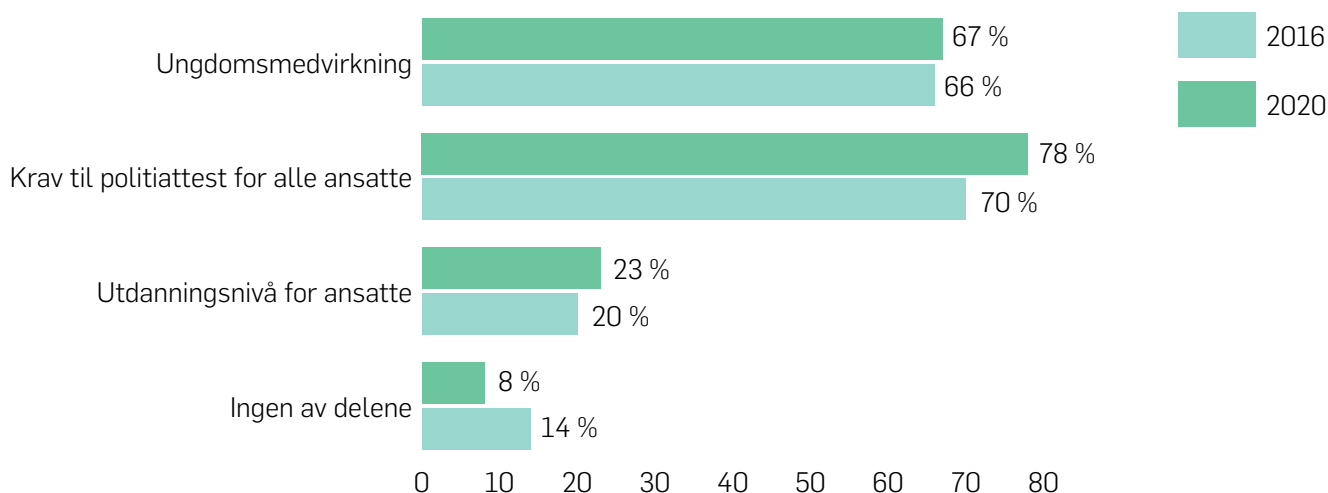
Nesten all planlegging har innvirkning på nærmiljø og oppvekstvilkår for barn og unge på kort og eller lang sikt. Derfor er det viktig at de som planlegger og bygger tar ekstra hensyn til barn og unge og deres behov. I saker som angår barn og unge bør barnetråkk og uttalelser fra barna selv, elevråd, ungdomsråd og ungdommens bystyre brukes som dokumentasjon.

<https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12199/1312/NOVA-Notat-1-2019-Fritidsklubber-i-et-folkehelseperspektiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

<https://www.regjeringen.no/contentassets/84138eb559e94660bb84158f2e62a77d/nn-no/pdfs/stm201820190019000dddpdfs.pdf>

Ved siden av å være nevnt i ulike planverk, er det også viktig å se på hva planverket stillet krav til.

Stilles det krav i planverket til... N=274

Det har skjedd en utvikling på alle områder vi etterspør i denne undersøkelsen. Siden 2016 er det flere som har et planverk som stiller krav til politiattest, utdanningsnivå og ungdomsmedvirkning. Spesielt stor er endringen innenfor kravet til politiattest. Dette kravet er i tillegg til å være forankret gjennom lokalt planverk, også regulert gjennom politiregisterforskriften §34-12:

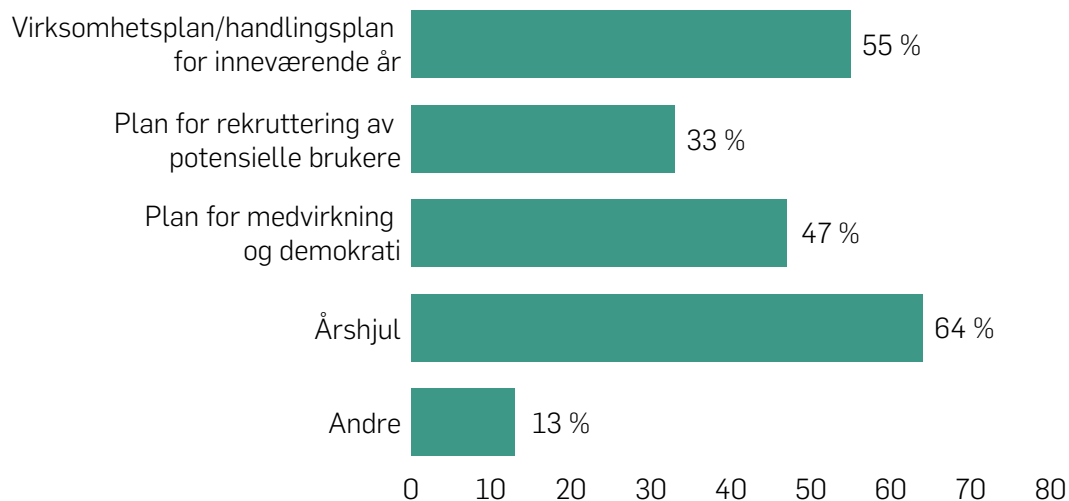
§ 34-12. Politiattest til personer som skal ansettes i eller ha oppgaver for fritidsklubber eller i barne- og ungdomsleirer

Det kan utstedes barneomsorgsattest som nevnt i politiregisterloven § 39 til personer som skal arbeide eller ha oppgaver i fritidsklubber eller i barne- og ungdomsleirer og hvor oppgavene innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.

Fritidsklubbenes egne planer

Planer er et effektivt styringsverktøy, dersom man klarer å følge planene og lage de basert på behov, og ønsket utvikling. Vi har også spurt klubbene om de har egne planer.

Har fritidsklubben egne planer? N=275

I overkant av 60% av de spurte oppgir at de har et årshjul som de styrer etter. Det er også positivt at nesten halvparten har en egen plan for medvirkning og demokrati. Ungdom og Fritid oppfordrer fritidsklubber og ungdomshus til å utvikle slike planer. 75% av fritidsklubbene som har egne planer oppgir også at ungdom har vært involvert i utforming av disse.

Oppsummering

I denne delen av undersøkelsen har vi sett på fritidsklubbenes forankring, både i kommunens planverk og faglig. Siden forrige undersøkelse (2016) viser det seg at andelen fritidsklubber som er organisert under virksomhetsområde for kultur har økt, mens færre nå er organisert under oppvekst. En stor andel av klubbene er forankret i et planverk og det er primært i kulturstrategisk plan, oppvekstplan, og økonomiplanen. Arbeidet med kommunale planer er viktig for fritidsklubbfeltet og vil trolig få større resonans med lovfesting av kommunale medvirkningsorgan for ungdom. Tallene viser også at det stilles mere krav til klubbene i planverket.

Godt over halvparten av klubbene involverer både ungdom og ungdomsarbeidere i utarbeidelsen av egne planer. Klubbene oppgir både kommunesammenslåingsprosesser og manglende planstrategi som årsaker til at ungdom ikke har blitt involvert i planprosesser enda.

TEMA 3

RAMMEBETINGELSER

Fritidsklubbens rammebetingelser viser til de ytre forhold som er med på å stille krav til, eller legge begrensninger på hvordan en virksomhet eller aktivitet skal drives. Rammebetingelser kan være økonomiske, juridiske eller faglige faktorer som påvirker innholdet og mulighetsrommet for fritidsklubbene.

Denne delen av rapporten behandler alt fra beliggenhet og åpningstid til økonomi. Disse rammebetingelsene sier noe om klubben i lokalsamfunnet og lokalsamfunnet i klubben. I årets rapport har vi valgt å skille ut temaet lokaler i et eget kapittel. Lokaler regnes likevel som en del av klubbens rammebetingelser.

Juridiske rammebetingelser

Det hevdes ofte at fritidsklubbene ikke er regulert gjennom lover og forskrifter. Ungdom og Fritid har derfor, på oppdrag fra medlemmene jobbet for en lovfesting av fritidsklubber i en årrekke. Selv om det ikke direkte er noen fritidsklubblov, er det flere lovverk og forskrifter som bidrar til å regulere arbeidet i en fritidsklubb, samt fritidsklubbens funksjon i lokalsamfunnet.

Fritidsklubbene har en helhetlig tilnærming til barn og unges oppvekst og inngår som en del av oppvekstmiljøets førstelinje. Klubbene bidrar til å sikre barn og unges tilgang på lokale sosiale møteplasser og gode oppvekstsvilkår.

Barnekonvensjonen

FNs barnekonvensjon understreker betydningen av slike tilbud. Norge har ratifisert Barnekonvensjonen og implementert dens bestemmelser i norsk lov. Barnekonvensjonen treffer fritidsklubbfeltet spesielt innenfor artikkel 12: Retten til å bli hørt og artikkel 31: Rett til hvile, fritid, kunst, og kultur.

Fritidserklæringen er et resultat av disse to artiklene. Det er en erklæring som sier at de som har underskrevet erklæringen (regjeringen, KS, og organisasjonslivet) skal jobbe for at alle barn og ungdom skal ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og til å delta i lek som passer for barnets alder.

Gjennom lek og aktivitet blir barn og ungdom inkludert i fellesskap og opplever tilhørighet og mestring. Barn og ungdom skal også involveres og ha innflytelse over leken og fritidsaktivitetene de deltar i.

Fritidsklubbene er egnet til å ivareta barn og unges rett til lek, fritid og medbestemmelse. Det viktigste fritidsklubbene kan gjøre er å videreutvikle sin funksjon som et åpent og inkluderende møtested for alle barn og unge. Fritidsklubbene kan og bør ses som det offentliges sikring av barns rett til lek og fritid.

Kulturloven

Kulturloven (§ 5, LOV-2007-06-29-89) sier at staten skal legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle kan få mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

Staten, fylkeskommunen og kommunene skal sørge for a) at kulturlivet har forutsigbare utviklingskår, b) å fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter, og c) at personer, organisasjoner, og institusjoner har tilgang til informasjon om ordninger med økonomisk støtte og om andre virkemidler og tiltak.

Fritidsklubbene er og har vært sentrale kulturarenaer for barn og unge i lokalsamfunnet. De er derfor en viktig brikke i det offentliges arbeid med å realisere Kulturlovens intensjon.

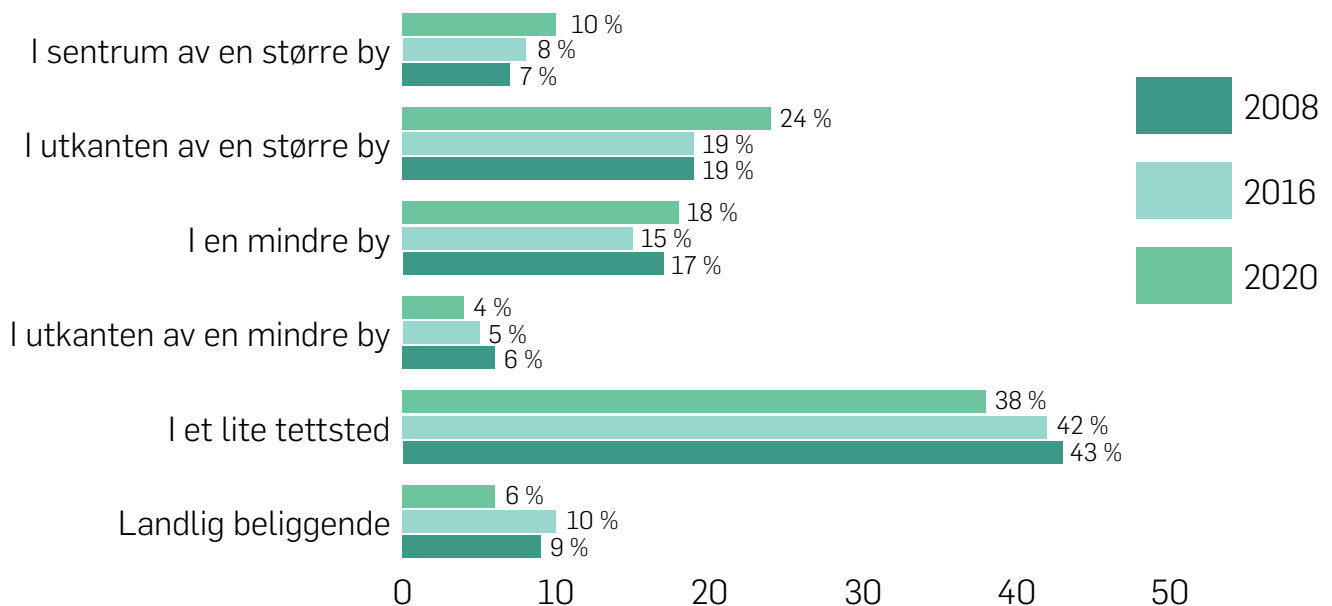
Folkehelsen

Folkehelsen sier at kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal også fremme folkehelse innenfor de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. (§ 8, LOV2011-06-24-29). Fritidsklubbene er viktige sosiale, åpne møteplasser for ungdom. De er derfor en sentral aktør i realiseringen av kommunens oppgaver knyttet til folkehelsen.

Beliggenhet

For at vi bedre skal kunne forstå hvordan fritidsklubbstrukturen i Norge ser ut, har vi spurt om hvordan respondentene vil karakterisere området der klubben ligger. Det har siden 2008 vært en klar overrepresentasjon av klubber som har vært i små tettsteder. Dette er på mange måter et brudd med den fortellingen om fritidsklubb, som sier at slike åpne møteplasser er et byfenomen.

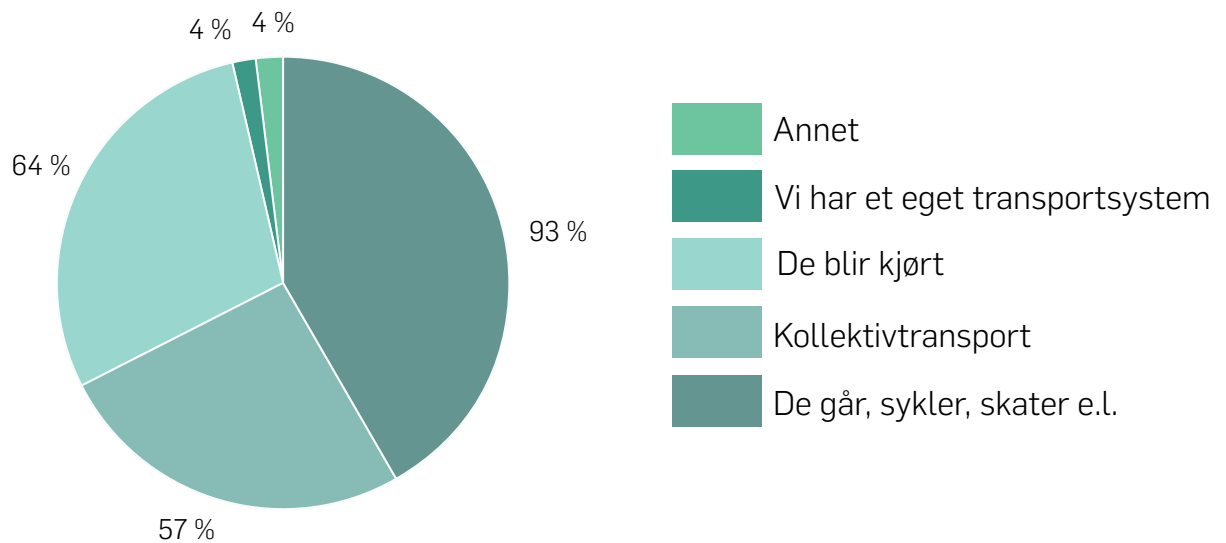
Hvordan vil du karakterisere området der klubben ligger? N=278

Modellen viser allikevel at det over tid har vært en svak tilbakegang av klubber som er lokalisert i et lite tettsted, mens det er en vekst i klubber som ligger i utkanten av større byer. Det ser også ut som det blir færre landlige klubber. Når vi sammenligner tallene for fritidsklubber som er foreslått nedlagt med området de er lokalisert i, er det relativt sett flere av de landlige klubbene (4 av 10) som foreslås nedlagt, enn klubbene i byene (2,8 av 10). Vår hypotese er at dette henger sammen med kommuneøkonomi, og skatteinngang. I befolkningsfattige områder, vil kommunen også ha mindre frie midler. Samtidig kan vi ikke utelukke at det er et resultat av utvalget vi har i undersøkelsen.

Flere aktører har den siste tiden også pekt på transport som en barriere for deltakelse i ulike fritidsaktiviteter (se Redd Barnas «Oppdrag 31»). Transportmiddel vil også være et mål på tilgjengeligheten til fritidsklubben. Altså, hvor lett er det å komme seg dit. De aller fleste klubbene som har svart på undersøkelsen ligger innenfor sykkel og gåavstand. Flere av klubbene opplever at ungdommene bruker en kombinasjon av transportmidler. Der hvor de som bor nærmest kan gå eller sykle, vil de som bor noe lenger unna være avhengig av kollektivtransport eller å bli kjørt. Rundt 4% har laget et eget transportsystem.

Hvordan kommer ungdommene seg til klubben? N=280

Åpningstider

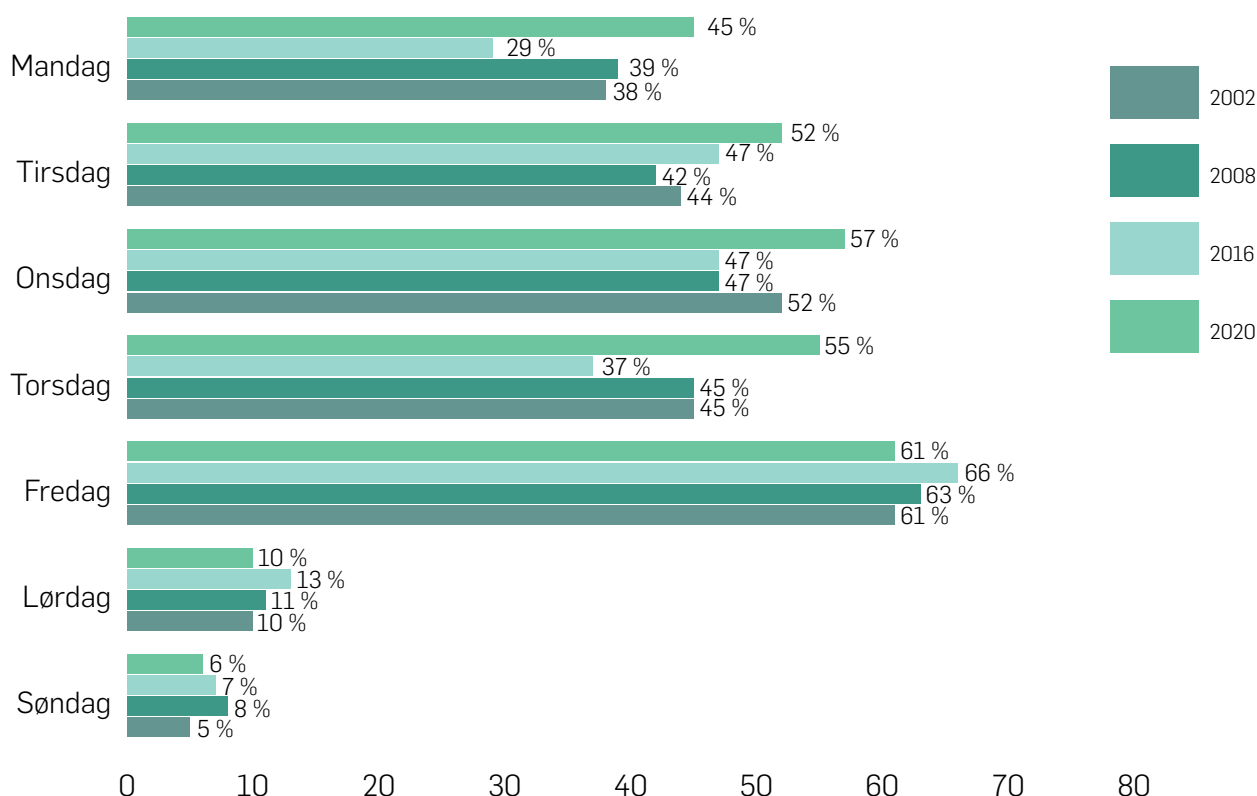
De åpne klubbkveldene er sosiale møteplasser, hvor ungdom kan møtes uten krav til prestasjon og ferdigheter. På fritidsklubben treffer man venner, deltar i aktiviteter etter ønske, og bygger relasjoner til voksne ressurspersoner. I et forebyggende perspektiv har det vært viktig å kunne gi et rusfritt tilbud til ungdom på de tidspunktene behovet er størst. Tradisjonelt har fritidsklubbene løst dette ved å ha åpent diskotek eller lignende på fredagskveldene. I tillegg har man gjerne hatt åpent en kveld tidligere i uken, hvor man har lagt opp til ulike typer aktiviteter.

Enkelte klubber gir også tilbud om gruppevirksomhet utenom de åpne kveldene. Dette er tilbud med faste deltakere og faste møtetider. Noen er ledet av voksne, andre er selvdrevne eller ledet av eldre ungdom.

Juniorklubbene har ofte sine tilbud lagt på de tidspunktene i uken hvor ungdomsklubben ikke benytter seg av lokalet. Vanligvis vil dette bety åpne aktivitetsskvelder én til to ganger i uken. Det er verdt å nevne at mange klubber også praktiserer et ettermiddagstilbud, hvor barn og unge kan få et lavterskeltilbud i tidsrommet mellom skoleslutt og middagstid. Når det gjelder tilbud i helger, så har variasjonen vært stor. Alt fra helgestengt til ulike typer kafévirksomheter, spesielle arrangementer og bandøving.

Spørsmålet om åpningstid er også interessant i et fagpolitisk perspektiv. Fritidsklubbfeltet er et felt preget av små deltidsstillinger, og belastningen ved å i tillegg jobbe kveld og helg, kan for mange være så stor at man ikke står i jobben over tid.

Hvilke dager har klubben åpent (flere svaralternativer)

Tallene viser ingen tydelig endring eller tendens over tid, selv om vi har tall tilbake til 2002. I årets undersøkelse kan det se ut som at helgetilbudet er noe redusert sammenlignet med tidligere undersøkelser. Dette opplever vi som noe problematisk, sett fra et rusforebyggende perspektiv. Dette ble også påpekt i Klubbundersøkelsen 2016/2017, og det ser ut til å vedvare.

På spørsmålet om når på dagen fritidsklubbene holder åpent svarer de slik:

Formiddag	5 %
Rett etter skoletid	47 %
Ettermiddag/kveld	95 %

Det er interessant at hele 47% av klubbene svarer at de driver et etter-skoletidstilbud. Den politiske satsningen på SFO/AKS som ligger i flere av de politiske partiene, bør ses i lys av dette. Vi har dessverre ikke sammenlignbare tall fra tidligere undersøkelser på dette spørsmålet.

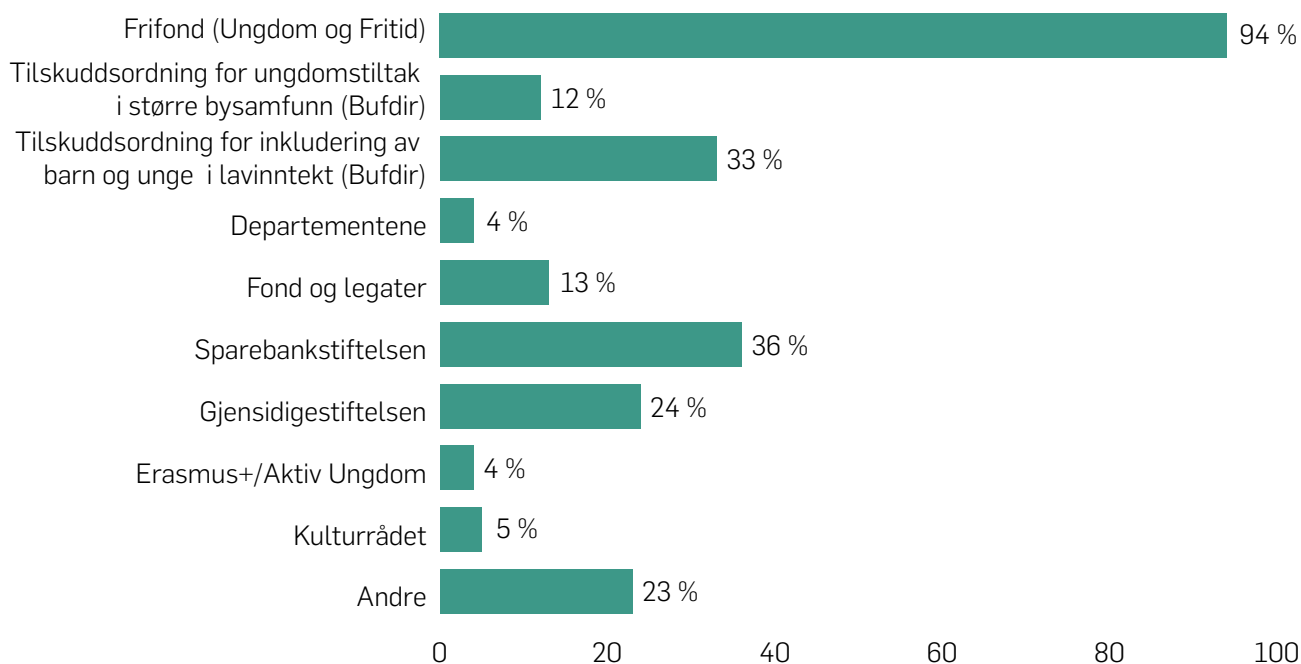
Økonomiske rammebetingelser

Fritidsklubbtilbudet vil til enhver tid være påvirket av økonomien til klubben. Fritidsklubber er som kjent ikke en lovpålagt oppgave i kommunen, og er dermed avhengig av kommunens frie inntekter. 2020 har vært preget av koronapandemien, og kommunene har hatt et særlig overforbruk knyttet til dette. KS har estimert at kommunesektoren vil lande på et overbruk rundt 14 milliarder kroner på grunn av pandemien. Dette vil potensielt få konsekvenser for fritidsklubbenes budsjetter. Det vil ikke være mulig å si noe om de eksakte konsekvensene av dette før neste klubbundersøkelse.

Fritidsklubbenes inntekter kommer hovedsakelig fra to kilder; kommunal støtte eller ulike støtteordninger.

Den andre inntektssiden til fritidsklubber er å søke støtte fra ulike ordninger og stiftelser. Under ser du en tabell over hvilke ordninger norske fritidsklubber benytter seg av:

Søker dere eksterne midler? (Flere valg mulig) N=257

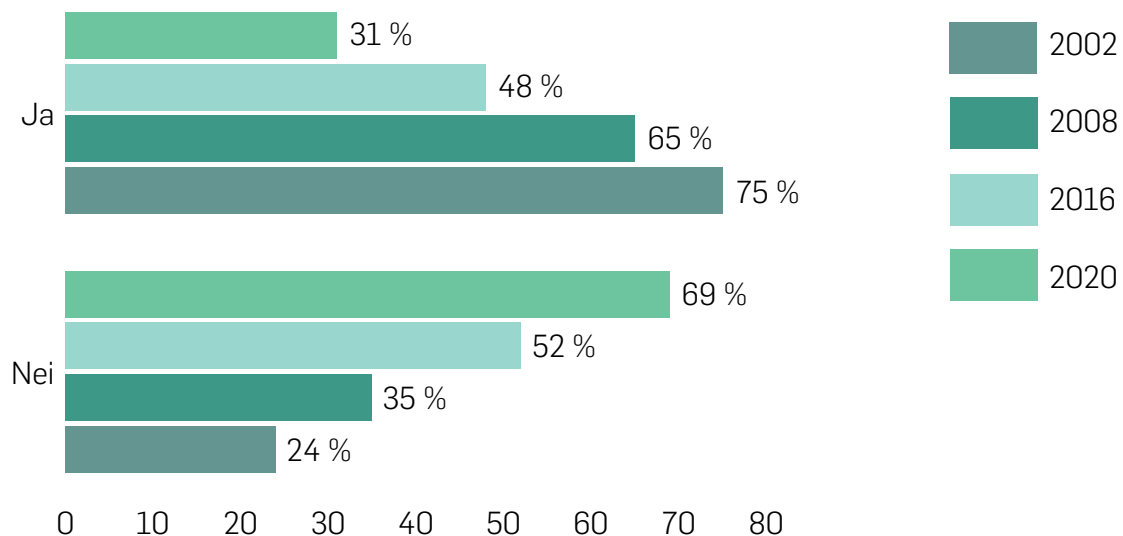

Det er fortsatt Ungdom og Fritids Frifond som er den desidert mest brukte støtteordningen for våre medlemmer. 40% av de som søker Ungdom og Fritids Frifond er såkalte ekspertbrukere av ordningen, og har søkt mer enn 10 ganger. Deretter er både tilskuddsordning for inkludering av barn og unge i lavinntekt og sparebankstiftelsen relativt hyppig brukt. Kun 3,5% av respondentene oppgir at de har benyttet seg av Erasmus+ Aktiv Ungdom. Det er EU sitt ungdomsprogram som i stor grad retter seg direkte mot sektoren. Det betyr at det er et stort ubrukt mulighetsrom i denne støtteordningen. Samtidig vet vi fra tidligere tilbakemeldinger at terskelen for å søke Erasmus+ er svært høy. Innenfor kategorien andre, oppgir respondentene at de søker støtte fra UKM, folkehelsemidler i kommunen og fra ungdomsrådet.

Med relativt små aktivitetsbudsjetter, oppgir 52% av klubbene at de er avhengig av å søke eksterne midler for å skape aktivitet for barn og unge.

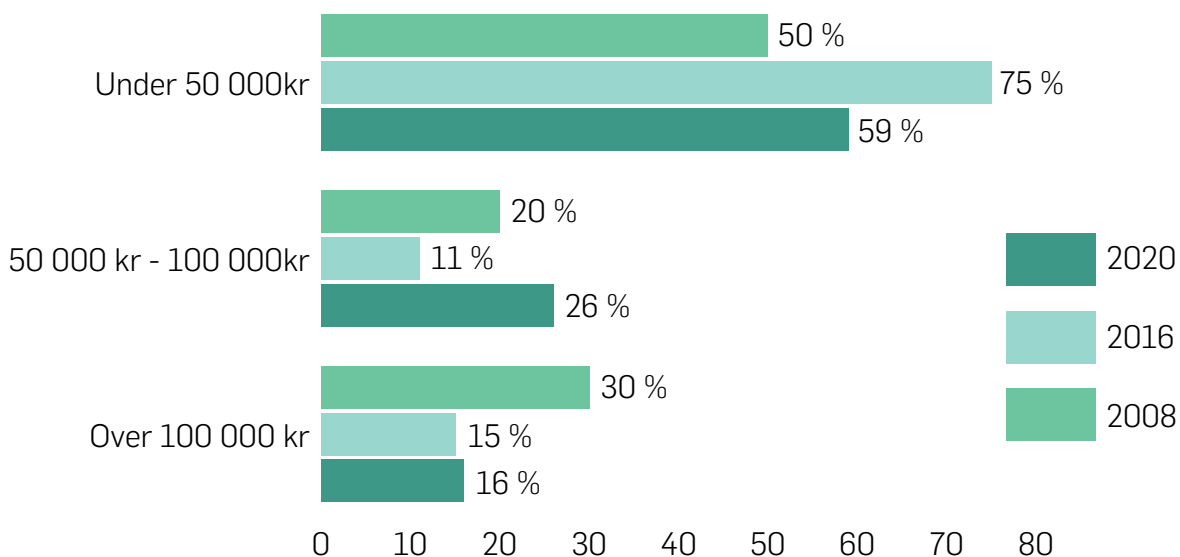
Tradisjonelt har fritidsklubbene hatt egne klubbkasser skapt av inntekter for dugnad eller kiosk. Dette har vært ungdommenes egne midler som de fritt kan bruke til aktivitet. I 2016 så vi en klar tendens til at dette var i ferd med å bli mindre utbredt. I 2020 ser vi at dette er i ferd med å bli helt borte fra klubbdriften. Dette kan henge sammen med at kommunene enten ikke ønsker eller tillater at kommunale virksomheter har egne bankkontoer eller kontantkasser utenfor det kommunale systemet. Det kan bidra til å redusere klubbdemokratiet, men opprettelsen av klubbstyrene, crew e.l. som egne organisasjoner er en måte å løse dette på.

Har klubben egen klubbkasse eller andre midler som ungdommene disponerer?

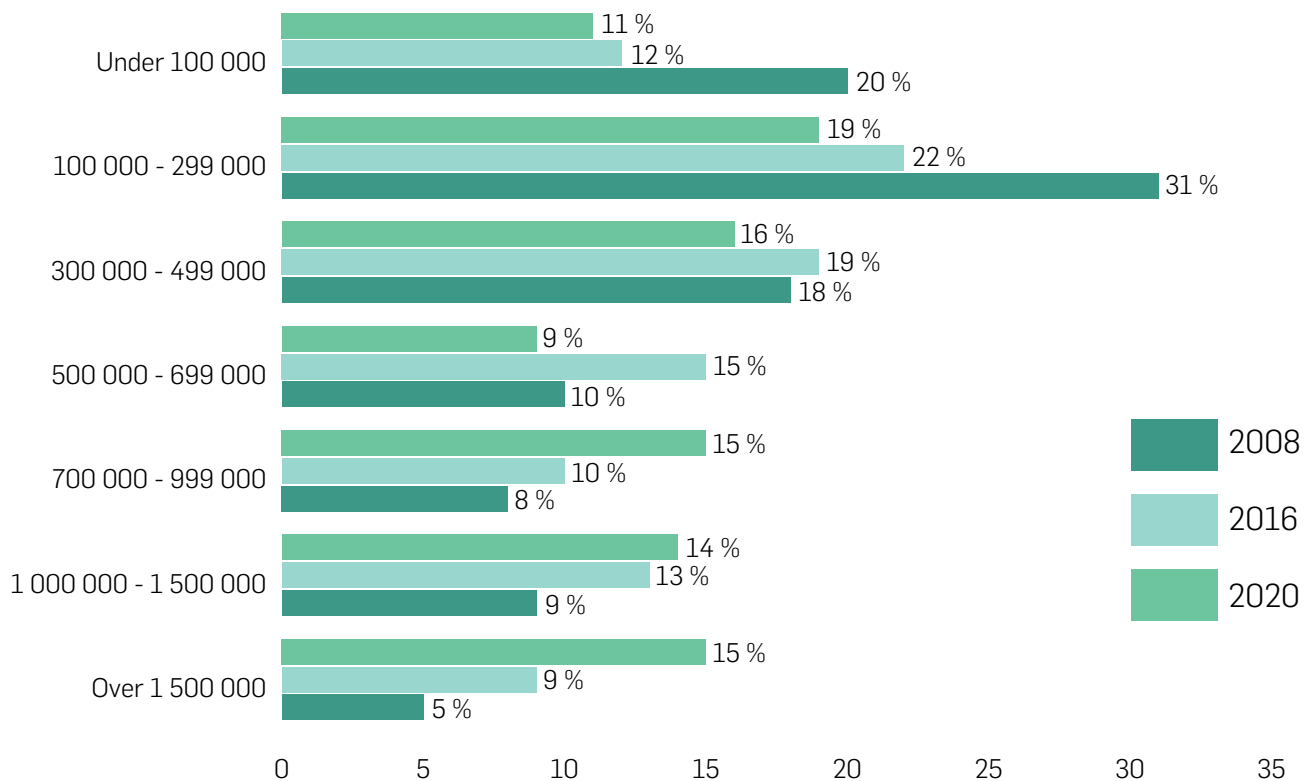
For å få en bedre oversikt over hvordan fritidsklubbenes budsjetter settes sammen, har vi bedt klubbene om å oppgi både aktivitetsbudsjett (ubundne midler) og lønnsbudsjettet.

Aktivitetsmidler per år?

Der vi i 2016 så en tydelig endring mot dårligere aktivitetsbudsjetter for fritidsklubbene, ser det nå ut til at bildet har jevnet seg noe ut. Samtidig er medianen for aktivitetsbudsjetter i fritidsklubber på 30 000 i året, og et gjennomsnittet på 69 305,-. Den relativt store forskjellen mellom median og gjennomsnitt skyldes blant annet at en stor andel av klubbene oppgir 0,- i aktivitetsbudsjett, samtidig som noen klubber har svært høye aktivitetsbudsjetter og dermed bidrar til å dra gjennomsnittet opp.

Hva er deres samlede lønnsutgifter? (kr)

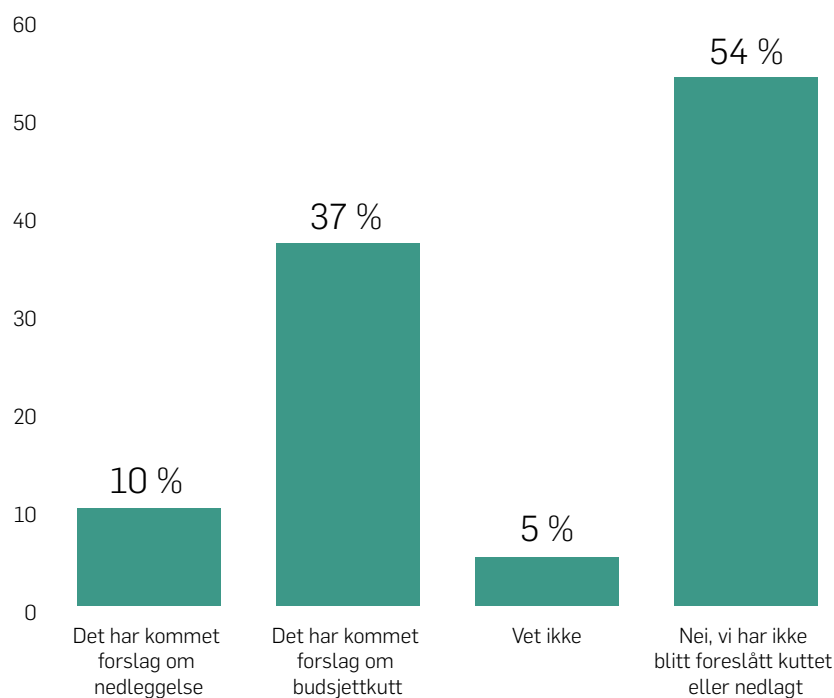

I årets undersøkelse ser det ut til at trenden med høyere lønnsbudsjetter fortsetter. Spesielt for klubbene med over 1,5 millioner kroner er endringen signifikant. Det samme gjelder for de laveste alternativene. Andelen klubber som bruker mer enn 700 000 kroner på lønn i året har økt fra 21,6% i 2008 til 44,9% i 2020. I 2016 var denne andelen på 32,1%.

Nedskjæring og kutt

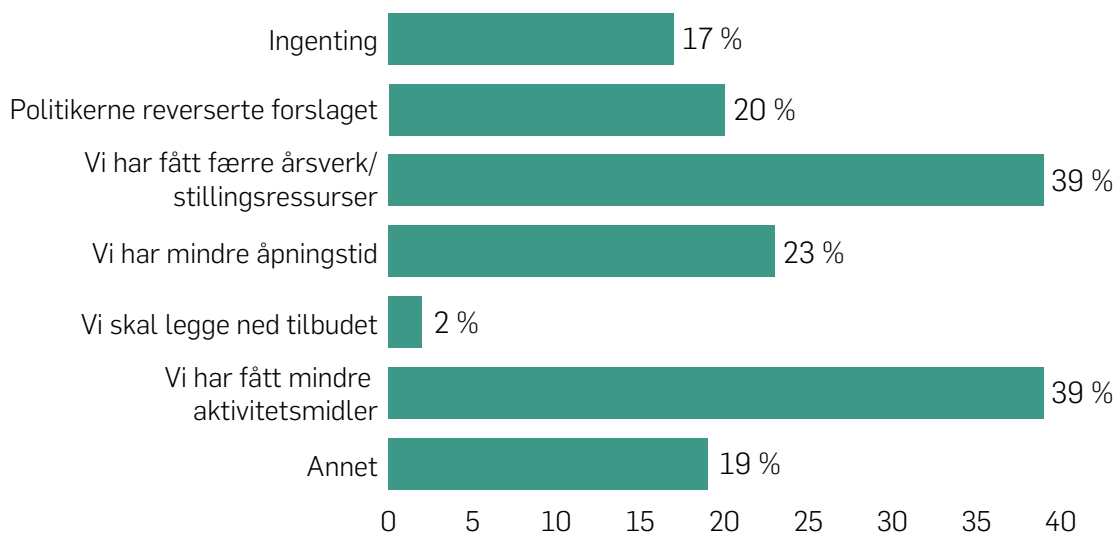
Ungdom og Fritid mottar hver høst en rekke henvendelser knyttet til at kommunene foreslår å kutte i klubbenes budsjetter eller legge ned tilbudet. Dette bidrar til en ustabil arbeidssituasjon for de ansatte, og et dårligere tilbud for barn og unge. I årets undersøkelse har vi sett litt nærmere på hvordan dette ser ut fra klubbenes side.

Har klubben vært truet av nedleggelse eller nedskjæringer i løpet av de tre siste årene? N=287

Det kan se ut som det er en 50/50 deling mellom de som enten har fått forslag om budsjettkutt eller nedleggelse og de som ikke har fått slike forslag.

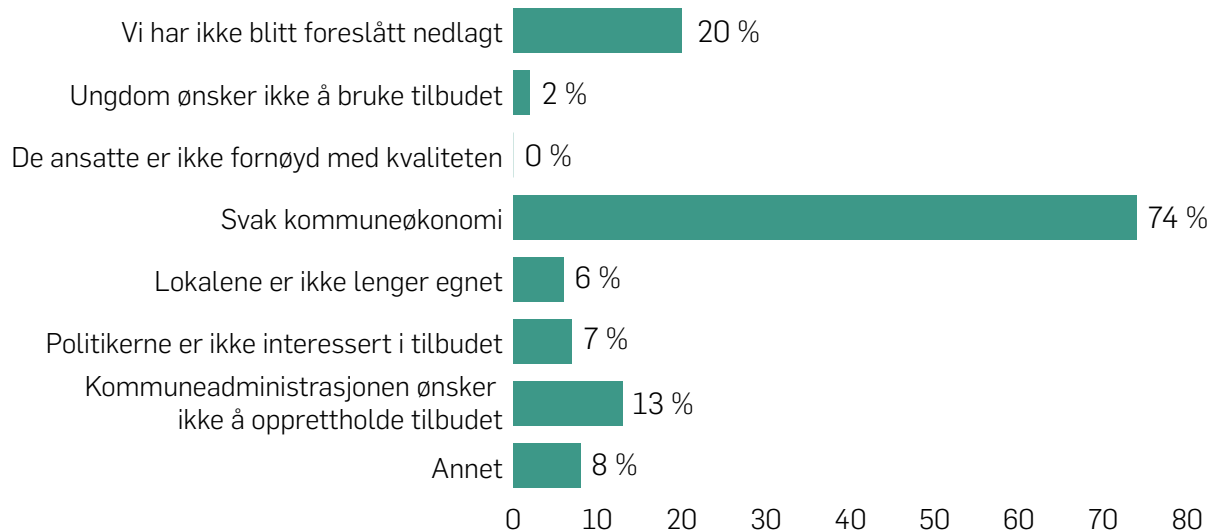
Hvis ja, hva har vært konsekvensene av forslaget om nedskjæringer eller nedleggelse? (flere svaralternativer mulig) N=127

Tallene viser at når det blir foreslått nedleggelse eller budsjettkutt går det først og fremst ut over aktivitetsmidlene og de ansatte. I 37% av tilfellene har det ikke skjedd noe, eller politikerne har reversert forslaget. I kun 2% av tilfellene fører det til nedleggelse. Det kan selvfølgelig tenkes at denne undersøkelsen ikke fanger opp de klubbene som har blitt nedlagt, men når vi sammenligner med nedlagte klubber i UoFs medlemsregistre, ser 2% ut til å være rimelig.

Ungdom og Fritid er bekymret for at dette utvikler seg i feil retning som en følge av kommunenes økte utgifter knyttet til covid-19.

Hvis ja, hva var/er eventuelt årsaken til forslaget om nedskjæring eller nedleggelse? N=127

Når vi ser på årsakene til forslaget om nedleggelse eller budsjettkutt handler det i over 70% av tilfellene om svak kommuneøkonomi. I 20% av tilfellene er det mangel på politisk eller administrativ interesse for tilbudet, og kun 2% av tilfellene handler det om at ungdommene ikke ønsker å bruke tilbudet.

Oppsummering

I denne delen av undersøkelsen har vi sett nærmere på hvilke rammebetingelser norske fritidsklubber har. Vi skille mellom økonomiske, juridiske, og faglige rammebetingelser. Vi har også lagt inn geografi som et element i dette. Det er en liten endring i klubbens beliggenhet. Færre ligger i små tettsteder, og flere i utkanten av mindre byer. De er også slik plassert at deler av ungdomsbefolkningen kan gå eller sykle til 90% av dem. Det ser også ut til at utviklingen av åpningstider står seg, også i denne undersøkelsen. Klubbene er i større grad åpne på ukedager, gjerne etter skoletid, mens færre er åpne i helgene.

Når det kommer til økonomi, er det en økning i både lønnsmidler og aktivitetsmidler. Til aktiviteter får klubbene i gjennomsnitt 69 305,-.

Det kanskje mest interessante i denne undersøkelsen er kartleggingen av nedleggelse og nedskjæringer. Omtrent halvparten av klubbene har blitt foreslått nedlagt eller nedskjært, men i kun 2% av tilfellene resulterer dette i faktisk nedleggelse. Konsekvensen blir som regel at klubben må kutte i ansattressurser eller aktivitetsmidler. Årsaken til forslagene er i over 70% av tilfellene svak kommuneøkonomi, og tilbudene blir som regel skånet av politikerne.

TEMA 4 LOKALER

Lokaler er på mange måter en del av fritidsklubbenes rammebetingelser, men det er også en enkeltstående indikator på fritidsklubbenes tilstand. På engelsk bruker man begrepet Open Youth Work, som man i Norge har oversatt til åpne møteplasser for barn og ungdom. Prinsippene som ligger til grunn for denne formen for ungdomsarbeid, er at selve lokalet er åpent for alle som ønsker å delta. Det er en arena for å drive ungdomsarbeid.

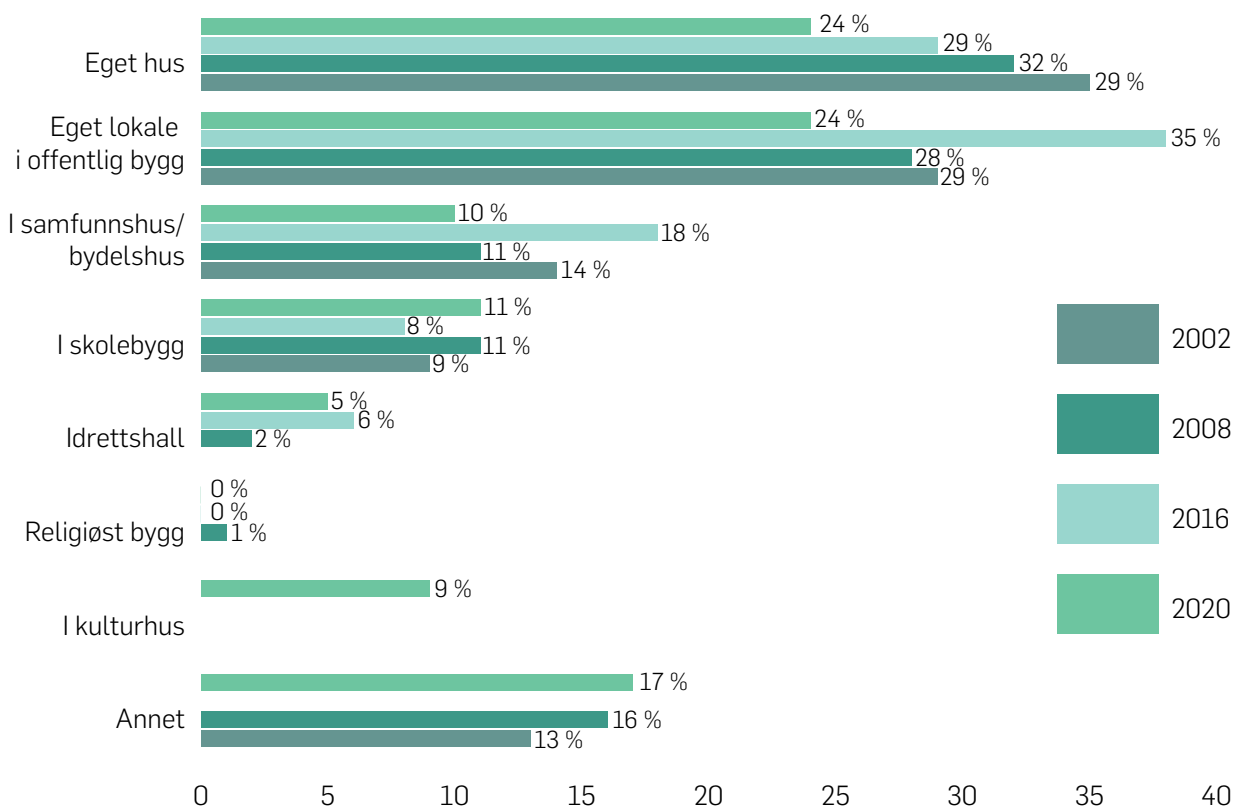
Du kan lese om prinsipper for ungdomsarbeid på åpne møteplasser her.

Dersom alle barn og unge skal ha tilgang til fritidsklubber, ungdomshus og andre åpne møteplasser, er lokaler en vesentlig faktor. Lokalene er viktig for å skape attraktivitet, men også i lys av tilgjengelighet. Kan absolutt alle delta på norske fritidsklubber?

Slik vi kjenner feltet, er det store variasjoner i hva slags tilbud en fritidsklubb er, og dermed også hva slags lokaler man har. En skatehall krever helt andre rammer enn en ungdomskafé eller en tradisjonell fritidsklubb.

I Klubbundersøkelsen 2020 har vi lagt et spesielt fokus på nettopp lokaler, og etter forrige undersøkelse har det vært et betydelig fokus på universell utforming og manglende tilgjengelighet som barriere for deltakelse. Vi har også sett nærmere på uteområdene til klubbene.

Hva slags lokaler holder klubben til i? N=279

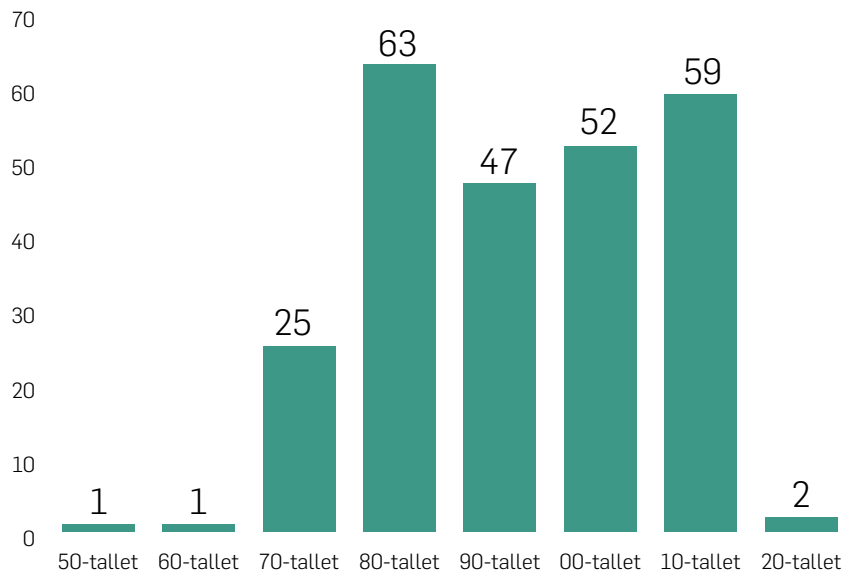

Innenfor kategorien annet, peker flere av respondentene på at de benytter seg av leide lokaler, ofte fra private aktører. Grafen over viser en tendens til at fritidsklubbene i mindre grad enn tidligere har egne hus og/eller eget lokale. Flere peker på at de leier eller har blitt samlokalisert med andre tjenester. Det er også et betydelig antall klubber som er en del av et lokalt kulturhus.

Tilstand og vedlikehold

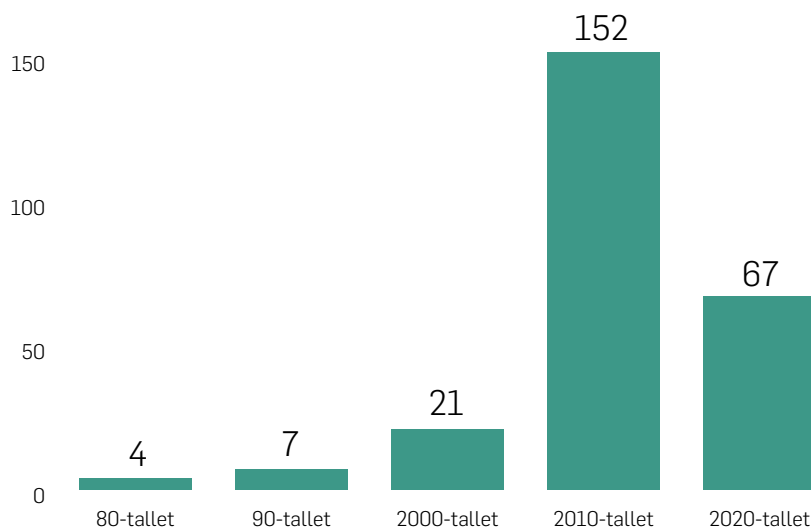
For første gang har vi i denne undersøkelsen bedt medlemmene våre om å si noe om hvilket år klubben ble opprettet, og tidspunkt for seneste vedlikehold. Det har i flere år vært knyttet bekymring til tilstanden for lokalene til norske fritidsklubber.

Når ble klubben opprettet?

Den store utbyggingen av norske fritidsklubber kom i gang på midten av 70-tallet. Da begynte konseptet «fritidsklubb» å spre seg også utenfor hovedstaden og de store byene. Det førte også til opprettelsen av Ungdom og Fritid i 1978. Utover på 80-tallet fortsatte klubbene å vokse og det ble etablert flere tilbud for den yngste aldersgruppen mellom 10-13 år. Framover mot midten av 1980-tallet fantes det nærmere 1000 fritidsklubber på landsbasis (Jacobsen 2000).

Når ble det sist foretatt oppgradering/oppussing av lokalene? (Årstall)

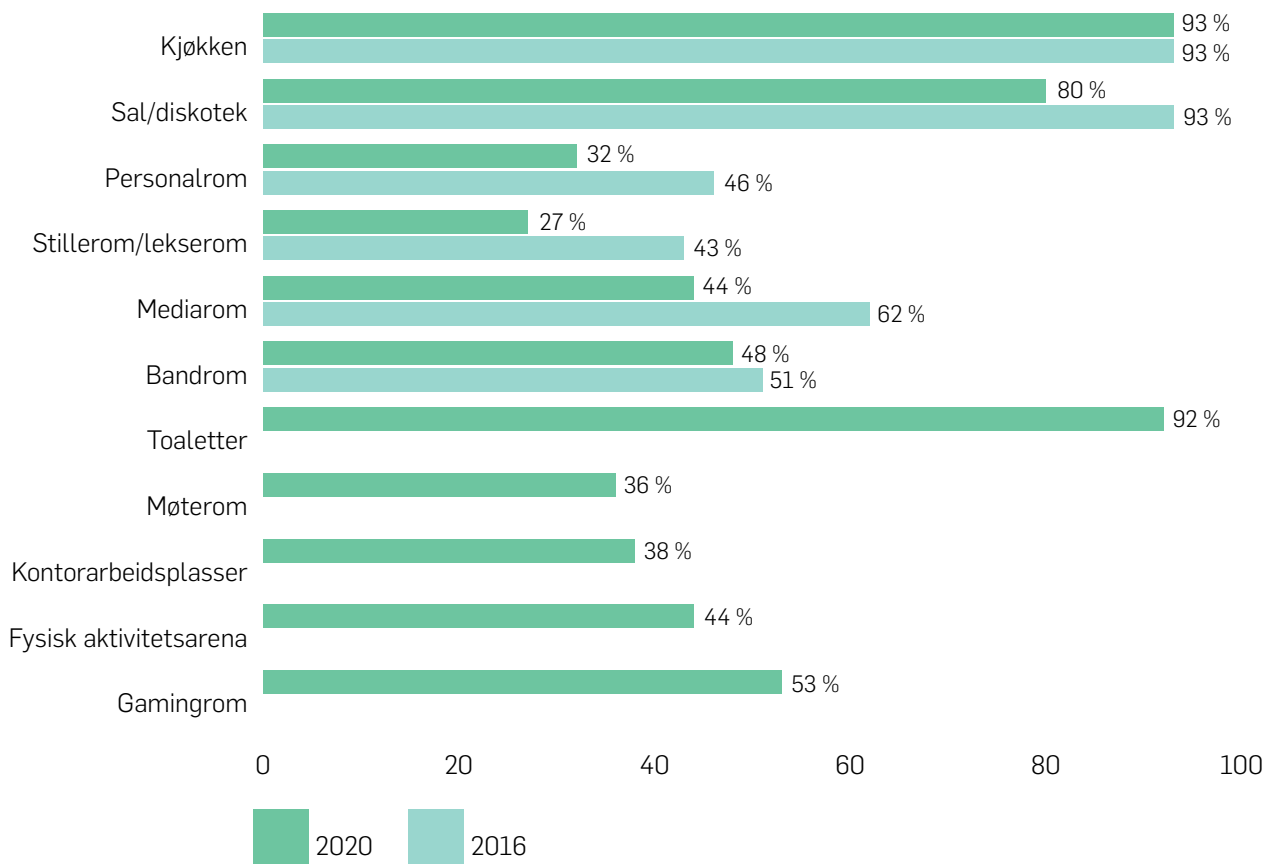

De aller fleste klubbene som har deltatt i undersøkelsen har blitt oppgradert eller pusset opp de siste 20 årene, og hele 70% av klubbene er pusset opp mellom 2015-2020. Det innebærer en stor innhenting av etterslepet på vedlikehold som man tidligere har vært bekymret for. 2020 er det enkeltåret hvor flest klubber har blitt pusset opp. Dette kan skyldes nedstenging på grunn av Covid-19. Klubblokale ble ikke brukt, og flere har benyttet muligheten til å gjøre nødvendige oppgraderinger.

Hva skjuler seg bak dørene til en fritidsklubb?

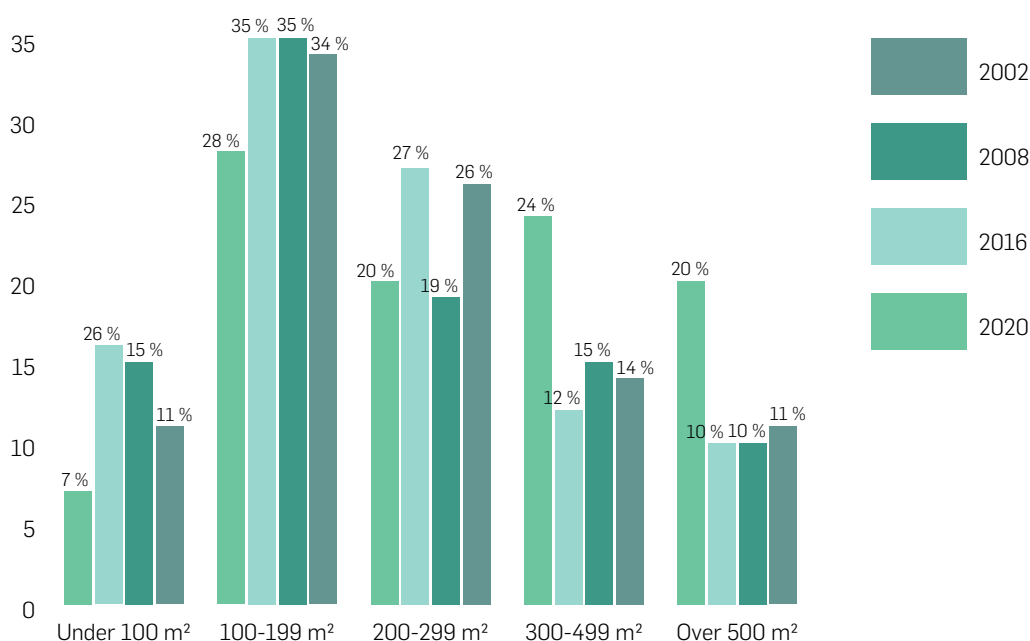
Medvirkning som prinsipp for fritidsklubber fører også til at tilbudet kan se ganske annerledes ut utfra hvem som bruker tilbudet. Aktiviteten skal til enhver tid gjenspeile interessene til de som er der. Likevel ser vi en del fellestrekk i hva klubbene tilbyr. I det følgende oppsummerer vi noe av det som skjuler seg bak døren til en fritidsklubb.

Hvilke rom disponerer klubben? (Flere valg mulig) N=279

I forrige klubbundersøkelse merket vi oss at flere og flere fritidsklubber etablerte medierom. I 2020 ser vi at trenden har gått betydelig ned. Det er videre en markant nedgang i tilbudet om stillerom/lekserom, personalrom, og sal/diskotek. I årets undersøkelse har vi også inkludert gamingrom. Gaming og datakultur viser seg å være en stor del av norske fritidsklubber, og hele 53% av klubbene har egne dedikerte rom for gaming og datakultur. I løpet av våren 2020 har Ungdom og Fritid i samarbeid med UKM Norge, Tverga, og KANDU utarbeidet rapporten «Møteplass Datakultur».

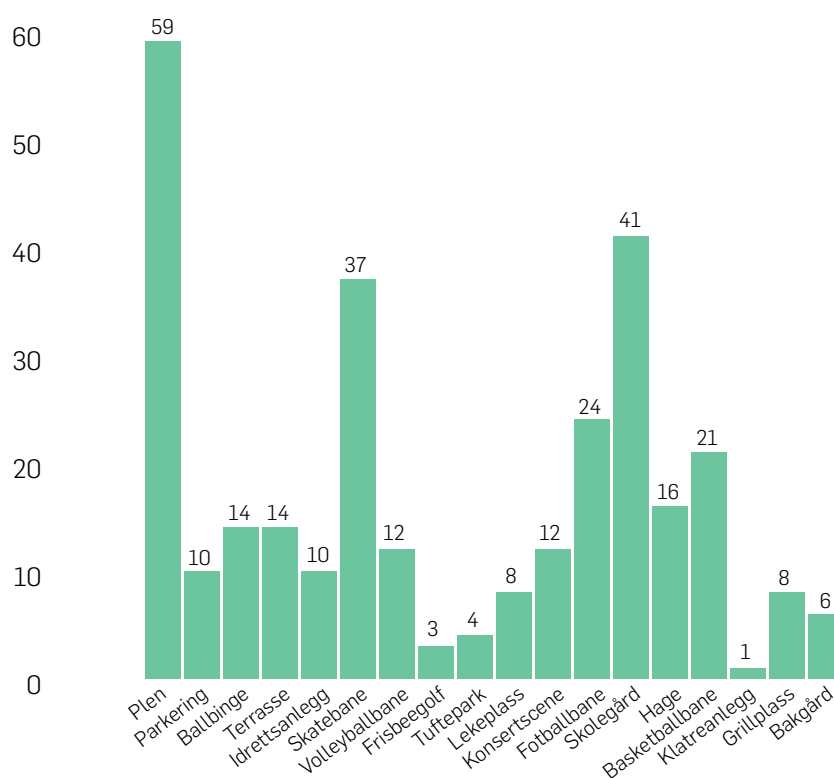
Hvor store innvendige arealer disponerer klubben? (m²)

Når vi ser på antall kvm klubbene disponerer til sin drift, kan det se ut til at dette har endret seg noe siden forrige undersøkelse. Det er færre klubber som har svært små lokaler, og vesentlig flere som har større lokaler. Dette kan henge sammen med det høye nivået av oppgradering og oppussing som har skjedd i 2020, men det kan også bero på at det er de store klubbene som har svart på undersøkelsen. Det blir derfor interessant å følge denne utviklingen fremover.

Samtidig oppgir 6 av 10 fritidsklubber at de disponerer et utareale. I årets undersøkelse ba vi klubbene om å beskrive uteområdet sitt. Svarene viser at fritidsklubbene også tilrettelegger for en rekke ulike uteaktiviteter, spesielt innenfor egenorganisert fysisk aktivitet.

Innhold, uteområder

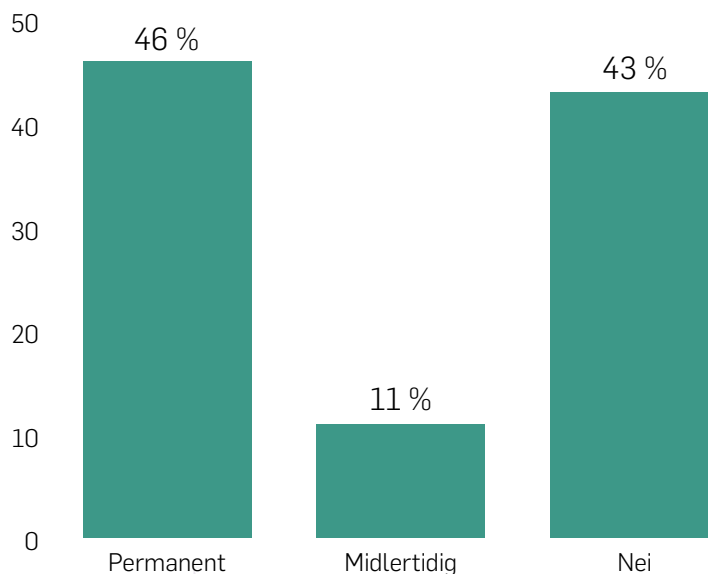
Mange av klubbene har også avtaler om at de kan bruke skolegårder til sin aktivitet. Det krever at de plassert i en relativ sammenheng til hverandre.

På spørsmål om klubben er egnet til klubbdrift, svarer 70% av klubbene ja. Dette er en økning på 10% fra forrige måling, og tyder på at fritidsklubblokalene i landet har blitt bedre de siste årene, og at det innenfor dette området er lagt ned en innsats fra kommunene.

Samlokalisering

Ungdom og Fritid mottar en del henvendelser fra fritidsklubber som blir foreslått samlokalisert med andre kommunale tjenester. Vi mottar også ulike erfaringer fra dette. Noen opplever det som veldig positivt, mens andre opplever det som særlig problematisk. Dersom man skal samlokalisere tilbud, er det viktig at dette gjøres på en gjennomtenkt måte, og at det legges opp til gode prosesser som involverer ungdommene.

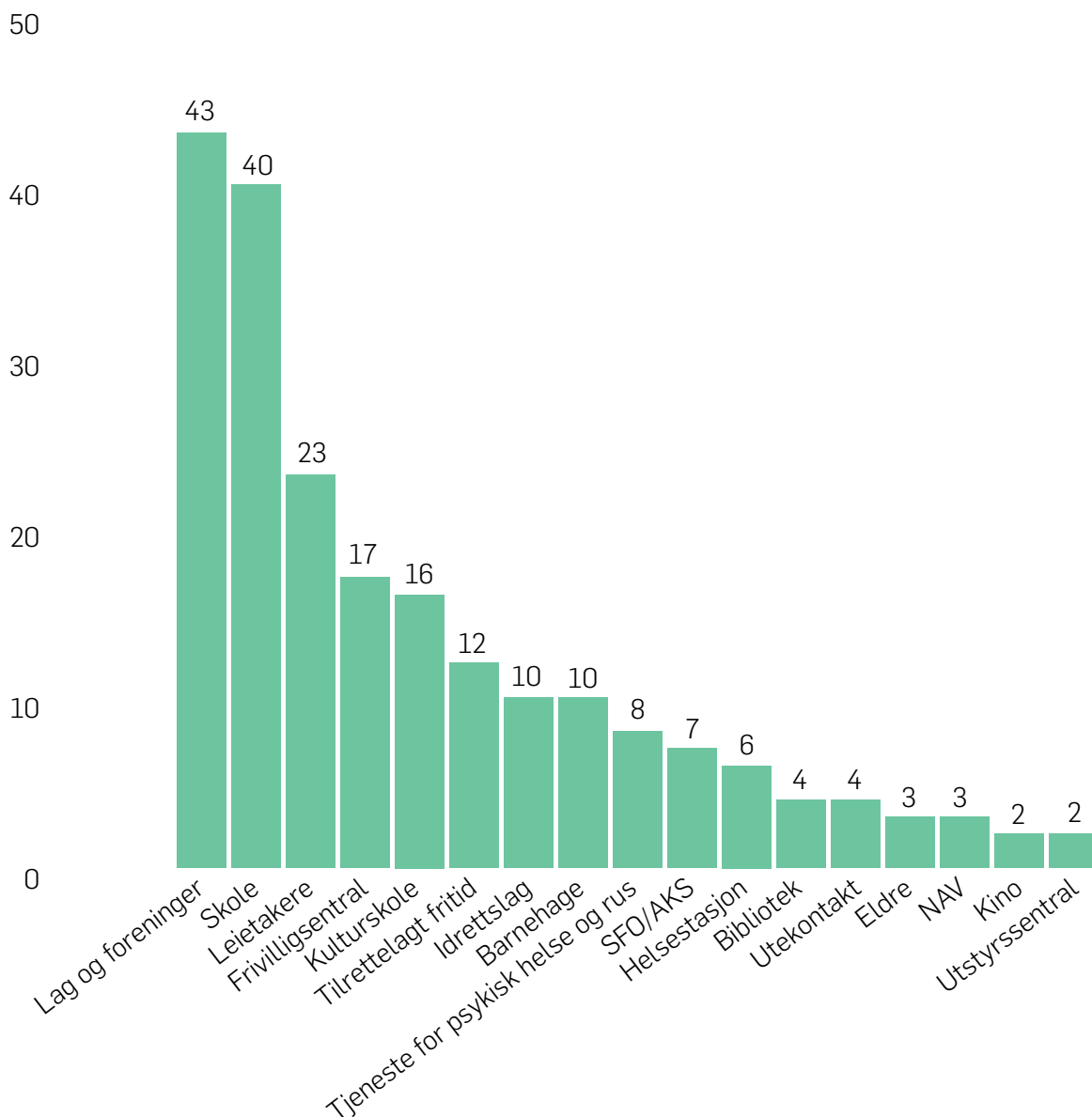
Deler klubben lokaler med andre tjenester/brukergrupper? N=277

Vi ser at 57% av klubbene er samlokalisert med andre. 11% kun midlertidig. Det er noen færre i denne undersøkelsen, kontra forrige som er permanent samlokalisert, men endringen er ikke signifikant. Når ulike kommuner samlokaliserer tilbudene er det ulike samarbeid som konstrueres. Vi spurte også klubbene om hvem de deler lokaler med.

Vi ser at 57% av klubbene er samlokalisert med andre. 11% kun midlertidig. Det er noen færre i denne undersøkelsen, kontra forrige som er permanent samlokalisert, men endringen er ikke signifikant. Når ulike kommuner samlokaliserer tilbudene er det ulike samarbeid som konstrueres. Vi spurte også klubbene om hvem de deler lokaler med.

Om dere deler lokaler med andre, hvem?

Mange av klubbene peker på at de har åpent for at lokale lag og foreninger kan ha tilholdssted på klubben. Flere har også faste avtaler med lag og foreninger. Videre er det mange som er lokalisert sammen med skole, slik vi også så i spørsmålet om uteområdene. Det er liten tvil om at en slik samlokalisering kan være gjensidig positivt ved at bygningsmassen er hyppigere i bruk og at man løser mulige plass og utstyrsbehov. Det er vanlig at lokalbefolkningen har mulighet til å leie fritidsklubben som lokale for arrangementer og bursdager. Det er også interessant at såpass få oppgir å dele lokaler med bibliotek. Et klubb-bibliotek har flere ganger vært trukket frem som en foretrukken samarbeidskonstellasjon av lokale myndigheter.

Tilrettelegging og universell utforming

Et viktig mål på tilgjengelige lokaler, er lokalenes grad av universell utforming. Dersom alle barn og unge i målgruppen skal kunne ha en reell mulighet til å delta i tilbudet, må det legges til rette på flere måter.

Ungdom og Fritid er opptatt av at det ikke er funksjonsnedsettelse som er barrieren for deltakelse. Det er tilgjengeligheten. I årets undersøkelse har vi utvidet delen om universell utforming, slik at vi beder kan fange opp viktige utviklingstrekk i tilgjengeligheten og den universelle utformingen av norske fritidsklubber.

01. januar 2009 trådte lov mot diskriminering på grunn av funksjonshemming i kraft. Loven inneholder blant annet en egen bestemmelse om krav til universell utforming av all virksomhet rettet mot allmennheten. Dette gjør seg dermed gjeldende også for fritidsklubber.

Et første mål på universell utforming er tilrettelegging for rullestolbrukere. Dette har vi spurt om i klubbundersøkelsen tilbake til 2002, og vi kan dermed følge utviklingen.

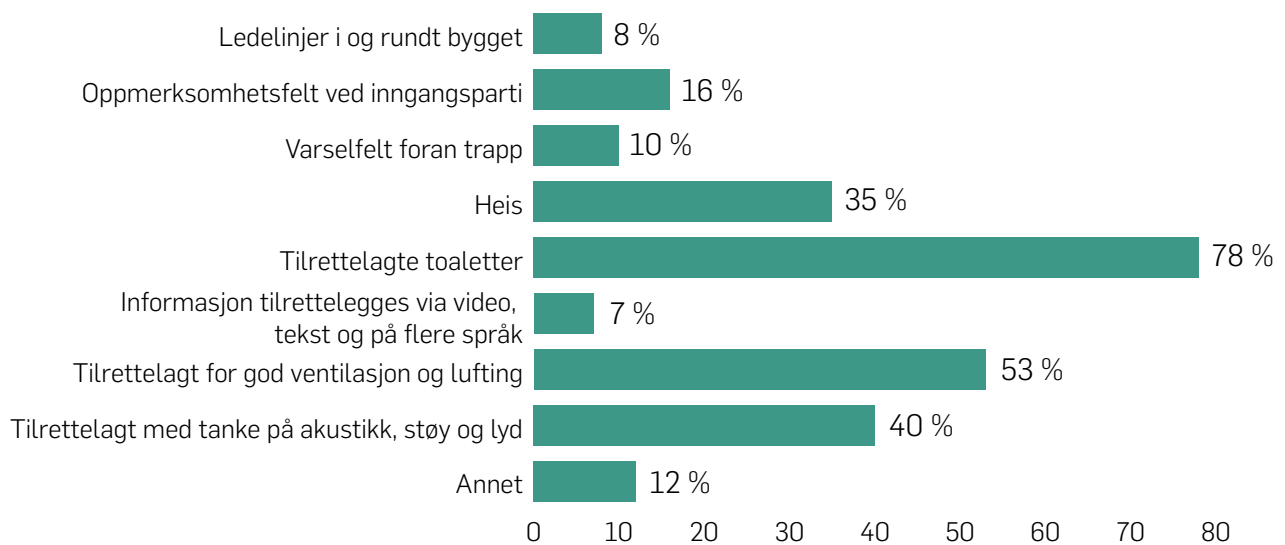
Er klubben tilrettelagt for rullestolbrukere?

Det er en svært positiv utvikling på dette området, men det er fortsatt ikke et resultat man bør være fornøyd med. Fortsatt mangler 3 av 10 fritidsklubber full tilrettelegging for rullestolbrukere. Det er et sentralt mål at alle fritidsklubber skal være tilrettelagt for rullestolbrukere ved neste tilstandsrapport i 2023.

Selv om rullestol representerer en visuell og synlig funksjonsnedsettelse, handler universell utforming om en rekke andre parametere. Både personer med synlige, og ikke-synlige funksjonsnedsettelser skal kunne bruke norske fritidsklubber.

Er klubben tilrettelagt for ulike brukergrupper?

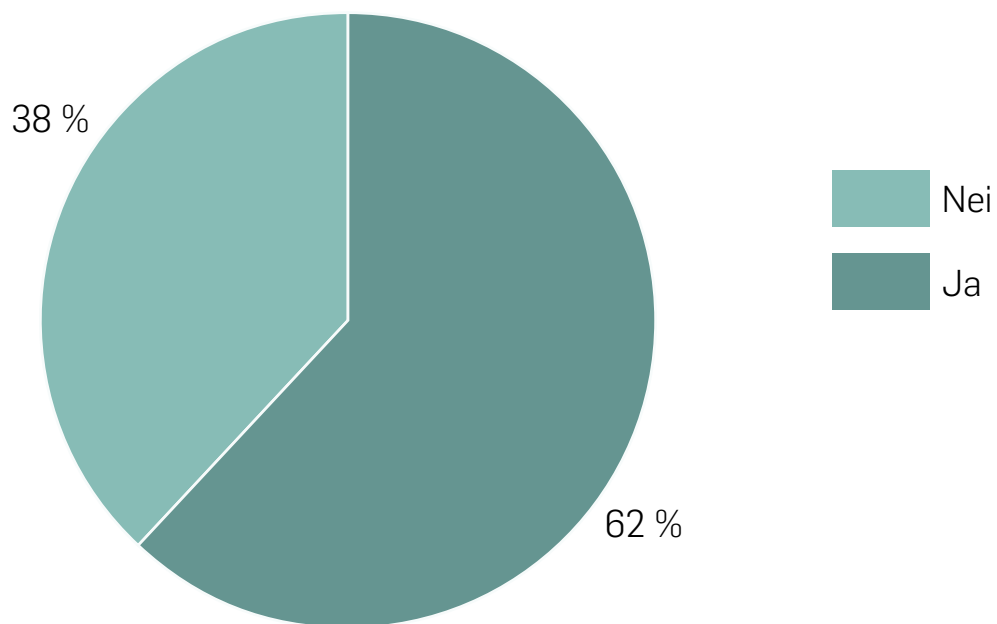

Her ser vi at det står adskillig dårligere til med de andre parameterne for universell utforming. Her har vi inkludert både støy, ventilasjon og ulike elementer som legger til rette for svaksynte. For sistnevnte gruppe står det kanskje dårligst til i norske fritidsklubber.

Vi har også valgt å måle klubbene på tilgjengelighet basert på unisextoaletter. Det kan hevdes at dette bidrar til å skape et større rom for mangfold på klubben.

Har klubben unisextoaletter, for å inkludere ungdom med ulike kjønnsidentiteter/tilrettelegge for kjønns mangfoldet blant ungdom?

Oppsummering

I denne delen av klubbundersøkelsen har vi sett nærmere på lokalene til norske fritidsklubber. Den store utbyggingen av norske fritidsklubber kom i gang på midten av 70-tallet. Dette understrekes av tallene som fremkommer i undersøkelsen. Det har også vært knyttet bekymring til et stort etterslep i vedlikehold av fritidsklubblokalene, men undersøkelsen viser at 70% av klubbene er pusset opp mellom 2015-2020. Gaming og datakultur viser seg å være en stor del av norske fritidsklubber, og hele 53% av klubbene har egne dedikerte rom for gaming og datakultur.

I årets undersøkelse har vi også fokusert på klubbenes utearealer. 6 av 10 fritidsklubber oppgir at de disponerer et utareale og bruken av de er mangefasettert. Mange av klubbene peker også på at de har åpent for at lokale lag og foreninger kan ha tilholdssted på klubben og flere har faste avtaler med lag og foreninger.

Når det kommer til universell utforming mangler fortsatt 3 av 10 fritidsklubber full tilrettelegging for rullestolbrukere og det står adskillig dårligere til med de andre parameterne for universell utforming så som ledelinjer, luftkvalitet, og støy.

TEMA 5

HVEM BRUKER FRITIDSKLUBB

Hvem er det egentlig som bruker norske fritidsklubber, og hvordan balanserer vi prinsippet om frivillig deltakelse med offentlige myndigheters ønske om å måle effekt? De siste årene har vi fått ny forskning på hvem klubbungdommene er.

Ifølge Ungdata (2019) bruker 31% av guttene og 31% av jentene på ungdomsskolen fritidsklubb, mens på videregående bruker 16% av guttene og 12% av jentene en fritidsklubb. Ungdata har også gitt ut rapporten «Unge i Distrikts-Norge» (2020). Her viser det seg at 46% av de unge i distriktene har vært på en fritidsklubb den siste måneden mot 29% i resten av landet. Myten om at fritidsklubber bare er et bytilbud, står seg altså ikke i møte med tallene.

Videre har et forskerteam på NOVA, Oslo Met nylig gjennomført et treårig forskningsprosjekt om fritidsklubber i et folkehelseperspektiv. De finner at fritidsklubbenes rekruttering av unge med lav sosioøkonomisk bakgrunn er et påfallende mønster. Vi ser en moderat og gjennomgående forskjell i hele landet, ved at fritidsklubbene brukes mer av dem med lavt, enn av dem med høyt sosioøkonomisk ressursnivå i hjemmet. En annen tydelig forskjell i ungdoms sosiale bakgrunn er at ungdom med innvandrerbakgrunn bruker klubbtilbudet oftere enn ungdom som har norskfødte foreldre. En annen gjennomgående forskjell, som altså gjelder alle kommunetyper, er at klubbungdommer oftere rapporterer om problematferd, i form av regelbrudd og slåssing, enn ungdom som ikke går på klubb. Dette gjelder også det å være utsatt for vold og mobbing. I tillegg er flere klubbgjengere misfornøyde med skolen og foreldrene sammenlignet med ungdom som ikke går på fritidsklubb. Flere av dem har også det vi kan karakterisere som svake relasjoner til skole og foreldre. Med venner er det motsatt. Ungdom som går på klubb, har sjeldnere svake vennerrelasjoner sammenlignet med ungdom som ikke går på klubb.

Antall klubbungdom

Ifølge klubbundersøkelsen har en fritidsklubb i gjennomsnitt 6600 besøkende i løpet av et år. Det er også her store variasjon fra 500 til over 100 000 besøkende i året.

Vi har også spurt om antall unike brukere. Store deler av fritidsklubbfeltet har tradisjonelt ikke registrert ungdommene med navn, og kan dermed ikke fremvise et slikt tall. Vi tar derfor utgangspunkt i Ungdata. Ifølge Ungdata 2020 er det 23% av norske ungdommer som bruker fritidsklubbene jevnlig. Noen flere gutter enn jenter bruker tilbudet, og flere på ungdomsskolen enn videregående er der. Totalt gir dette 95 000 unike brukere i aldersspennet 13-19 år. Samtidig er det flere juniorklubber som retter seg mot aldersgruppen 10-13 år, så det eksakte tallet vil være noe høyere.

Betaling

Det er et viktig prinsipp at fritidsklubbene skal være gratis for ungdommene som ønsker å delta. Dersom vi skal redusere økonomi som barriere for deltakelse, mener Ungdom og Fritid at klubbene skal være det offentliges sikring av barns rett til lek og fritid, slik det er nedfelt i Barnekonvensjonens artikkel 31.

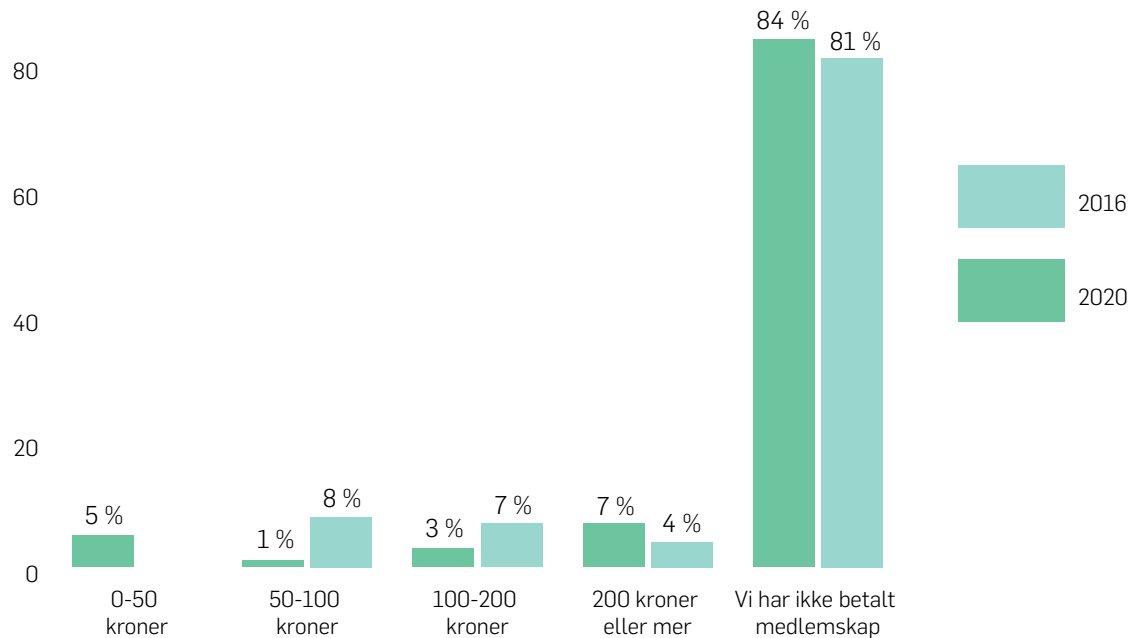
<http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/Ungdata-2020>

<https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12199/2983/2020-01-31%20Unge%20i%20Distrikts-Norge.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

<https://fagarkivet-hioa.archive.knowledgearc.net/bitstream/handle/20.500.12199/1312/NOVA-Notat-1-2019-Fritidsklubber-i-et-folkehelseperspektiv.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Med innføringen av fritidskortet, som en universell ordning for redusering av økonomi som barriere for deltakelse i fritidsaktivitet, har Ungdom og Fritid vært bekymret for at også fritidsklubbene vil innføre kontingenter eller inngangspenger.

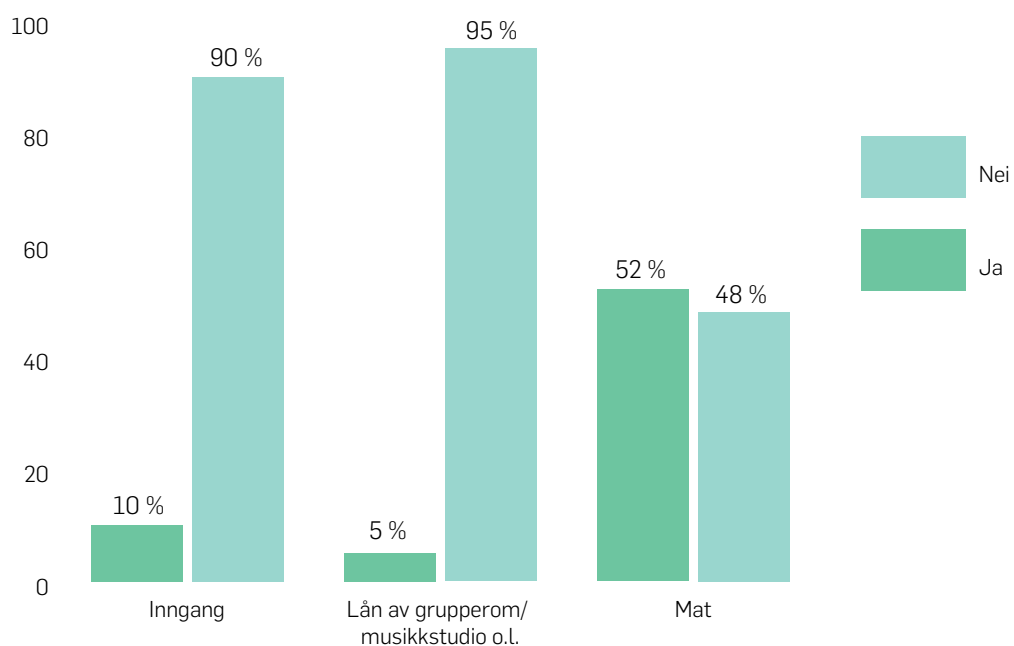
Praktiserer dere betalt medlemskap, og hva er i tilfelle kontingenten? N=239

Tallene viser derimot at andelen som ikke praktiserer betalt medlemskap har vokst siden 2016, og at andelen med kontingenter mellom 50-200kr har gått ned. Samtidig har klubbene med 200kr eller mer i medlemskontingent økt noe. Dette illustrerer likevel at fritidsklubbene aktivt sørger for å motvirke økonomi som barriere for deltakelse, og dermed er en viktig bidragsyter til realiseringen av målsettingen i Fritidserklæringen, at alle barn og unge skal kunne delta på en fritidsaktivitet sammen med andre.

Vi har også spurt klubbene om de tar betalt for ulike aktiviteter inne på klubben.

Tar klubben betalt for følgende aktiviteter? N=251

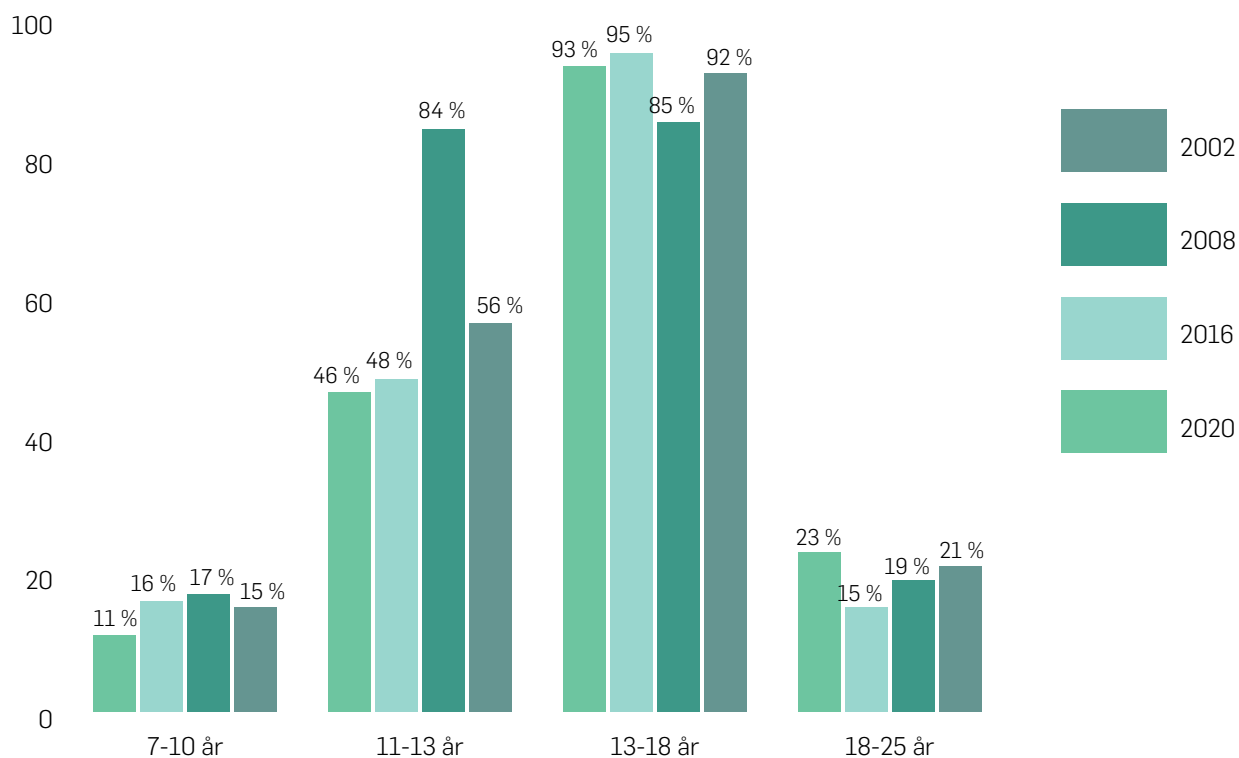

Tallene viser oss at det store flertallet av klubber ikke tar betalt for inngang eller lån av grupperom/ musikkstudio. Dette er viktig, også i et kulturpolitisk perspektiv. Klubbene er altså tilgjengelige arenaer for utøvelsen av barne- og ungdomskultur. I overkant av halvparten av klubbene tar betalt for maten som serveres på klubben. Dette kan handle om et kost-nytte prinsipp, og vil trolig avhenge av klubbens tilgjengelige budsjetter.

Sammensetning av ungdomsgrupper

Fritidsklubbene har siden oppstarten i 1953 vært arenaer for alle typer ungdom. Helt frem til tidlig 70-tallet var tilbudet stort sett åpent for aldersgruppen 14-18 år. Juniortilbud for de mellom 10-14 år kom som et resultat av at de yngre aldersgruppene samlet seg på utsiden av klubbene og revde et tilbud på lik linje med de eldre. Etter hvert ble juniorklubbene mange steder permanente virksomheter, særlig i de store byene.

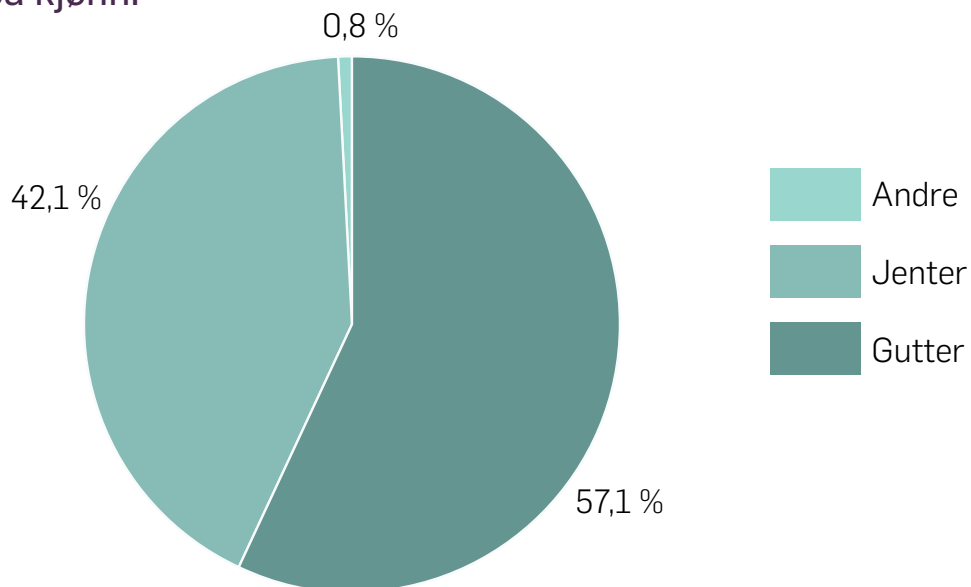
Hvilke aldersgrupper er klubben åpen for? (Flere kryss mulig)

Tallene viser at aldersgruppene, og dermed målgruppene for fritidsklubbene holder seg jevnt over tid. 2008-tallene viser en sterk økning i aldersgruppen 11-13 år, men dette ser ut til å være en forekomst snarere enn en trend når man sammenligner med både 2016 og 2020. Videre er det fortsatt aldersgruppen 13-18 år som er hovedmålgruppe for norske fritidsklubber.

Kjønnsfordelingen i en fritidsklubb vil være avhengig av hvilke aktiviteter man har, samt hvilke rekrutteringsstrategier man bruker. I tidligere undersøkelser har det vært en overrepresentasjon av gutter som bruker fritidsklubbene. Ungdata understreker dette, men først blant de eldre ungdommene. I 2016 så vi at det ble en likere fordeling mellom kjønnene. I årets undersøkelse har vi også inkludert kategorien «andre» for å fange opp de som ikke identifiserer seg som enten gutt eller jente.

Fordeling på kjønn.

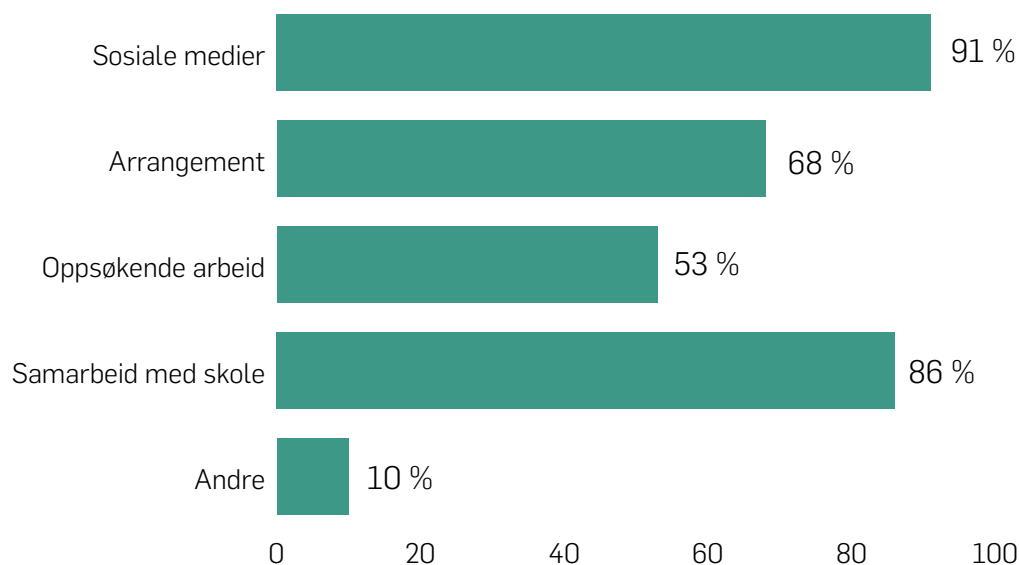
Det er fortsatt en overvekt av gutter som benytter seg av fritidsklubbene. Samtidig ser vi 0,8% faller inn under kategorien «andre».

Når det gjelder innvandrerbakgrunn er det 11,5% av klubbene hvor over halvparten av ungdommene har innvandrerbakgrunn. Ser vi på parametere funksjonsnedsettelse har 95,3% av klubbene færre enn 10% med funksjonsnedsettelse.

Hvem som bruker fritidsklubber er avhengig av hvem som vet om tilbudet, og hvor de har fått kjennskap til tilbudet. Ungdom og Fritids erfaring er at flertallet av klubbene ikke har en bevisst strategi for hvordan man skal nå ikke-brukere. Vi spurte derfor klubbene om hvordan de rekrutterer sine ungdommer.

Hvordan rekrutterer dere ungdom til å begynne på klubben? N=251

Samarbeid med skole og via sosiale medier ser ut til å være de foretrukne kanalene for nyrekruttering til fritidsklubbene. Ungdom og Fritid har mottatt flere bekymringer knyttet til nettopp nyrekruttering på grunn av covid-19. At de yngste brukerne nå ikke får anledning til å bruke klubben kan bidra til at man fremover vil se en svakere deltakelse på klubb. Innenfor kategorien andre oppgir klubbene at de har et samarbeid med andre kommunale instanser som barnevern og lignende, og at de bruker plakater og media for å nå ut til ungdommene.

Oppsummering

I denne delen av klubbundersøkelsen har vi sett på hvem som bruker fritidsklubb. Det har det siste året kommet en rekke nye forskningsrapporter på dette temaet som har gitt oss økt innsikt. Dette er verdifullt for både Ungdom og Fritid og for feltet.

Ifølge klubbundersøkelsen har en fritidsklubb i gjennomsnitt 6600 besøk i løpet av et år. Her er det store variasjon fra 500 til over 100 000 besøk i året. Ifølge Ungdata 2020 er det 23% av norske ungdommer som bruker fritidsklubbene jevnlig. Noen flere gutter enn jenter bruker tilbudet, og flere på ungdomsskolen enn videregående er der. Totalt gir dette 95 000 unike brukere i aldersspennet 13-19 år. Samtidig er det flere juniorklubber som retter seg mot aldersgruppen 10-13 år, så det eksakte tallet vil være noe høyere.

Det er fortsatt en overvekt av gutter som benytter seg av fritidsklubbene. Dette skyldes høyere frafall av jenter enn gutter på videregående, for ungdomsskoleelevene er det lik deltakelse mellom jenter og gutter. Aldersgruppen 13-18 år er hovedmålgruppen for norske fritidsklubber. Samarbeid med skole og via sosiale medier ser ut til å være de foretrukne kanalene for nyrekruttering til fritidsklubbene.

De senere årene har økonomi som barriere for deltakelse vært et viktig tema for fritidssektoren. 84% av klubbene tar ikke betalt for deltakelse på fritidsklubben.

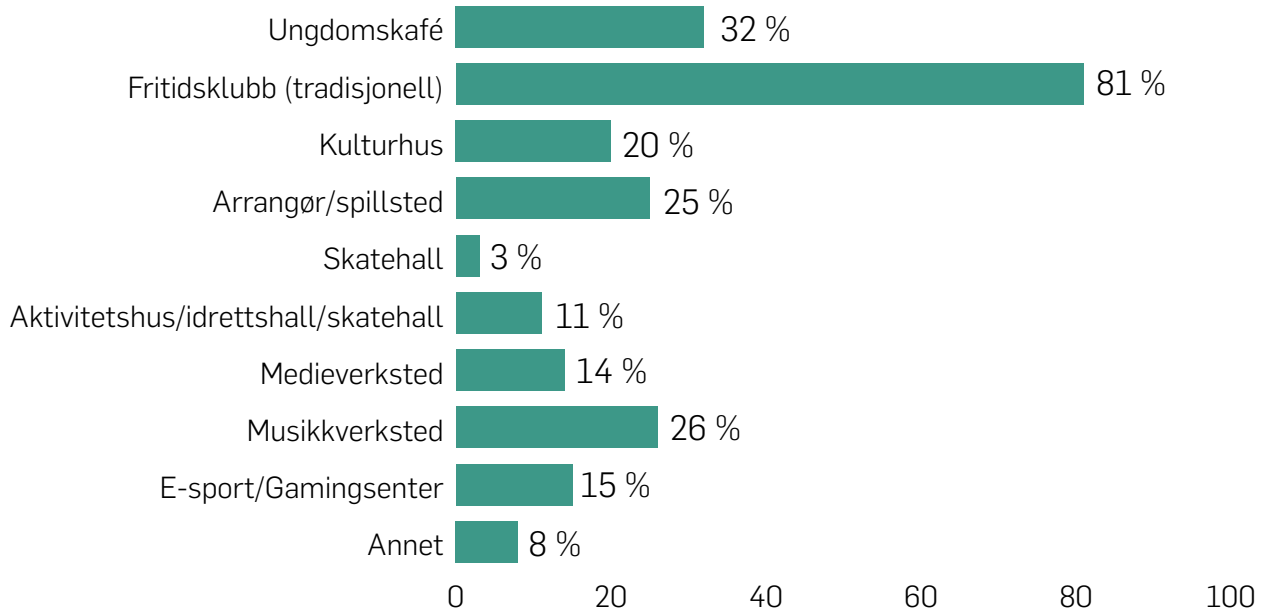

TEMA 6 AKTIVITET OG INNHOLD

Klubbenees aktivitetsnivå preges av ulike forhold: Hvilke muligheter gir lokalene? Hvilken kompetanse har de ansatte? Hva interesserer ungdommene seg for? Eller, hvor mye penger har man til å igangsette aktivitet.

Først har vi spurt klubbene hvordan de ser på seg selv og sitt tilbud.

Hvordan vil du karakterisere klubben? Som en/et... (flere valg mulig) N=294

Mange kombinerer ulike konsepter, men flertallet (81%) fungerer som en tradisjonell fritidsklubb i bunn. I årets undersøkelse la vi også til kategoriene musikkverksted og e-sportsenter. Begge disse kategoriene ser ut til å treffe feltet godt. Skatehall-konseptet er det som færrest identifiserer seg med.

Aktiviteter

Aktiviteter	Ja	Nei	Vi forsøker	Vi har hatt
Brettspill	90 %	5 %	2 %	3 %
Mat og kjøkken	87 %	8 %	3 %	1 %
Biljard	85 %	14 %	0 %	1 %
Bordtennis	78 %	18 %	0 %	3 %
Gaming/datakultur	76 %	16 %	6 %	2 %
Musikk/sang	74 %	14 %	6 %	5 %
Turer	59 %	28 %	6 %	6 %
Dans	52 %	23 %	13 %	12 %
Film/foto	46 %	36 %	7 %	11 %
Basketball	35 %	56 %	4 %	4 %
Fotball	33 %	57 %	7 %	4 %
Friluftsliv	30 %	54 %	10 %	6 %
Skate/inline/sparkesykkel	23 %	65 %	7 %	5 %
Ung Leder	17 %	71 %	7 %	4 %
Teater/revy	15 %	69 %	6 %	10 %
Internasjonale samarbeid	9 %	77 %	5 %	9 %
BMX	9 %	87 %	1 %	3 %
Styrketrening	8 %	88 %	1 %	3 %
Yoga	7 %	85 %	4 %	4 %
Motor/mekking	6 %	85 %	3 %	6 %
Sisterhood/Brotherhood	6 %	87 %	3 %	4 %
Parkour/Tricking/Free running	6 %	91 %	1 %	2 %
Jogging	2 %	96 %	1 %	1 %

De tradisjonelle fritidsklubbaktivitetene som biljard (85%), bordtennis (78%), og brettspill (90%) står fortsatt svært sterkt i klubbene. Disse aktivitetene sammen med mat og kjøkken (87%) kan sies å være en grunnstein i norske fritidsklubber. Tallene viser også at aktiviteter knyttet til musikk er populært. Vi har også nyere trender og tendenser som overraskende mange klubber driver med; gaming og datakultur (76%). Ungdom og Fritid har i 2020 lansert rapporten "Møteplass datakultur" som beskriver hvilke ønsker og behov barn og unge har når man tilrettelegger for ikke-kommersielle møteplasser for gaming og datakultur. Kulturdepartementet jobber også med å utarbeide en nasjonal veileder for datakultur i tråd med dataspillstrategien 2020-2022.

Tabellen over viser også hvilke aktiviteter fritidsklubbene tidligere har hatt aktiviteter innenfor. Blant de mest vanlige er dans, film/foto, og teater/revy. Undersøkelsen sier ingenting om hvorfor klubbene ikke fortsetter med aktivitetene, men en forklaring kan være at ungdommene ikke har interesse eller at personalets kompetanse har endret seg.

I samme tabell vises også de aktivitetene som klubbene forsøker å etablere. Her er også dans av betydning, i tillegg til friluftsliv og ung leder-programmer

Arrangementer

En annen viktig del av fritidsklubbens virksomhet er arrangementer. En av målsettingene med å drive en utstrakt arrangementsvirksomhet, er å øve unge arrangører, samt å drive aktiv rekruttering til klubbens aktiviteter.

Arrangementer	Ja	Nei	Vi forsøker	Vi har hatt
Turneringer/konkurranser	81 %	12 %	6 %	1 %
Fester/feiringer/markeringer	76 %	16 %	4 %	4 %
Temakvelder	69 %	16 %	8 %	6 %
Ferietilbud	65 %	30 %	3 %	2 %
Konsserter og forestillinger	55 %	24 %	11 %	10 %
Kurs for ungdom	51 %	31 %	10 %	8 %
UKM (lokalmønstring)	49 %	35 %	7 %	8 %
LAN	45 %	39 %	6 %	10 %
Fritidsklubbens dag	24 %	59 %	9 %	8 %
Jobbtilbud/CV-kurs	17 %	69 %	10 %	4 %
Politiske møter/debatter	16 %	69 %	6 %	9 %
Pride	11 %	79 %	8 %	2 %
Klimaarrangementer	8 %	83 %	7 %	2 %
Ung Leder	17 %	71 %	7 %	4 %
Teater/revy	15 %	69 %	6 %	10 %

Også her ser vi at de enkle arrangementene som inngår i tradisjonell klubbdrift kommer tydelig frem. Dette gjelder arrangementer som turneringer (81%), temakvelder (69%), og fester/markeringer (76%). Tallene viser også at omtrent halvparten av klubbene er ansvarlig for lokalmønstring i UKM. Dette er likt som i 2016. I tråd med den store utbredelsen av gamingrom, seiler også LAN opp til å være en svært sentral aktivitet i norske fritidsklubber. Altså er klubbfeltet en viktig aktør for å tilrettelegge for ikke-kommersielle møteplasser for datakultur. Dette er også blant de aktivitetene som flest har prøvd, men lagt på hylla. Videre ser vi at hele 65% av klubbene har ulike ferietilbud.

Den siste helgen i april arrangeres fritidsklubbenes dag. Dette er en dag hvor vi oppfordrer våre medlemmer til å åpne opp klubben for nærmiljøet, slik at foreldre, politikere og andre interesserte også kan bli kjent med tilbudet, og være med å feire fritidsklubbene. 24% av klubbene har et arrangement i forbindelse med fritidsklubbenes dag.

EKSEMPEL:

GAMINGROM - FEELGOOD TANANGER I SOLA KOMMUNE

Våren 2019 ble det gjennomført en undersøkelse med alle 7. klassingene i Tananger om hvilke fritidsaktiviteter de ønsket seg og hva de savnet av fritidstilbud. Ungdommenes tale var klar, de opplevde at de manglet et samlingssted for gaminginteresserte ungdommer. Ungdommene på Tananger ønsket seg et eget rom for gaming på PC, og de ønsket å ha dette på den åpne møteplassen «Feelgood Tananger». Dette ble satt i gang en prosess for å få et slikt tilbud på plass. Det ble satt ned en ansvarsgruppe bestående av ungdommer som fikk hovedansvaret for prosjektet. Målgruppen for prosjektet var alle ungdommer i Sola kommune som interesserer seg for gaming og e-sport.

Med dette som utgangspunkt ble det sendt inn en prosjektsøknad til Ungdom og Fritid. En sentral del av søknaden var knyttet til ungdommens ansvar i prosjektet med å planlegge og bygge opp gamingrom og aktiviteter i tilknytning til dette. De søkte om en workshopshelg med bygging av PCEr og gjennomføring av Lan i vinterferien for Ungdom i Sola kommune. Ungdom og Fritid gav støtte til gamingutstyr og workshops med bygging av gaming-PCEr, øvrig ble dekket av «Feelgood Tananger».

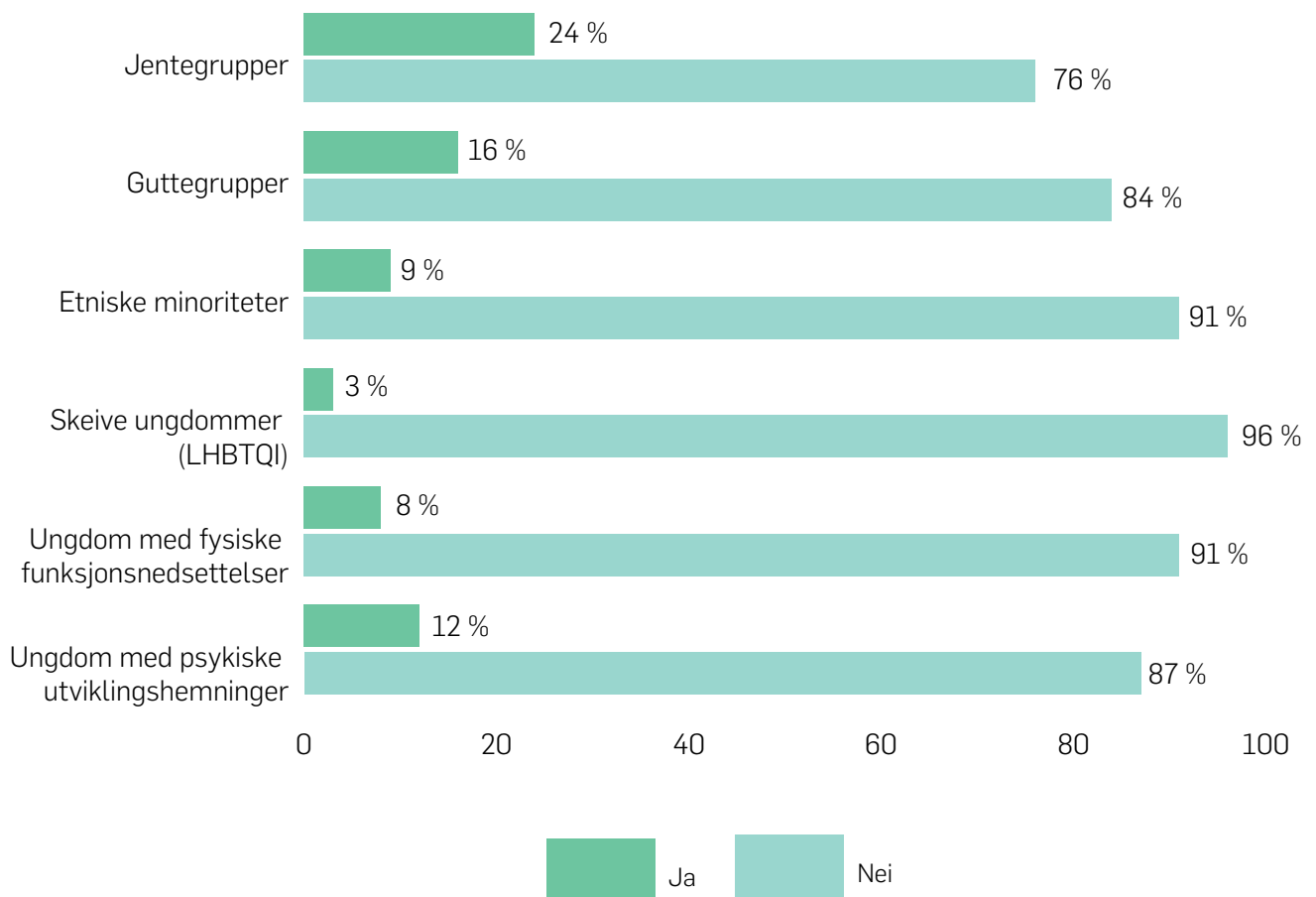
UNGT GAMINGTEAM:

Siden høsten 2019 har ungdom i prosjektgruppen på «Feelgood Tananger» jobbet med å planlegge og bygge opp flere gamingrom. Ungdommene har vært med i de fleste faser av arbeidet, de har valgt farger, valgt ut utstyr, møbler og spill, de har montert møbler, og de har gjennomført workshop der de har bygd opp gaming-PCEr. I tillegg har ungdommene planlagt og gjennomført Lan i vinterferien for Ungdom i Sola kommune. Det hele endte opp med tre gamingrom som ble åpnet med brask og bram 13. februar. Under åpningen stod ungdommene for velkomsttale, konkurranser og kafé, de var også ansvarlig for å planlegge og lage program for åpningen. Ordfører Tom Henning Slethei holdt en tale og gjennomførte en offisiell åpning av rommene.

ERFARING FRA PROSJEKT:

Møteplasser for ungdom er viktig. Å etablere gamingrom på den lokale åpne møteplassen er et bra grep for unge gamere å kunne sosialisere seg mer, dette nevnes også i nyhetssak fra åpningen (vedlegg 1). Dette er et godt eksempel på et prosjekt der ungdommene har stått i sentrum gjennom hele prosessen. Det hadde ikke blitt gjennomført hvis det ikke var et konkret ønske fra ungdommen. Den åpne møteplassen lyttet til ønsket og lot ungdommen få lede prosessen. Ungdommene tok ansvar, planla aktiviteter, og var med i samskapende prosesser med øvrige involverte. En konkret erfaring fra prosjektet er at prosessen omkring dette har ført til at ungdommene nå føler ansvar for utstyret og reglene for bruk av gamingrommene. Ungdommene har også fått enn større eierskapsfølelse til den åpne møteplassen «FeelGood Tananger» etter dette prosjektet.

Har klubben egne tilbud rettet mot ulike grupper? N=245

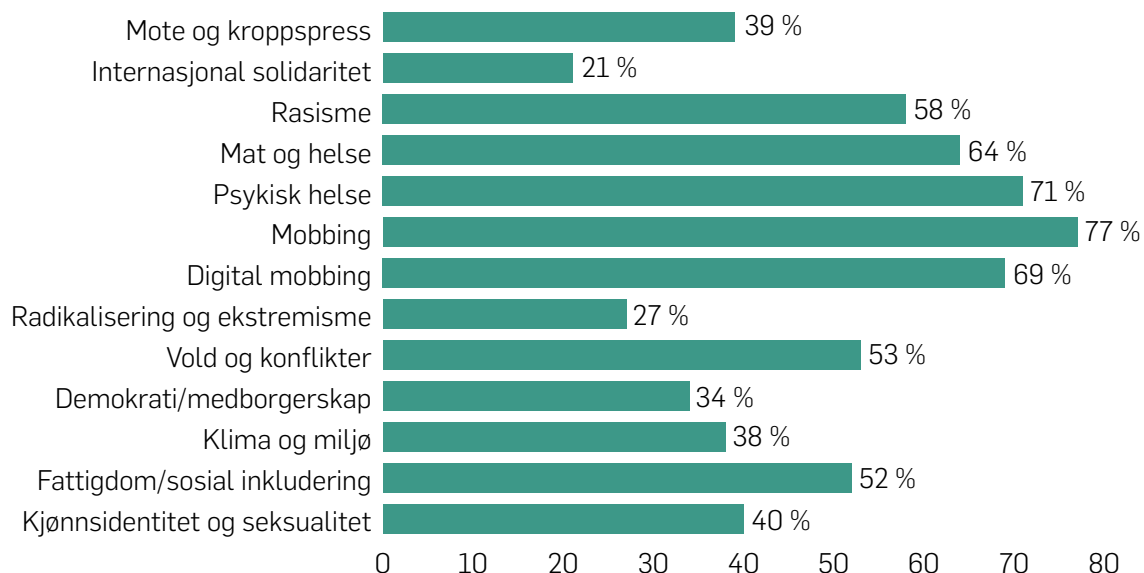
70- og 80-talls klubbene hadde en utstrakt gruppevirksomhet, hentet fra de andre nordiske fritidsklubbmodellene, og den danske sosialpsykologen Sjølund (1965) og pedagogen Laxvik (2001). Tallene viser at den målrettede gruppevirksomheten i norske fritidsklubber ikke er så utstrakt som den kanskje tidligere har vært. Likevel er det flere klubber som gjennomfører gutte- og jentegrupper. Det er derfor fortsatt grunn til å konkludere med at fritidsklubbene i all hovedsak er basert på generell åpen virksomhet fremfor gruppeaktiviteter.

Holdningsskapende arbeid

Når klubbens samfunnsfunksjon skal beskrives trekkes ofte klubbens rolle som holdningsskapende arena frem. Å sette fokus på ulike samfunnsaktuelle temaer er dessuten en viktig oppgave i lys av klubbene som demokratiarenaer.

Har klubben engasjert seg i noen av følgende tema det siste året? (Flere svaralternativer mulig) N=228

Undersøkelsen viser at mobbing, psykisk og fysisk helse, og rasisme er viktige temaer i klubb. Dette har også vært aktuelle saker det siste året. Black Lives Matters-bevegelsen har skapt stort engasjement i ungdomsmiljøet, og tiden med Covid-19 har krevd en fornyet innsats i kampen mot psykisk uhelse i ungdomsbefolkningen.

Jevnt over ser det også ut til at flere klubber har engasjert seg i ulike tema nå enn i 2016.

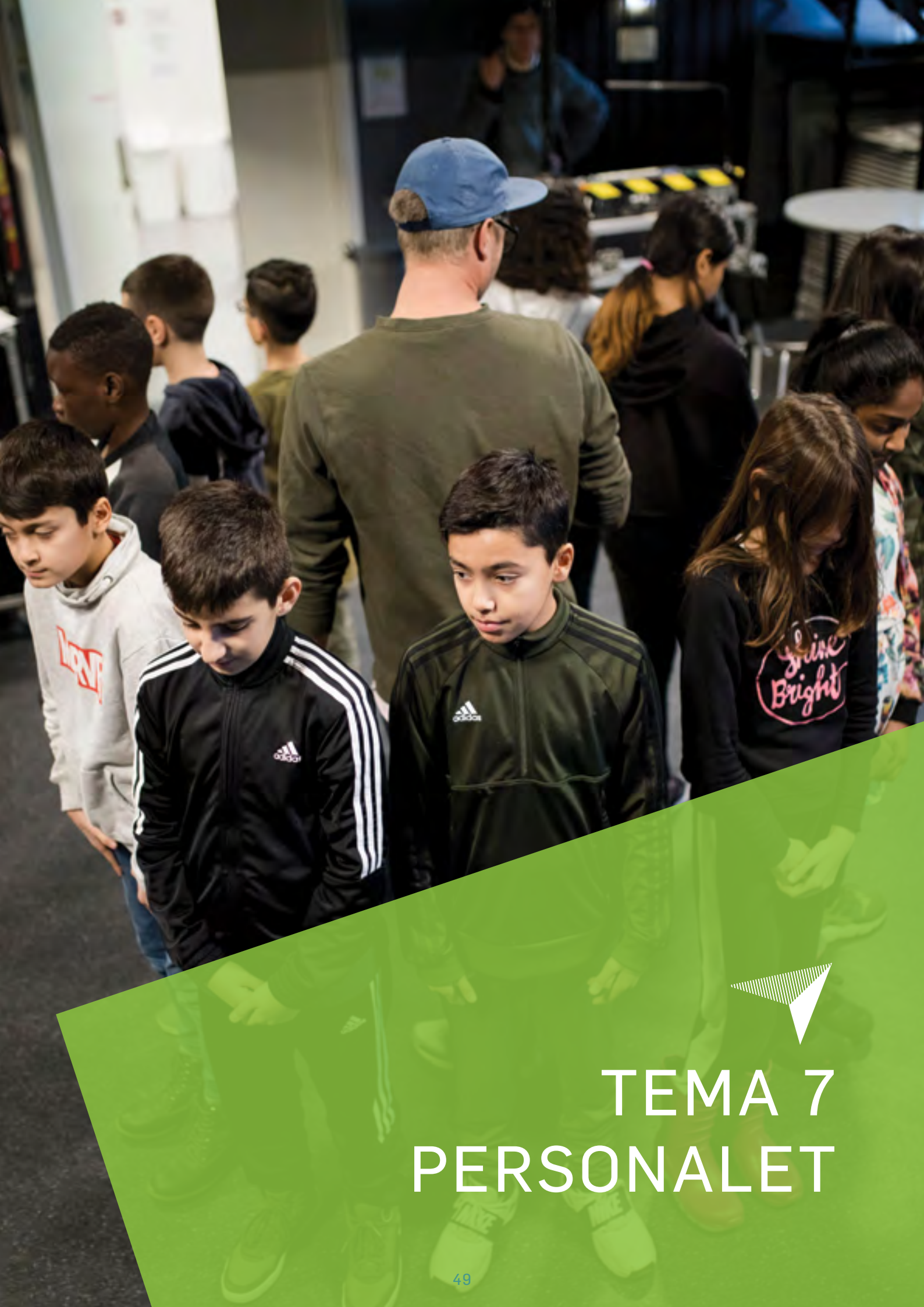
Sjölund, A. (1965). Gruppepsykologi. København: Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S.

Laxvik, T. (2001). Bärande relationer. Stockholm: Fritidsforum.

Oppsummering

I denne delen av klubbundersøkelsen har vi sett på hva som skjer på en fritidsklubb i 2020. Den tradisjonelle fritidsklubben ligger som regel (81%) til grunn for virksomheten, men nye spennende konsepter ser ut til å vokse. 15% av våre medlemmer oppgir også at de fungerer som et senter for E-sport. Dette medfører også at 76% av klubbene driver med gaming og datakultur. Tallene viser også at omtrent halvparten av klubbene er ansvarlig for lokal-mønstring i UKM. Dette er likt som i 2016. I tråd med den store utbredelsen av gamingrom, seiler også LAN opp til å være en svært sentral aktivitet i norske fritidsklubber. Altså er klubbfeltet en viktig aktør for å tilrettelegge for ikke-kommersielle møteplasser for datakultur.

Når vi spør hvilke temaer klubben har engasjert seg i det siste året, viser undersøkelsen at mobbing, psykisk og fysisk helse, og rasisme har vært viktige temaer i klubb.

TEMA 7

PERSONALET

Kompetente fritidsklubbansatte er en forutsetning for god kvalitet i fritidsklubben. Vi vet at klubbansatte har en mangfoldig bakgrunn. Her finnes både akademikeren, fagarbeideren, lærlingen, praktikerer, og en mengde andre «typer». Felles for dem er at de trives med å jobbe med ungdom, at de ofte setter klubbens interesser og behov foran sine egne og er en lite krevende ansattgruppe.

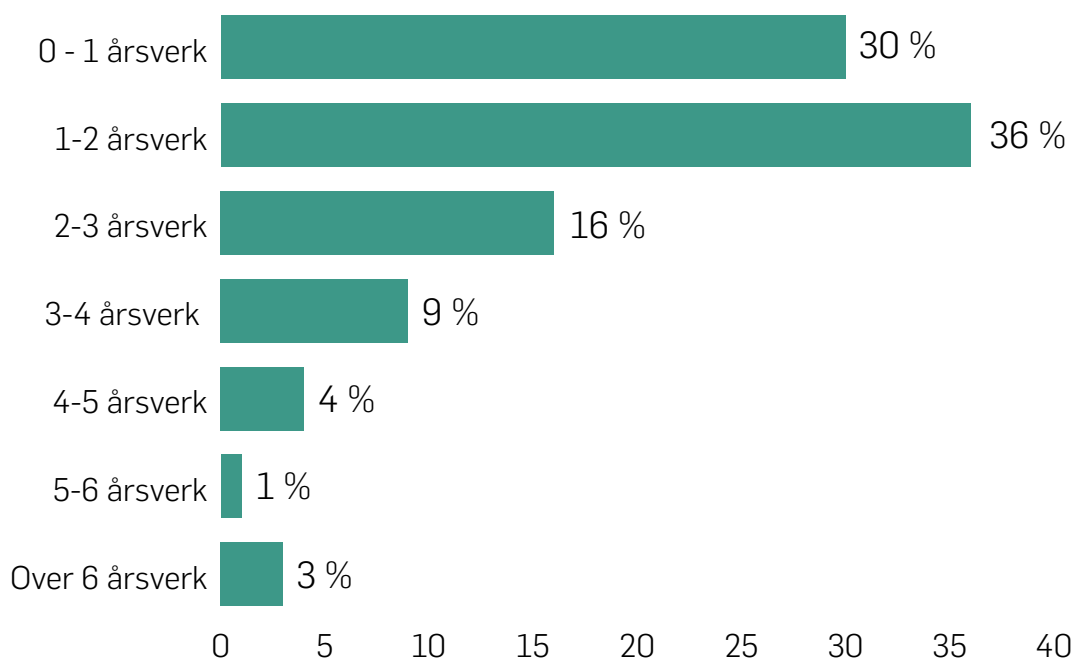
Tidligere undersøkelser har vist at fritidsklubbansatte ofte har små stillingsprosenter og jobber kvelder og helger (Klubbundersøkelsen 2016). Ofte blir de litt «usynlige» i kommunal sammenheng, siden de kan ha andre arbeidsforhold som ikke tillater at de kan delta på aktiviteter som skjer på dagtid. Slike ansettelsesforhold fører ofte til mer ustabile ansatte og høy utskiftning. Dette kan påvirke driften av fritidsklubben. Det er viktig at den ansatte føler seg trygg på jobb og at eventuell risiko og sårbarhet er kartlagt og vurdert.

Sammen med Fagforbundet har Ungdom og Fritid utviklet kvalitetskriterier for fritidsklubber og ungdomshus. Disse kan leses her.

Personalressurser

I forrige klubbundersøkelse så vi at fritidsklubbfeltet fortsatt i 2016 var preget av deltidsstillinger og at klubbene som et hele hadde relativt små årsverk til disposisjon. I tema 3 – rammebetingelser så vi at lønnsbudsjettene hadde økt de siste årene.

Hvor mange lønnede årsverk har klubben? N=217

Hver fritidsklubb har i gjennomsnitt 1,9 årsverk hver ifølge undersøkelsen. Over halvparten av fritidsklubbene har mellom 0-2 årsverk hver. Tallene viser også at det er variasjonene er store. Noen klubber har mange ansatte, mens andre har en 10%-stilling.

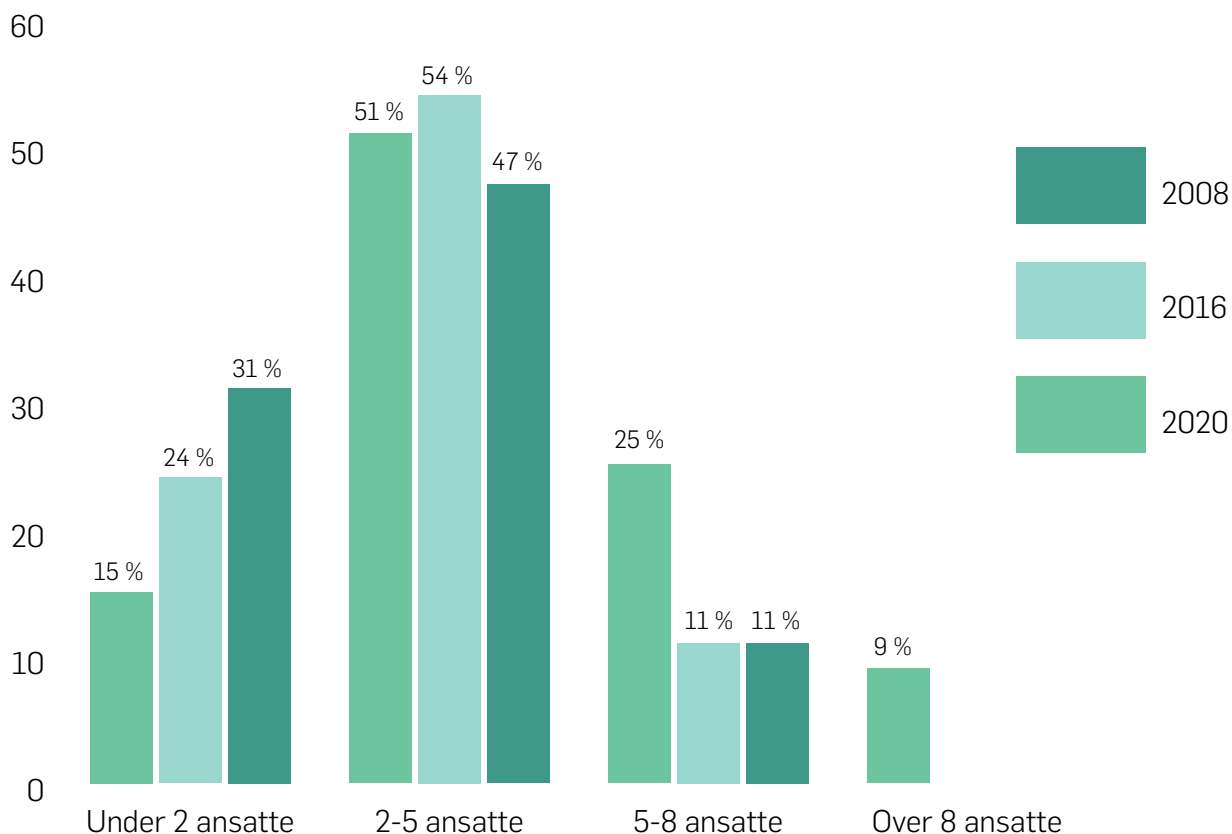
KOSTRA (Kommune-Stat-rapportering) angir også antall årsverk i norske fritidsklubber. De bruker definisjonen kommunal fritidssentre. Denne definisjonen kan også inneholde flere aktører som jobber i den kommunale fritidssektoren.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
852,9	902,8	901	811,1	841,7	925,2	795,1	813,7	824,2	822,7	843,3

Vi ser av tabellen at antall årsverk i kommunalt drevne fritidssentre øker, men at det gjennom de siste 10 årene har vært relativt stabilt. Det er knyttet spenning til hva som skjer som følge av Covid-19, og mer anstrengt kommuneøkonomi. Tidligere tendenser har vist at kommunene først kutter i antall årsverk og åpningstider, før de eventuelt beslutter nedleggelse.

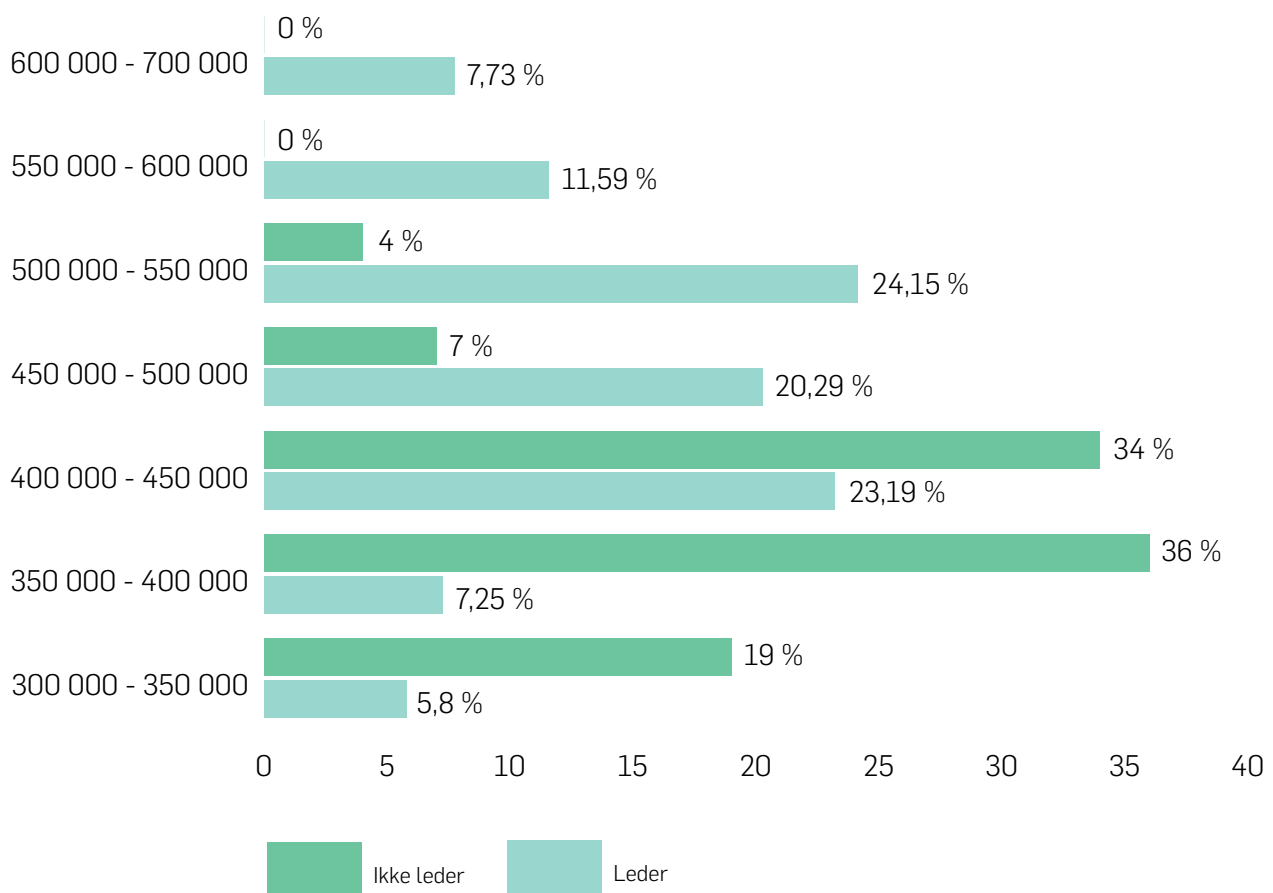
Et annet mål på personalressurser, er antall ansatte og hvordan disse fordeler seg på de tilgjengelige årsverkene i klubb. I 2016-undersøkelsen så vi at ungdomsarbeiderne hadde i gjennomsnitt 0,4 årsverk hver, mens det i årets undersøkelse har økt til 0,42 årsverk hver.

Hvor mange ansatte hadde klubben i 2019? N=234

Dersom vi ser på utviklingen over tid, er det en tendens til at andelen klubber med flere ansatte vokser. Det er en vesentlig endring i den kategorien 5-8 ansatte, samt 9% som har flere enn 8 ansatte. Dette stemmer godt overens med at lønnsbudsjettene ser ut til å øke, men at gjennomsnittlig stillingsstørrelse er den samme. Majoriteten av fritidsklubber har fortsatt mellom 2 og 5 ansatte.

Lønnsnivået inkludert helge- og kveldstillegg

Lønnsnivået for ansatte uten lederansvar har økt siden 2016, samtidig ser vi av årets undersøkelse at det er forskjeller mellom lønnsnivået til hhv. ledere og ikke-ledere. 43% av lederne tjener over 500 000, mens 89% av ikke-lederne tjener mellom 450 000 og 300 000. En gjennomsnittlig årslønn for ikke-ledere i fritidsklubb er 396 000 kr, mens det for ledere er 484 000 kr. Lønnsnivået ligger omtrent som hos sammenlignbare jobber, men lavere enn andre yrkesgrupper (SSB) .

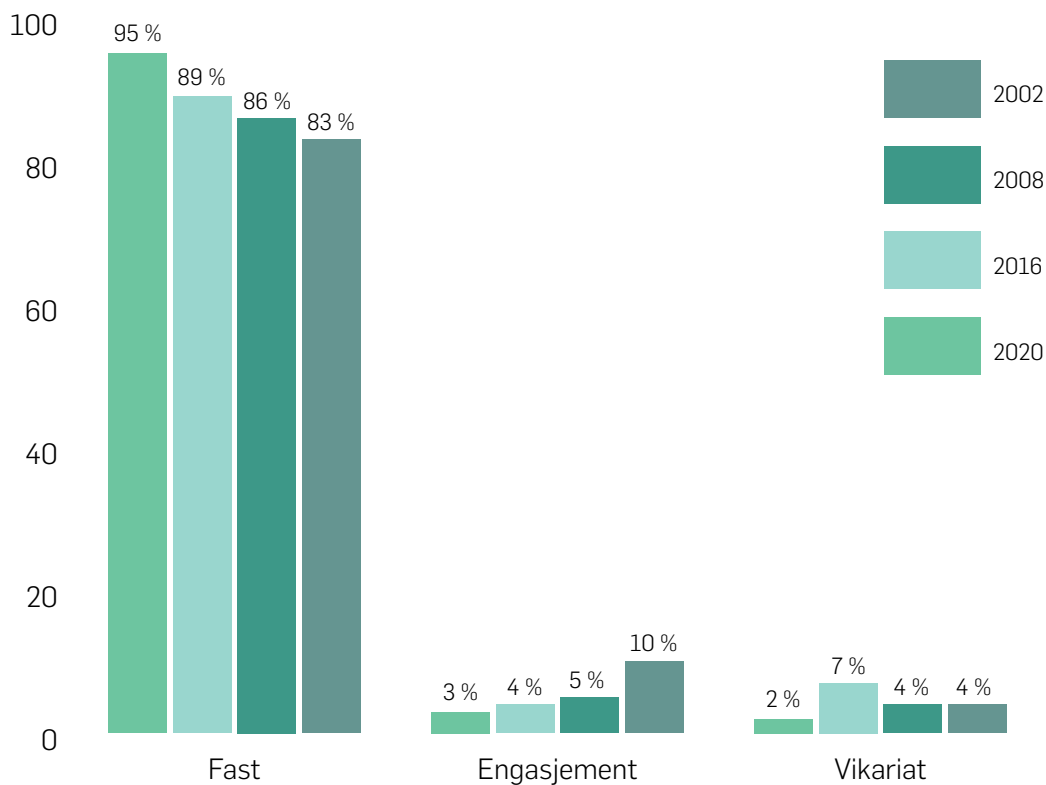
Yrke	Årslønn
Skoleassistenter	393 360 kr
SFO-ansatte	395 040 kr
Helsefagarbeidere	482 880 kr

Slik Ungdom og Fritid ser det er det et sterkt behov for lønnsjustering for yrkesgruppene som jobber med barn og unge. En relativt lav lønn vil skape utfordringer med tanke på rekruttering over tid, og kan også fremprovosere uønsket turn-over i jobbene.

Ansvarlig leder

Fritidsklubbene, har som de fleste andre virksomheter i kommunene, en ansatt leder. Vår erfaring er at lederens arbeidsoppgaver og ansvar varierer mye fra kommune til kommune.

Hva slags ansettelsesforhold har daglig leder?

Om vi først ser på ansettelsesforholdet til daglig leder i fritidsklubb, er disse i all hovedsak fast ansatt. Vi anser det også som svært positivt at det er en nedgang i andelen som benytter seg av engasjement som ansettelsesform for daglig leder. Det viser til en stabilitet i drift og tilbudet.

Arrangementer	Helt uenig	Delvis uenig	Nøytral	Delvis enig	Helt enig
Praktiske oppgaver (innkjøp, forberedelser, turer)	8 %	0 %	3 %	18 %	71 %
Eksterne samarbeid	8 %	0 %	2 %	17 %	73 %
Aktivitetsledelse	7 %	3 %	5 %	28 %	56 %
Miljøarbeid	6 %	3 %	8 %	18 %	64 %
Personaloppfølging	13 %	5 %	9 %	13 %	61 %
Administrasjon + lønn	27 %	8 %	17 %	15 %	33 %
UKM (lokalmønstring)	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Undersøkelsen viser at lederne i fritidsklubber sjeldent har ansvar for administrasjon og lønn. Dette gjelder spesielt lønn. Et typisk lederansvar for disse lederne er praktisk organisering av klubbdriften som innkjøp og forberedelser, samt samarbeid med eksterne partnere. Utover dette ser det ut til at også lederne inngår i det miljøretta arbeidet på klubben.

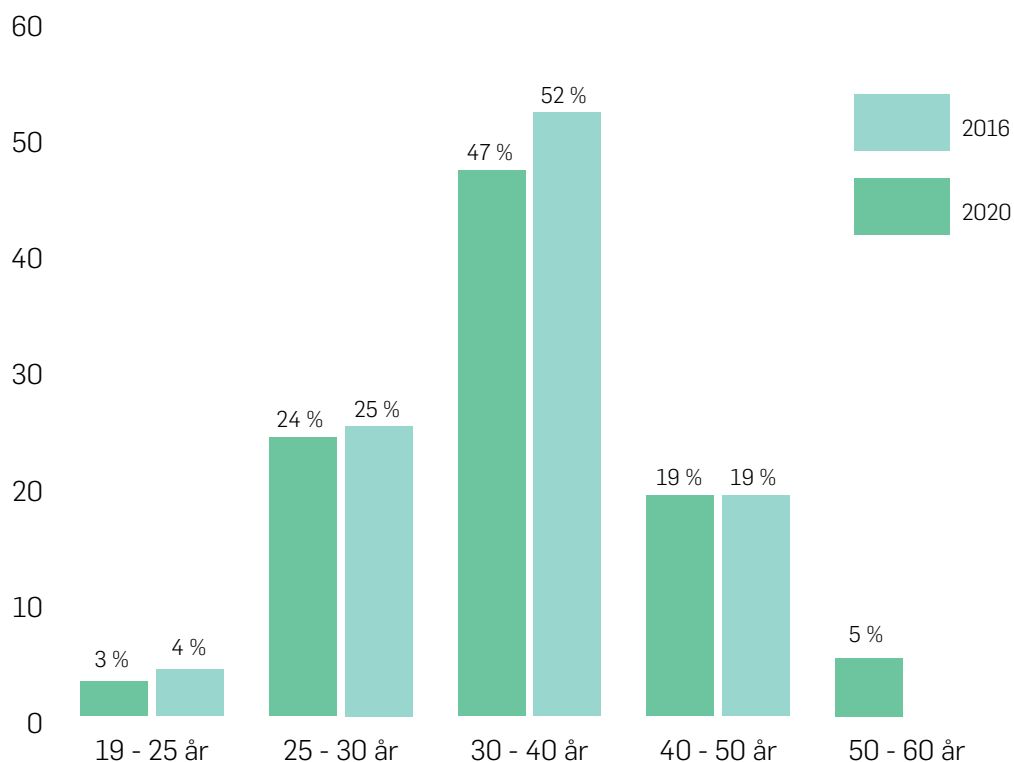
63% av klubbene oppgir at klubbleder har budsjettansvar for klubben, og av de lederne som har budsjettansvar har de primært ansvar for driftsbudsjettet. Kun 20% er involvert i lønn.

Ungdomsarbeidere

Ved siden av ansvarlig leder består klubbene av en rekke ansatte i ulike roller. Her skal vi se nærmere på disse.

Et interessant trekk ved de ansatte i fritidsklubb er at flertallet har selv gått på fritidsklubb når de var ungdom. Dette sier noe om hvor motivasjonen for å jobbe i klubb kommer fra. Også i årets undersøkelse viser det seg at dette er en valid påstand. Hele 74% av de ansatte i klubb har selv gått på klubb.

Hva er aldersgjennomsnittet for de ansatte? N=237

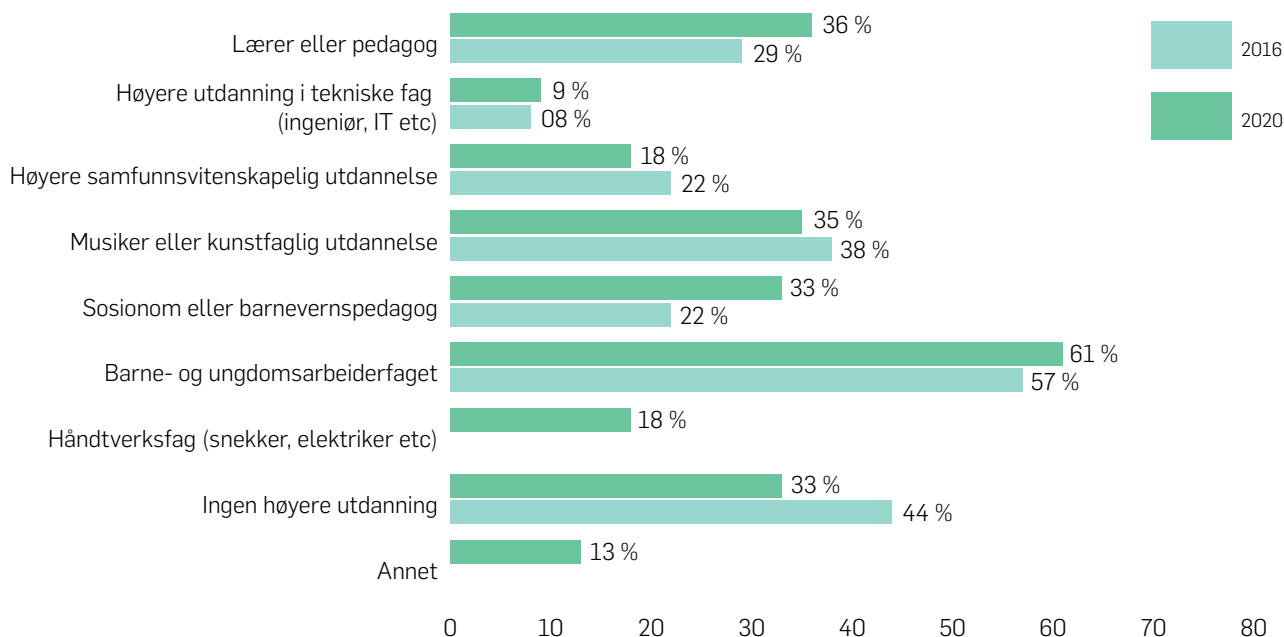

Nærmere halvparten av ungdomsarbeiderne er mellom 30-40 år. Det er færrest mellom 19-25 år. Som vi så under tema 5 – hvem bruker fritidsklubb er det litt over 20% av klubbene som har åpent for ungdom opp til 25 år. Det gjør det også krevende å få jobb for nyutdannede barne- og ungdomsarbeidere som kommer rett fra videregående, og dermed befinner seg i samme aldersgruppe som de eldste ungdommene.

Det finnes ingen offentlig krav til utdanning for å kunne jobbe på fritidsklubb i dag, utover det kommunen selv krever. I 2019 startet Ungdom og Fritid opp et videreutdanningsløp i fritidspedagogikk sammen med Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Dette er en videreutdanning som gir 15 studiepoeng. Studiet har hatt 60 søkere til hver gjennomføring og 20 studieplasser. Så langt er dermed 40 studenter utdanning i fritidspedagogikk i Norge.

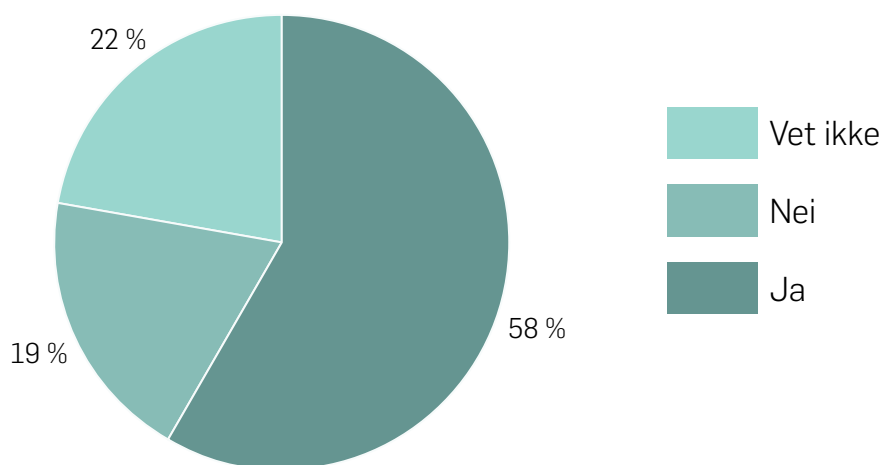
For å få et bedre overblikk over hva slags kompetanse som befinner seg i klubbsektoren har vi også i årets undersøkelse spurt hva slags utdanning norske ungdomsarbeidere har.

Hva slags utdanning har de ansatte? (Flere svaralternativer mulig)

Ungdomsarbeideryrket har typisk vært et yrke hvor realkompetansen har vært minst like viktig som den formelle kompetansen. Likevel ser vi at andelen ansatte uten høyere utdanning har gått ned siden 2016. Tallene viser også at over 60% av de ansatte i fritidsklubb har barne- og ungdomsarbeiderfaget fra videregående. Andelen pedagoger ser også ut til å øke.

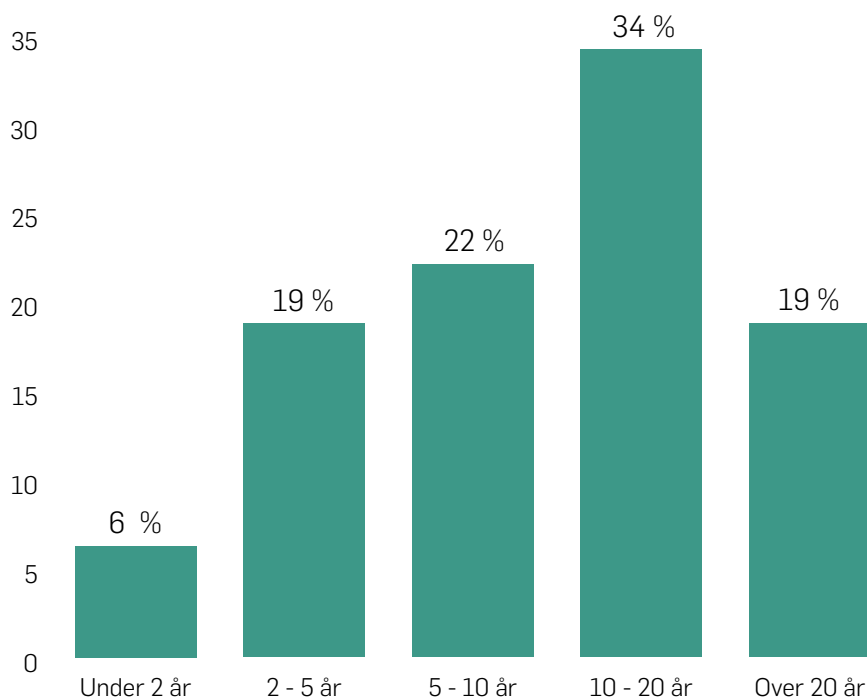
Får de ansatte godkjent høyere utdanning ved lønnsfastsettelse? N = 236

Det er et fagpolitisk mål at man skal få betalt for utdanning. Men, i klubbsektoren viser det seg at 20% av de ansatte ikke får godkjent høyere utdanning ved lønnsfastsettelse. Vi har ikke spesifisert årsakene. Det kan være at den høyere utdanningen ikke er relevant for arbeidsoppgavene. Vi vil uansett påpeke viktigheten av at man får godkjent høyere utdanning.

Et annet mål som bidrar til lønnsfastsettelse, så vel som stabilitet i driften, er ansattgruppens ansiennitet.

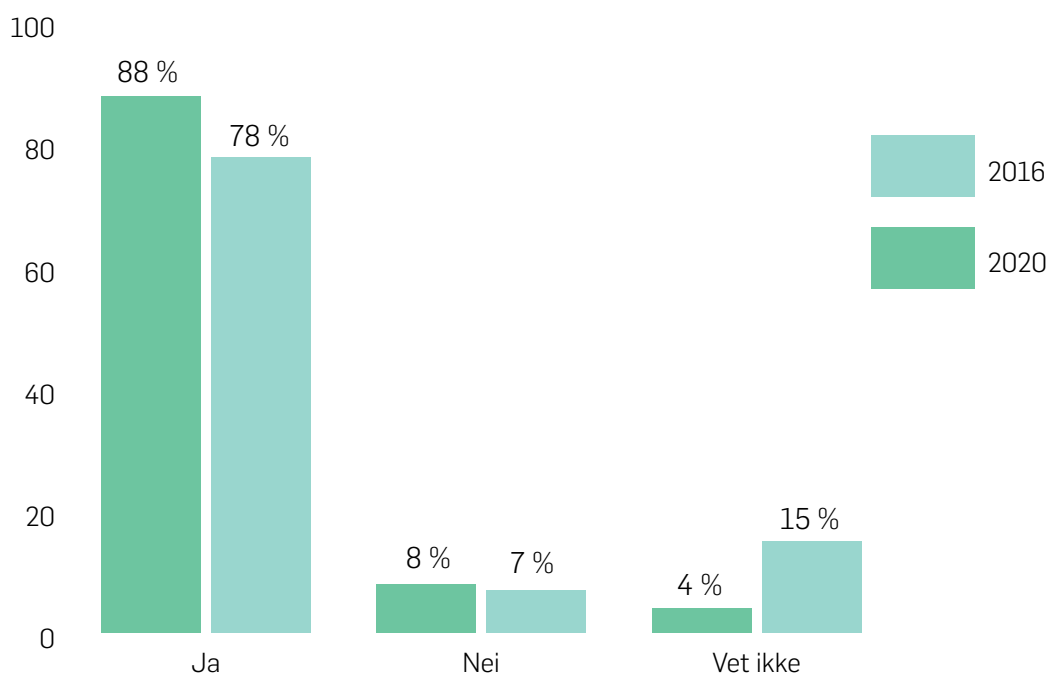
Hvor lenge har den som har vært ansatt lengst på klubben jobbet der? N= 240

Figuren viser at de ansatte blir værende i fritidsklubbene. Hele 19% av ungdomsarbeiderne har vært ansatt i over 20 år. Andelen som har jobbet i fritidsklubb under 2 år har også gått ned fra undersøkelsen i 2016.

Arbeidsmiljøloven er tydelig på at de ansatte skal gis opplæring i jobben de er satt til å gjøre.

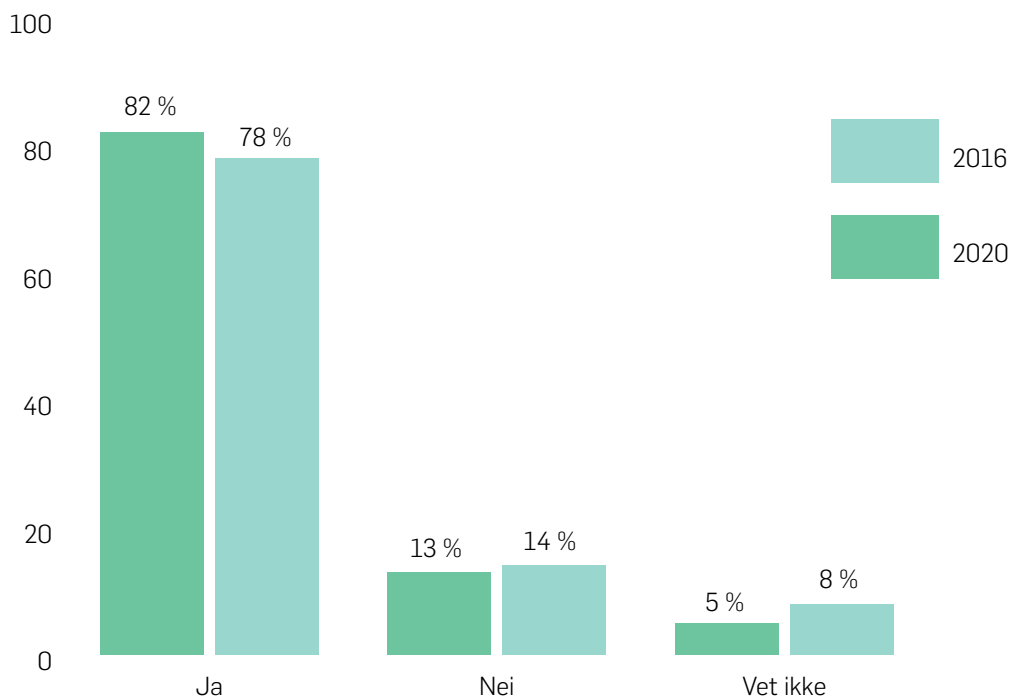
Får de ansatte opplæring av leder eller stedfortreder i jobben sin? N=233

Det er svært positivt at andelen som får opplæring i jobben sin fortsetter å øke. UoF vil påpeke at det er viktig at alle ansatte får slik opplæring.

Videre mener vi at det er viktig at ungdomsarbeidere får tilgang til kompetanseheving og at det settes av tid hos de ansatte til å delta på kurs og konferanser.

Får de ansatte tilbud om kurs? N=238

Vi er også interessert i hvilke metoder og verktøy klubbfeltet tar i bruk i sitt arbeid.

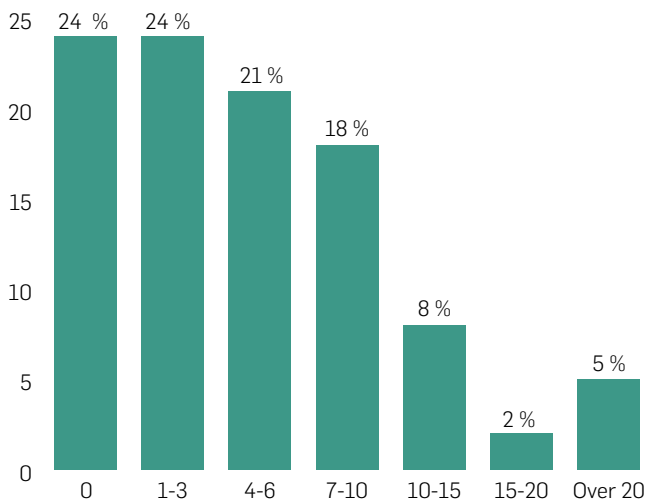
	Helt uenig	Delvis uenig	Nøytral	Delvis enig	Helt enig
Ung-til-ung metodikk	19 %	5 %	29 %	25 %	22 %
Gatemebling	35 %	8 %	40 %	13 %	5 %
Medvirkningsstigen	18 %	4 %	24 %	36 %	17 %
Digital historiefortelling	34 %	11 %	44 %	9 %	2 %
Sisterhood/Brotherhood	43 %	10 %	37 %	7 %	3 %
ART (Anger Replacement Management)	39 %	11 %	39 %	7 %	4 %
Relasjon - Relevans - Ressurs	18 %	6 %	29 %	24 %	22 %
Motiverende intervju	24 %	4 %	35 %	26 %	11 %
Mat som metode	22 %	4 %	26 %	29 %	20 %

Hvorvidt de ansatte er fagorganisert eller ikke vil påvirke deres rolle og trygghet i ansettelsesforholdet. Ungdom og Fritid opplever ofte å få henvendelser som tyder på at de tillitsvalgte ikke er kjent med klubbfeltet, og de fagpolitiske utfordringene som ligger i feltet.

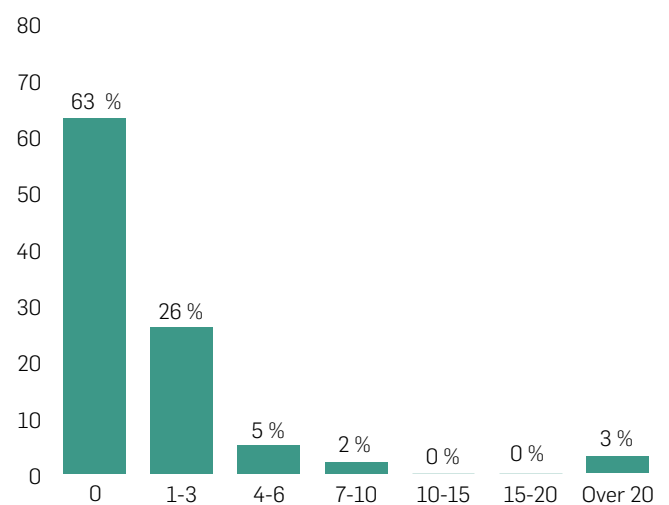
Frivillige

De senere årene har det vært store diskusjoner i fritidsklubbene om hva som er de frivilliges rolle i ungdomsarbeidet. Forvitrer det kommunale ansvaret, eller skaper det mer aktivitet for barn og unge? Selv om debattene ikke er over, begynner det å tegne seg et nytt bilde av hvordan frivilligheten og kommunale fritidsklubber jobber sammen og supplerer hverandre. I det følgende skal vi se nærmere på hva som kjennetegner frivilligheten i norske fritidsklubber. Vi har tidligere sett under tema 4 – lokaler, at mange av klubbene legger til rette for at frivilligheten kan samles.

Hvor mange frivillige ungdommer har dere på klubben? N=238

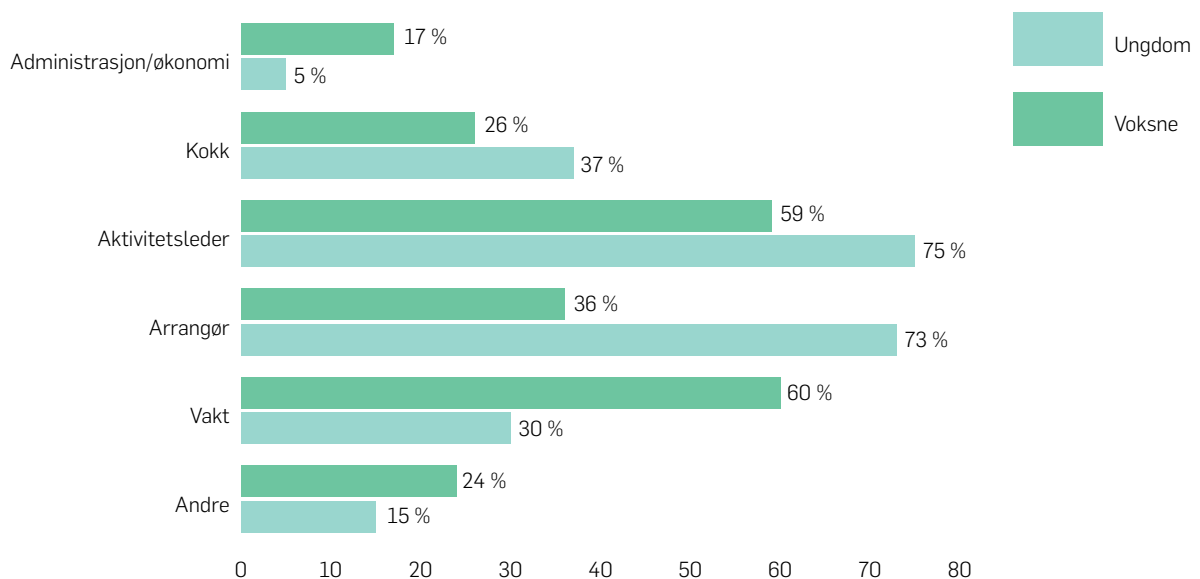

Hvor mange frivillige voksne har dere på klubben? N=241

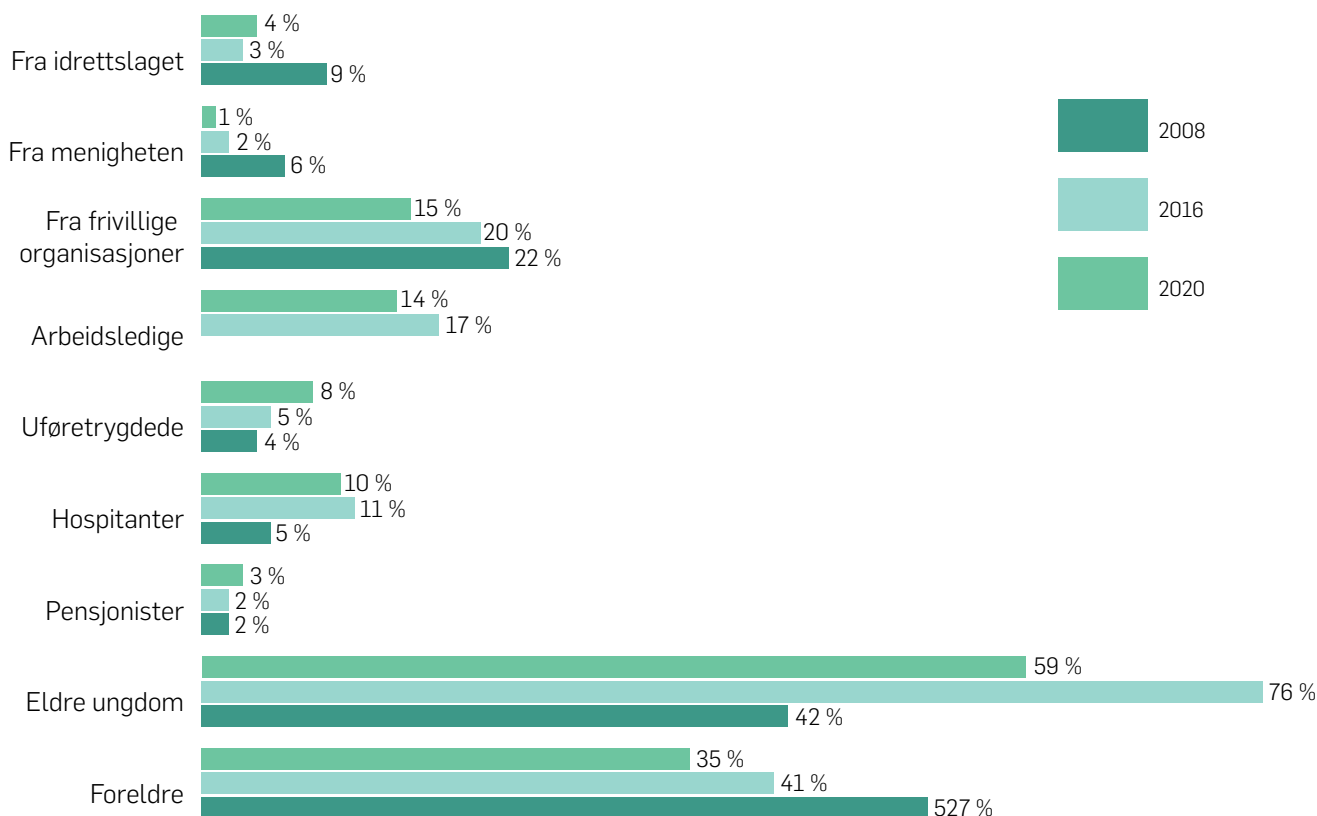
Figurene over viser at frivilligheten i klubb er preget av ungdomsfrivillighet. Kun 37% av klubbene har voksne frivillige.

Hva slags type funksjoner innehar de frivillige på klubben?

De unge frivillige er som oftest aktivitetsledere eller arrangører, mens de voksne er vakter eller aktivitetsledere. Dersom frivillige er involvert i forbindelse med administrasjon og økonomi, er det de voksne frivillige som gjør det.

Hvem er de frivillige? N=143

Noe overraskende ser vi at antallet unge frivillige har gått ned, men at det fortsatt er den største gruppen frivillige i klubb. Deretter ser vi en økning i bruken av uføretrygdde og pensjonister. Ungdom og Fritid anser det også som positivt at andelen hospitanter holder seg jevn. Dette kan bidra til nyrekruttering til klubbfeltet.

Oppsummering

I denne delen av Klubbundersøkelsen har vi sett nærmere på de som jobber der. Hver fritidsklubb har i gjennomsnitt 1,9 årsverk hver ifølge undersøkelsen. Over halvparten av fritidsklubbene har mellom 0-2 årsverk hver. Tallene viser også at det er store variasjoner. Noen klubber har mange ansatte, mens andre har en 10%-stilling. Vi finner i årets undersøkelse at det i gjennomsnitt er ansatt 4,5 person per klubb og at hver ansatt i snitt har en stillingsprosent på 42 %.

Når det kommer til lønnsnivå er det, slik Ungdom og Fritid ser det, et sterkt behov for lønnsjustering for yrkesgruppene som jobber med barn og unge. I klubbsektoren viser det seg også at 20% av de ansatte ikke får godkjent høyere utdanning ved lønnsfastsettelse, samtidig som ansienniteten er høy. Ungdomsarbeiderne blir værende i klubb. Hele 19% av ungdomsarbeiderne har vært ansatt i over 20 år.

Undersøkelsen viser også at andelen ansatte uten høyere utdanning har gått ned siden 2016. Tallene viser at over 60% av de ansatte i fritidsklubb har barne- og ungdomsarbeiderfaget fra videregående skole, og andelen pedagoger ser også ut til å øke.

Unge frivillige er fortsatt er den største gruppen frivillige i klubb.

TEMA 8 DEMOKRATI OG MEDVIRKNING

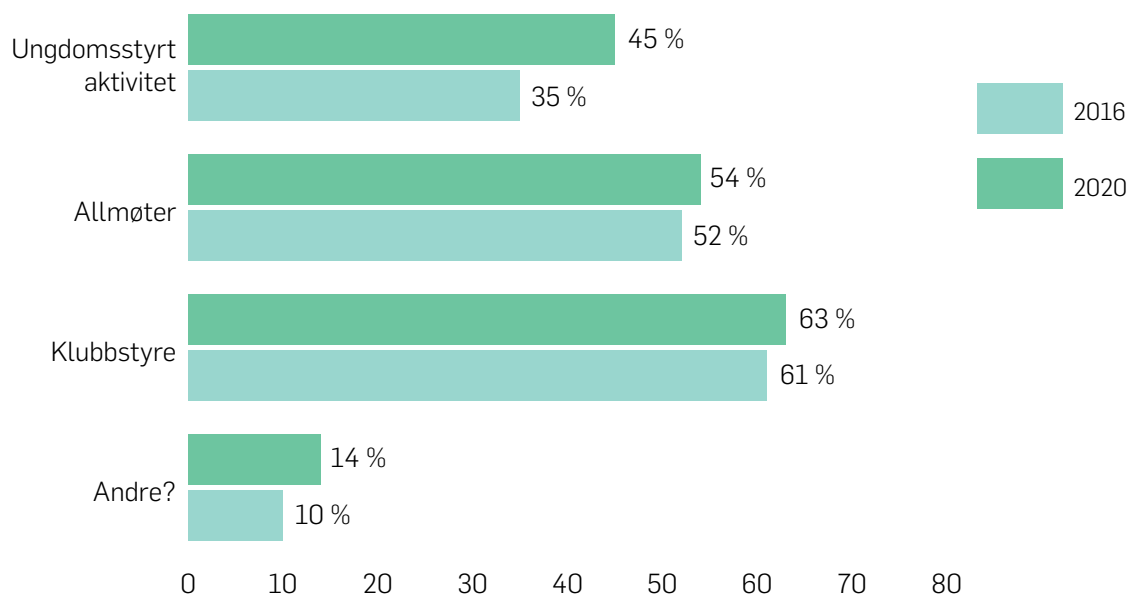
Medvirkning og demokratiarbeid har alltid vært et helt sentralt grunnprinsipp i fritidsklubbene. Idéen om ungdommenes rett til et eget sted å være, hvor deres egne behov og ønsker står i sentrum, har hele tiden vært grunnlaget.

Fritidsklubbene har tatt utgangspunkt i en modell for direkte demokrati. Det skiller seg fra det representative demokratiet hvor noen velges til å representere flere. Direkte demokrati, eller deltakende demokrati, er en betegnelse på en beslutningsprosedyre der deltakerne beslutter direkte i enkeltsaker.

Ungdomsdemokrati

I Ungdom og Fritids medlemskriterier stilles det krav til ungdomsdemokrati, men man er åpne på at dette kan foregå på ulike måter. Vi har spurt klubbene om hva slags demokratimodell de har hos seg.

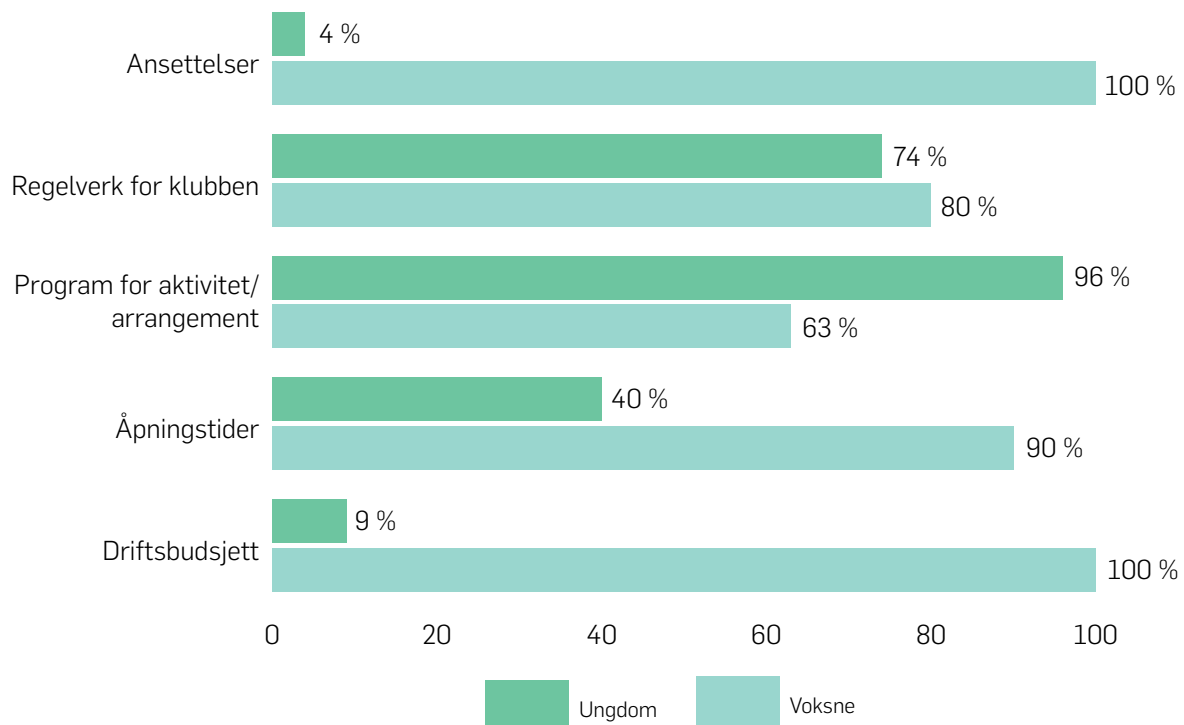
Hva slags ungdomsdemokrati har dere? (Flere svaralternativer mulig) N=247

Det er økning i alle demokratiformene i norske fritidsklubber. Klubbstyre er fortsatt den demokratiformen som flest klubber benytter seg av. Samtidig var det i 2008 nærmere 80 % som hadde et klubbstyre, så demokratistrukturene i norske fritidsklubber er i endring. Det er størst økning i fritidsklubber som har ungdomsstyrt aktivitet, ofte med ungdomscrew som har ansvaret for aktiviteten.

Ungdom og Fritid tar utgangspunkt i Roger Harts medvirkningsstige når vi snakker om medvirkning. Modellen til Hart illustrerer godt at det finnes ulike nivåer av medvirkning og at man i arbeid med ungdom beveger seg langs en akse. I sin modell, legger Roger Hart opp til at det øverste nivået for medvirkning er samskaping mellom ungdom og voksne.

Hvem er med å bestemme i følgende saker?

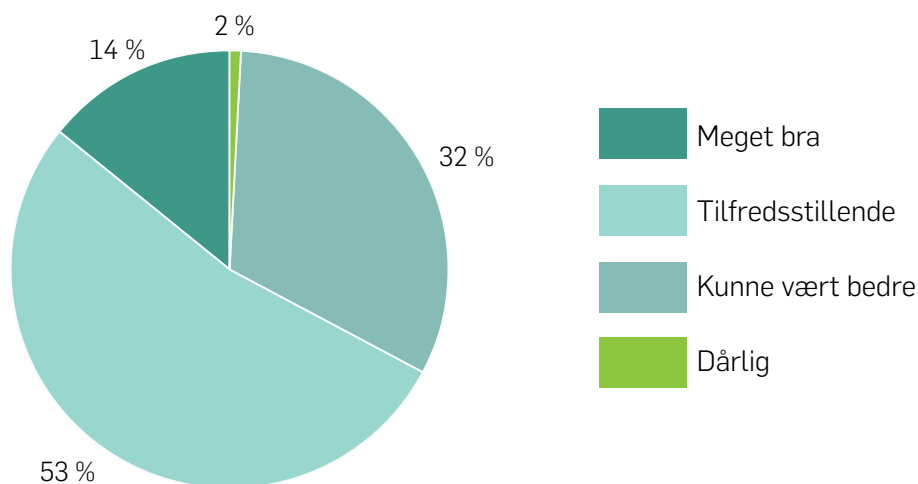
Ungdom har mest å si når det kommer til program og aktivitet. De voksne har mest å si når det kommer til ansettelse og driftsbudsjett. Det er altså en ansvarsdeling mellom rammebetingelser og innhold. Flere av ungdommene som er aktive på klubben er også aktive i et ungdomsråd, det er også et forum hvor ungdommene kan påvirke rammebetingelsene for klubben.

Medvirkningskompetanse

Ungdom og Fritid er opptatt av at ungdomsmedvirkning og ungdomsdemokrati fungerer best når de ansatte har god kompetanse på medvirkning. Kompetanse bidrar til å bevisstgjøre de ansatte, og gir det verktøyene til å skille gode og mindre gode prosesser.

Hvordan opplever de ansatte sin egen kompetanse på medvirkning? N=242

De fleste opplever at de ansattes kompetanse på medvirkning er tilfredsstillende eller meget bra. Samtidig oppgir 32% at de kunne hatt bedre kompetanse på medvirkning. Flere av klubbene oppgir også at det er varierende kompetanse blant de ansatte. Personalmøtene brukes i stor grad til å gjennomgå og gi opplæring på medvirkning. Realkompetanse fremheves som et sentralt aspekt, og viktigheten av å lære av hverandre.

Ungdomsmedvirkning er prosessuelt arbeid, og det er viktig at Ungdom og Fritid som en paraplyorganisasjon på feltet legger til rette for nettverk og erfaringsdeling på området.

Oppsummering

Klubbstyre er fortsatt den demokratiformen som flest klubber benytter seg av, selv om det over tid er stadig færre som har dette som sin primære demokratiform. Videre er det flere som har ungdomsstyrt aktivitet, ofte med ungdomscrew som har ansvaret for aktiviteten.

Ungdom har mest å si når det kommer til program og aktivitet. De voksne har mest å si når det kommer til ansettelse og driftsbudsjett. Det er altså en ansvarsdeling mellom rammebetingelser og innhold.

Vi har også spurt om de ansatte opplevde kompetanse på medvirkning. De fleste opplever at de ansattes kompetanse på medvirkning er tilfredsstillende eller meget bra. Samtidig oppgir 32% at de kunne hatt bedre kompetanse på medvirkning.

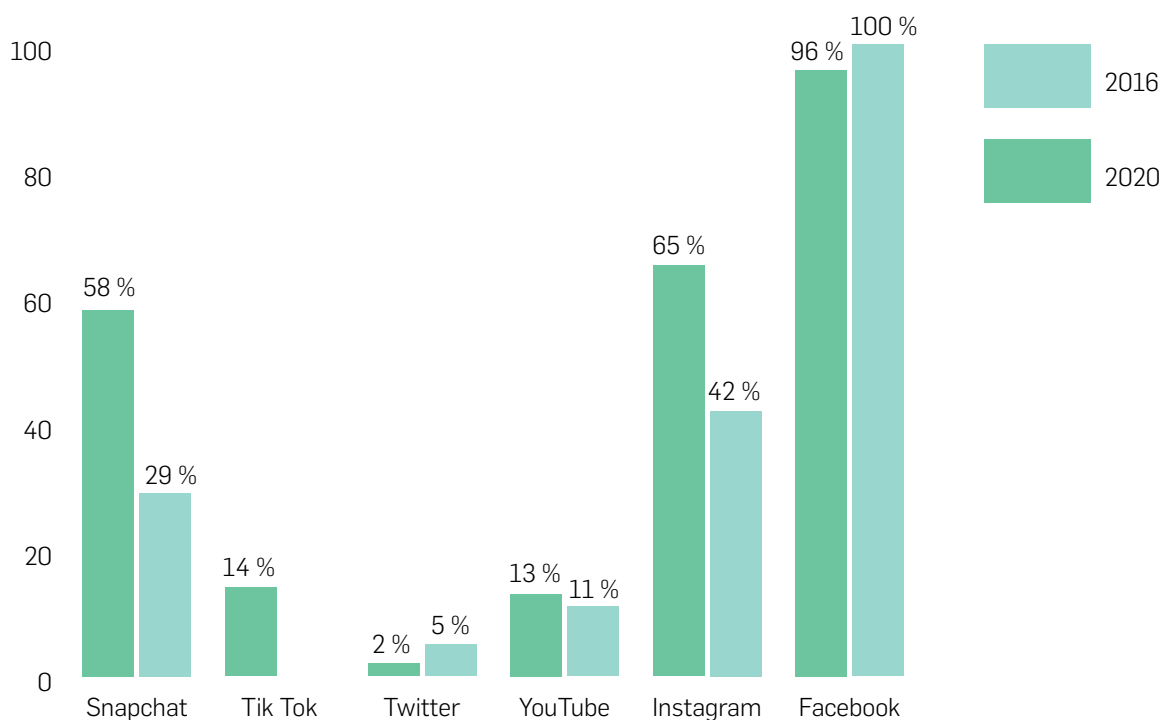

TEMA 9 INFORMASJONS- ARBEID

Sosiale- og digitale medier har kommet for å bli, og ungdomsarbeidere i hele landet tar i bruk de nye verktøyene. Samtidig er det krevende å vite hvor og når du skal være på hvilke plattformer og hvordan du skal bruke dem. Tiden med Covid-19 har medført et digitalt kvantesprang også for ungdomsarbeidere. I denne delen skal vi se nærmere på hvordan fritidsklubbene jobber med informasjon og kommunikasjon.

Sosiale medier

Er klubben aktive i sosiale medier? (Flere svaralternativer mulig) N=243

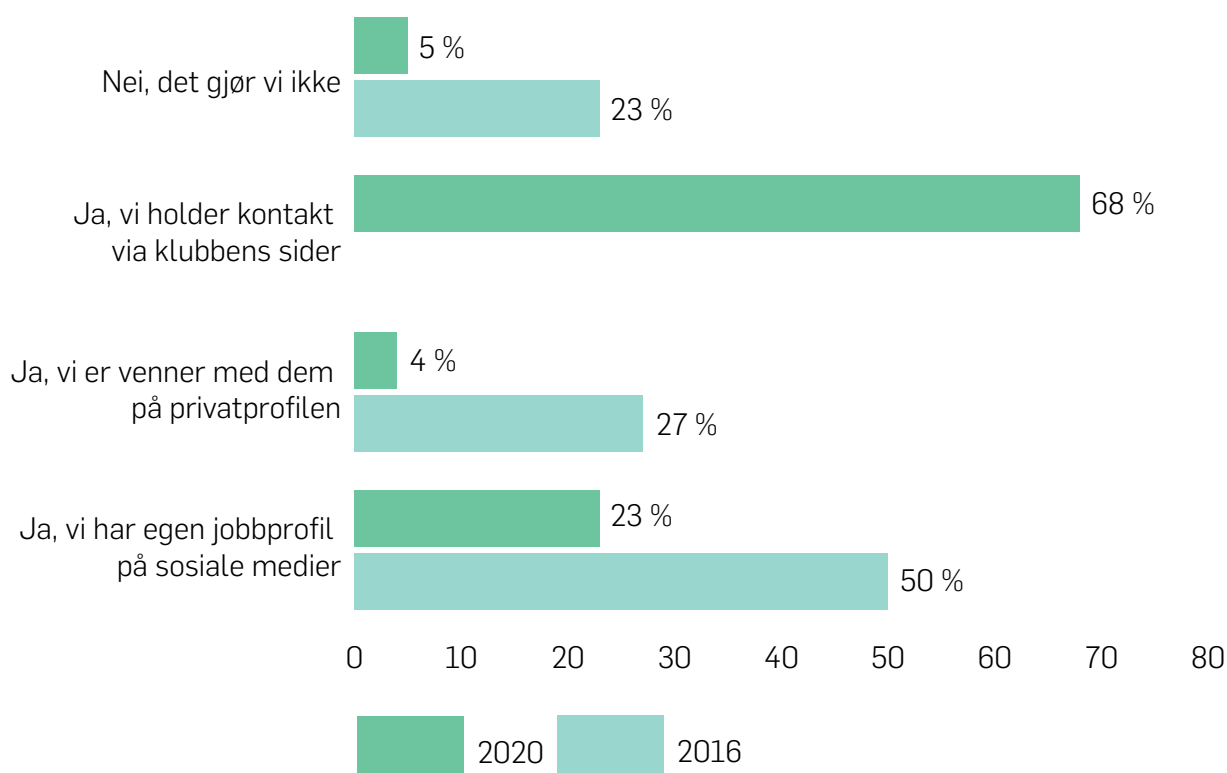
Det er jevnt over flere som benytter seg av sosiale medier nå enn i 2016. Spesielt har bruken av Snapchat og Instagram økt betraktelig. I løpet av kort tid blir flere komfortable med ulike plattformer. Paradokset for de som jobber med ungdom er at brukergruppen allerede er videre i nye plattformer når de ansatte har lært seg de etablerte plattformene. I årets undersøkelse tok vi også med TikTok. Dette viser seg å være en relativt populær plattform for ungdomsarbeidere.

83% av klubbene oppgir også at de har en egen Facebookside for klubben. Facebooksidene ser ut til å erstatte den tradisjonelle hjemmesiden som flere klubber tidligere har hatt.

Sosiale medier fungerer også som en viktig markedsføringskanal for klubbene, hvor de kan fortelle om hva som skjer på klubben og på den måten tiltrekke seg flere i målgruppen. Det er også en plattform hvor det er lett å få tak i ungdommene man jobber med enten for å booke et møte eller gi en beskjed.

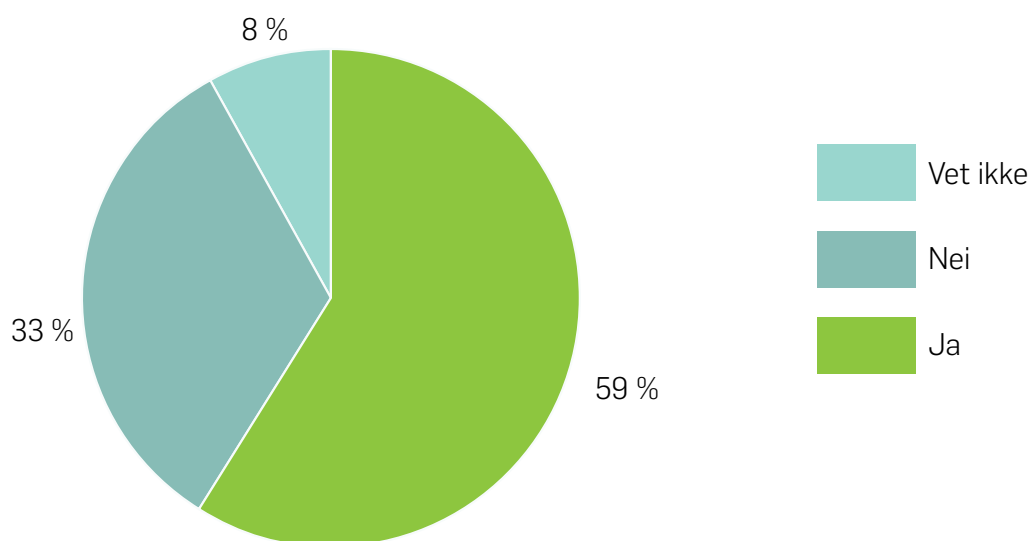
Ifølge Facebook sine egne retningslinjer samtykker man til å bruke sitt virkelige navn og sin virkelige identitet ved opprettelse av Facebook-profiler. Dette begrunner Facebook med at autentiske identiteter skaper et tryggere nettsamfunn. Facebook har derfor bedt organisasjoner, tjenester etc. om å opprette egne sider fremfor en profil. Da kan bruker skille mellom enkeltpersoner og organisasjoner. Ungdom og Fritid har også oppfordret sine medlemmer til å opprette Facebooksider. Vi mener at det er viktig at ungdomsarbeidere ivaretar et klart skille mellom privatliv og den profesjonelle rollen de har som ungdomsarbeidere i sosiale medier.

Holder dere kontakt med ungdom på sosiale medier? N=242

Tallene viser at flertallet av norske fritidsklubber har fulgt oppfordringen og laget egne sider for klubbene. Kun 4% mot 27% i 2016 bruker sin private profil for å holde kontakt med sine ungdommer. Kun 5% bruker ikke sosiale medier for å holde kontakt med ungdom på sosiale medier.

Har klubben egne retningslinjer for bruk av sosiale medier? N= 238

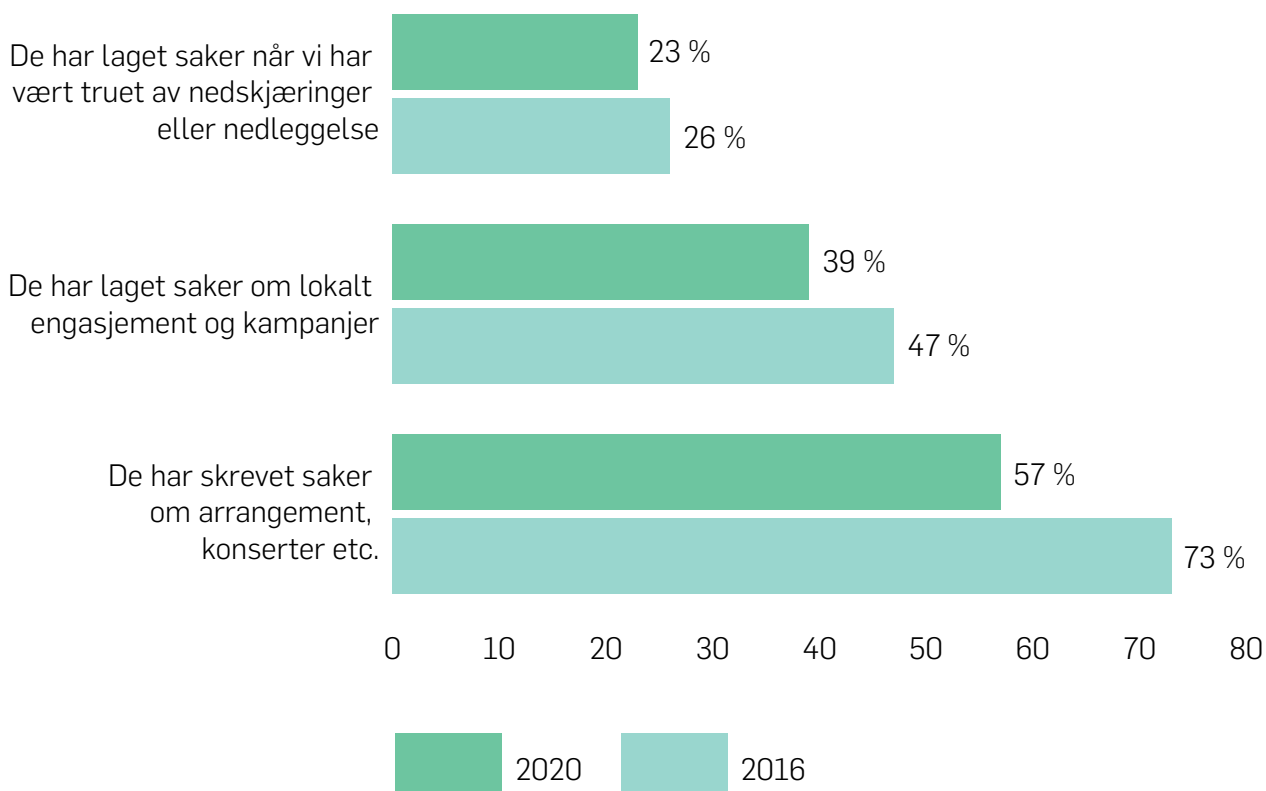

Nesten 6 av 10 klubber har også utarbeidet egne retningslinjer for bruk av sosiale medier. Det bidrar til å en bevisst bruk av de tilgjengelige mediene, og er trolig en årsak til endringen i tallene i figuren over.

Tradisjonelle medier

Med tradisjonelle medier forstås medier som aviser (papir og nett), radio, og TV. Tradisjonelle medier har fortsatt en sterk troverdighet i befolkningen.

Har ungdom kontaktet medier og fått inn saker i aviser, radio eller TV? N= 145

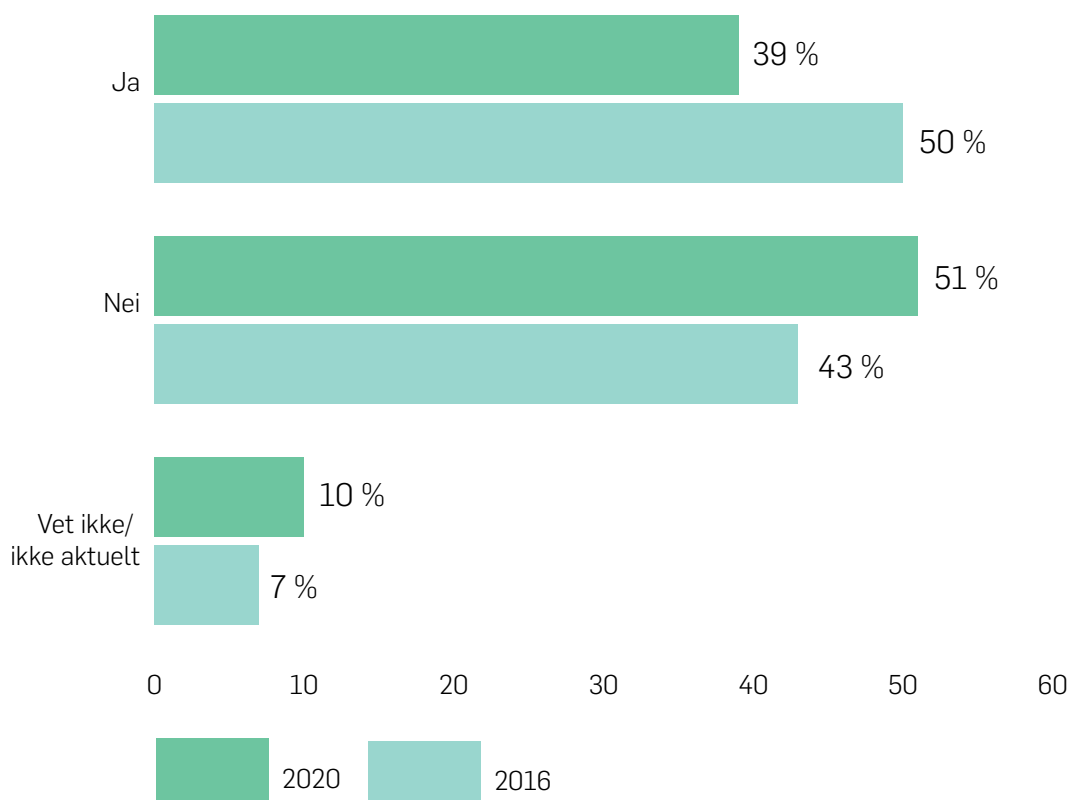

Det er jevnt over mindre bruk av tradisjonelle medier blant ungdom i fritidsklubb. Fortsatt er det omtale av arrangementer og konserter som er den største delen.

Det kan av og til være vanskelig å komme på i de tradisjonelle mediene, også de lokale. Det er derfor fordelaktig om klubben har en fast kontaktperson som de kan kontakte når de har en sak.

Har dere kontakt med faste journalister dere jevnlig bruker til informasjonsspredning og profilering? N=231

Andelen som har en fast journalist som de jevnlig bruker har gått ned siden 2016. Det er vanskelig å peke på en årsak til denne utviklingen, men den økte bruken av sosiale medier kan være en del av bildet, og at behovet for å kommunisere via tradisjonelle medier derfor er mindre.

Oppsummering

Det er jevnt over flere som benytter seg av sosiale medier nå enn i 2016. Spesielt har bruken av Snapchat og Instagram økt betraktelig. Kun 4% mot 27% i 2016 bruker sin private profil for å holde kontakt med sine ungdommer. Nesten 6 av 10 klubber har også utarbeidet egne retningslinjer for bruk av sosiale medier.

Det er jevnt over mindre bruk av tradisjonelle medier blant ungdom i fritidsklubb. Andelen som har en fast journalist som de jevnlig bruker har gått ned siden 2016.

TEMA 10 SAMARBEID

Det er mye som tilsier at man vil oppnå mer gjennom samarbeid, enn man vil gjøre alene. Fritidsklubbene befinner seg som regel i et lokalmiljø. Et mål bør derfor være å utvikle et godt samarbeid med andre tjenester, instanser og grupper. Dette er viktig både for å skape et godt tilbud for barn og unge, men også for å markedsføre og gjøre klubben kjent for flere.

Mange ungdomsarbeidere oppgir tid som en barriere for samarbeid. Vi har tidligere sett at det ofte er klubbleders ansvar å holde i eksterne samarbeid. Det kan være krevende for det andre ansatte, gitt at mange kun jobber kveld, og i oppsatt tid.

Samarbeidsaktører

Det faglige samarbeidet rettet mot barn og unge organiseres ulikt i ulike kommuner. De fleste kommuner har opprettet samarbeidsgrupper på tvers av etater. SLT (samordning av lokalt rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid) er en modell for å organisere samarbeid. En annen modell er BTI (Bedre tverrfaglig innsats).

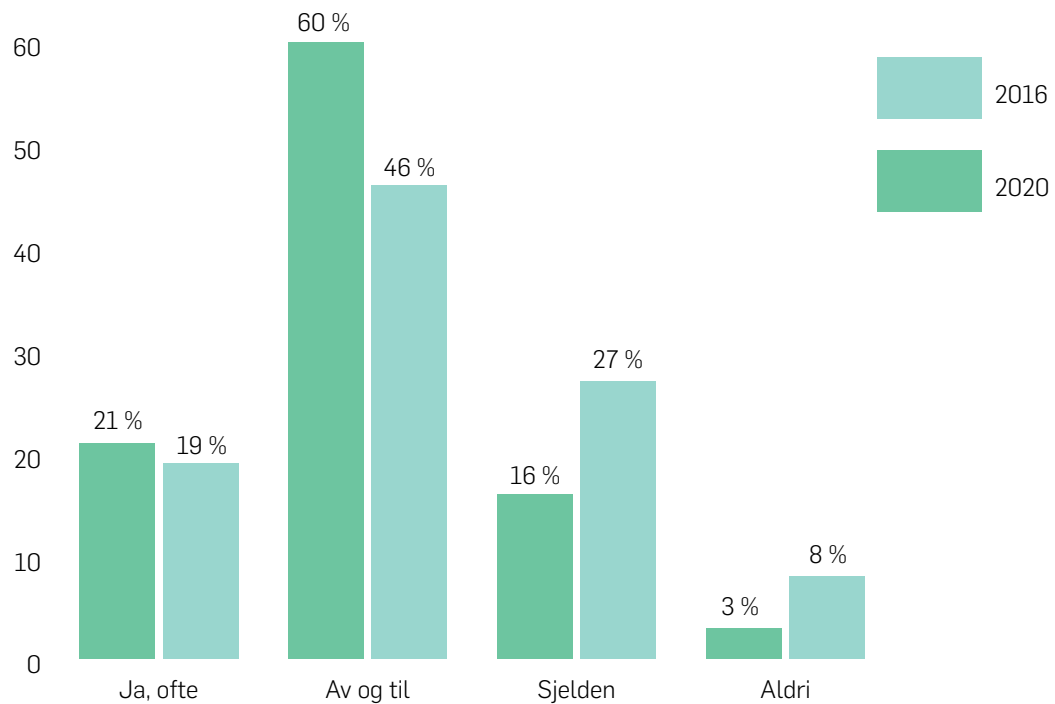
	2020	2016	2008	2002
Politi	80 %	63 %	74 %	71 %
Skole	89 %	80 %	76 %	70 %
Barnevern	55 %	45 %	60 %	56 %
Helsesøster	63 %	42 %	53 %	47 %
Kulturskole	51 %	39 %		
UKM	81 %	70 %		
Frivillige organisasjoner	66 %			

Årets undersøkelse viser en utvikling i samarbeidsrelasjonene til samtlige samarbeidspartnere. Det har tidligere vært knyttet bekymring til at samarbeidet med både politi og barnevern var nedadgående i forrige undersøkelse. Dette ser ut til å ha snudd med god margin.

Et annet mål man har sett på i samarbeidet med barnevernet er antall bekymringsmeldinger som kommer fra ungdomsarbeidere. I 2014 kom det knappe 83 bekymringsmeldinger fra dette feltet. Det utgjorde 0,15% av det totale antallet undersøkelsessaker. I 2019 er dette tallet fremdeles kun 84 bekymringsmeldinger fra ansatte i utekontakt og fritidsklubb. 79% av bekymringsmeldingene fra utekontakt og fritidsklubb gikk til undersøkelse. Dette ligger omtrent på det totale gjennomsnittet for alle bekymringsmeldinger.

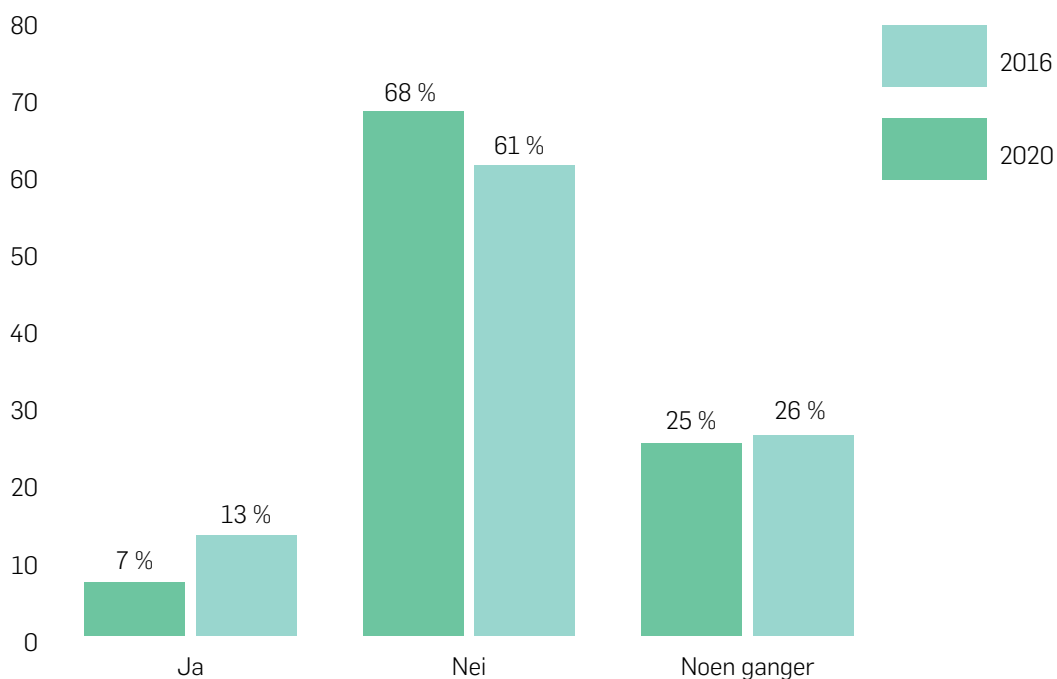
Innenfor det kulturfaglige samarbeidet er UKM den primære samarbeidsaktøren med 81%, mens 51% samarbeider med kulturskolen.

Opplever dere at andre kommunale tjenester tar kontakt for å samarbeide?

Det er også langt flere fritidsklubber som opplever at andre kommunale tjenester tar kontakt for å samarbeide nå enn i 2016. Dette er svært positivt. Fritidsklubbansatte har tidligere meldt om krevende samarbeidsrelasjoner, hvor man opplever å være den eneste som initierer samarbeid. Flere har også opplevd å bli stengt ute fra samarbeid med andre kommunale tjenester.

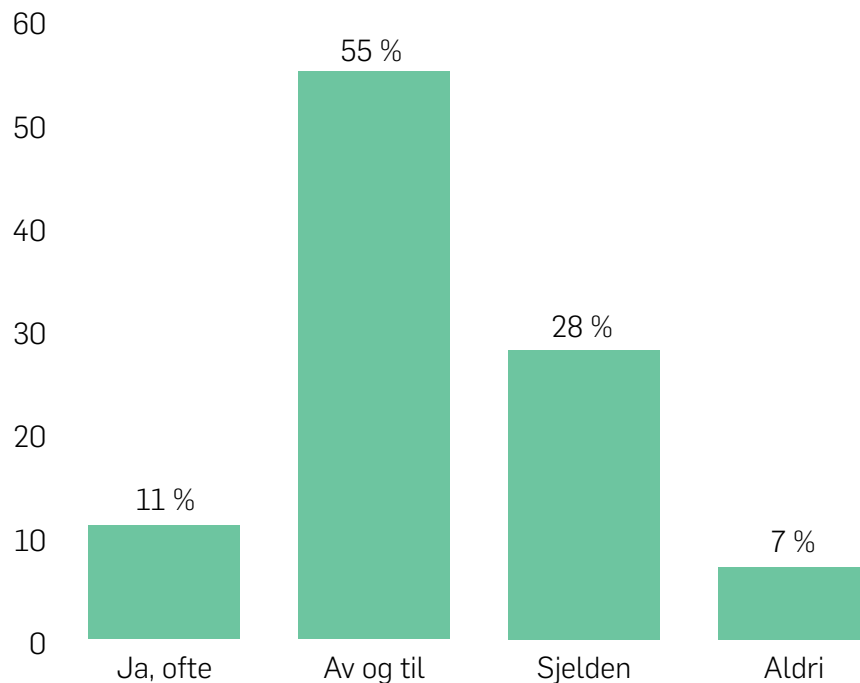
Opplever dere å bli utestengt fra samarbeid når dere tar kontakt med andre kommunale tjenester?

Også dette ser ut til å ha forbedret seg for klubbene. Samlet ser det ut til at samarbeidsrelasjonene i oppvekstfeltet har blitt betraktelig bedre og at man er i ferd med å bygge gode tverrfaglige lag for barn og unge.

Vi har tidligere i undersøkelsen sett at fritidsklubbene gjerne samarbeider med frivillige lag og foreninger, og at klubbene kan fungere som forsamlingslokale for disse. I årets undersøkelse har vi også spurt om hvordan klubbene opplever frivillighetens vilje til samarbeid.

Opplever dere at frivillige organisasjoner tar kontakt for å samarbeide? N= 239

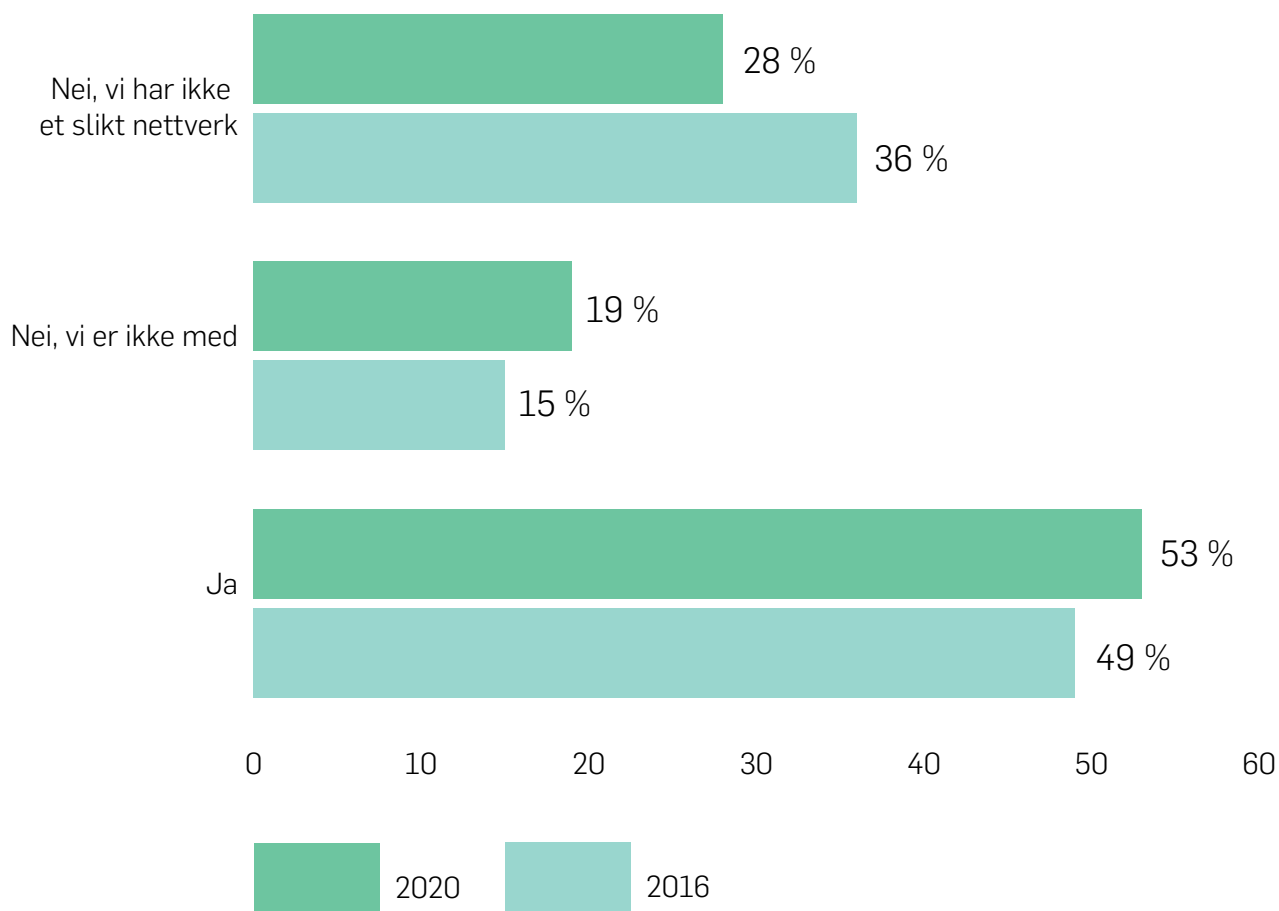
Det er noen færre som opplever at frivilligheten tar kontakt for å samarbeide kontra andre kommunale tjenester, men over halvparten av klubbene opplever dette av og til. Kun 7% har aldri opplevd det. Et tettere samarbeid mellom fritidsklubb og frivillighet kan være et godt steg for mer aktivitet for barn og unge. Ofte sitter frivilligheten på en spisskompetanse innenfor ulike aktiviteter, og klubbene kan fungere som katalysatorer inn i annen fritidsaktivitet.

Samarbeidsnettverk

Andelen klubber som deltar i SLT-nettverk har gått ned siden 2008 hvor 63,7% av klubbene var med. I årets undersøkelse ser vi at %-andelen igjen er på vei opp igjen. Noe av nedgangen i 2016 kunne forklares med at hele 36% ikke hadde et slikt nettverk. Samtidig er det i 2020 flere som sier at de har et slikt nettverk, men at de ikke er med.

Er dere knytt til et SLT/SALTO-nettverk?

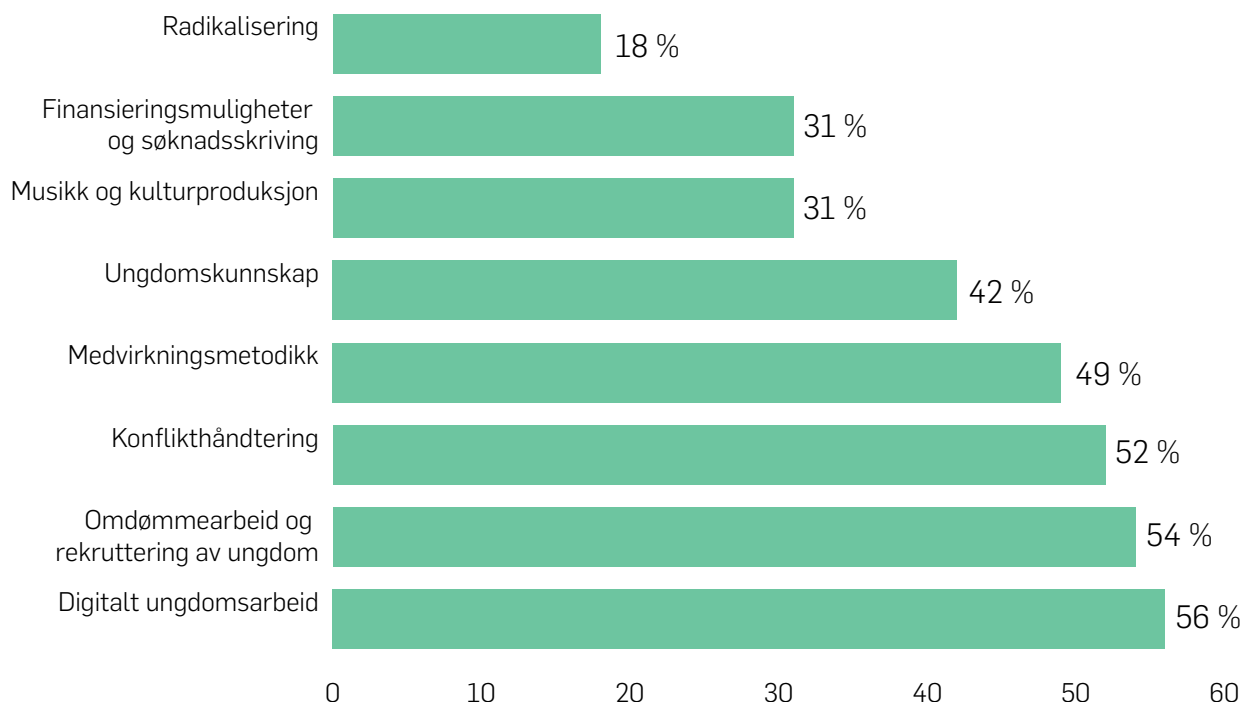
Ungdom og Fritid

Ungdom og Fritid er en medlems- og interesseorganisasjon for de kommunale og kommunalt støttede fritidsklubbene og ungdomshusene i landet. Vi ønsker også å være en sentral samarbeidspartner og kompetanseleverandør for feltet. Vi så under tema 3 – rammebetingelser, at 94% av klubbene søker Ungdom og Fritids Frifond.

Ungdom og Fritid er også leverandør av kurs og kompetanse. Vi tilbyr blant annet kurs til ungdomsarbeidere innenfor folkehelse, mat som metode, rus, psykisk helse, og kommunikasjon. Siden 2018 har vi også drevet det nasjonale opplæringsprogrammet «ungdomsledelse».

Det er viktig at disse kursene gjenspeiler den etterspørselen etter kompetanse som er på feltet. Slik at de dekker et behov.

Er det tema som du ønsker at vi utvikler mer metodikk eller tilbyr kurs i? (Flere svaralternativer mulig) N=219

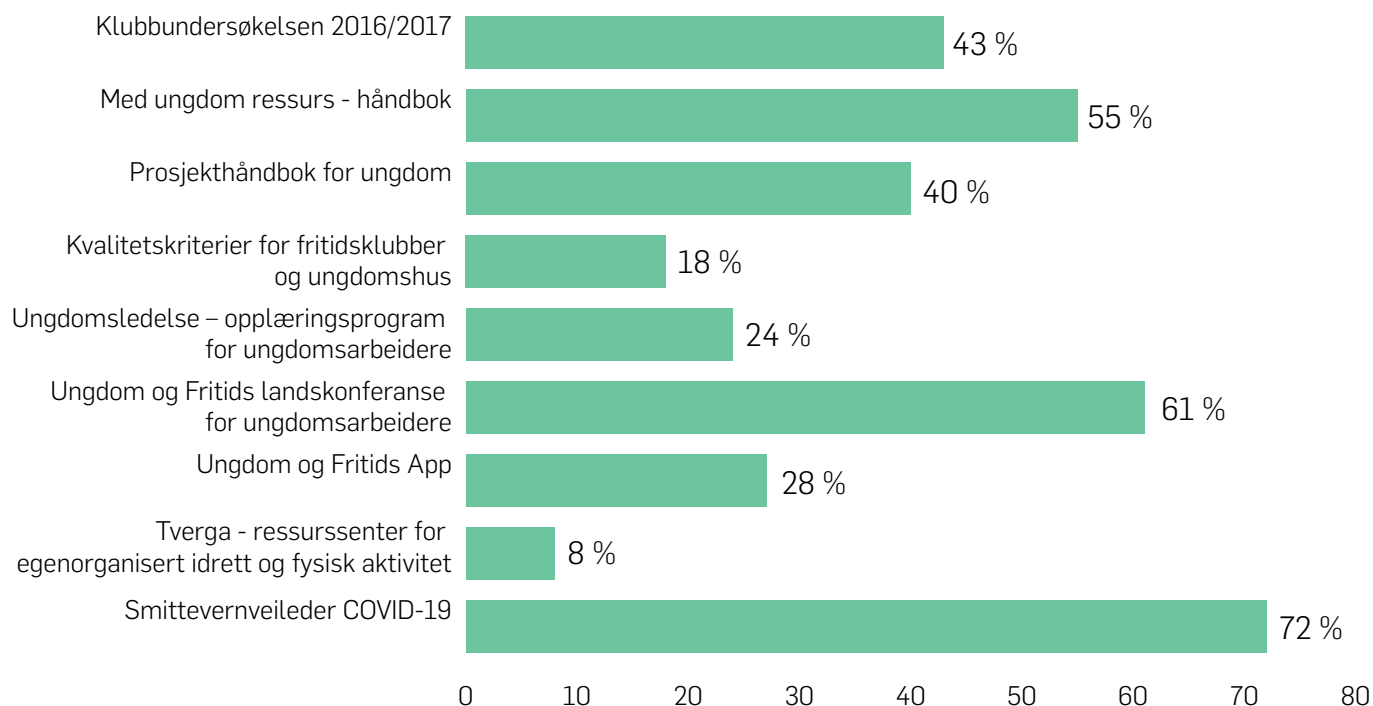

Digitalt ungdomsarbeid og omdømmearbeid, sammen med konflikthåndtering seiler opp som de områdene hvor flest fritidsklubber etterspør kompetanse. I 2016 var konflikthåndtering på topp sammen med medvirkningsmetodikk. Det kan se ut som det sterke fokuset som Ungdom og Fritid har hatt på medvirkning de siste årene har bidratt til å mette kompetansebehovet noe.

Ungdom og Fritid har også kommet med en rekke utgivelser og avholdt ulike arrangementer. Vi spurte hvilke ressurser klubbene har benyttet seg av.

Har din klubb brukt eller deltatt på arrangementer i forbindelse med... (flere svaralternativer mulig) N= 178

Ikke veldig overraskende er det smittevernveilederen som har blitt hyppigst brukt. Deretter kommer landskonferansen for ungdomsarbeidere som arrangeres hvert år i november. Av utgivelsene våre er det håndboken «Med ungdom som ressurs» som er mest brukt.

Oppsummering

Årets undersøkelse viser en utvikling i samarbeidsrelasjonene til samtlige samarbeidspartnere. Innenfor det kulturfaglige samarbeidet er UKM den primære samarbeidsaktøren med 81%, mens 51% samarbeider med kulturskolen. Samarbeidet med politi, barnevern, og skole har også økt betraktelig siden 2016.

Det er også langt flere fritidsklubber som opplever at andre kommunale tjenester tar kontakt for å samarbeide nå enn i 2016. Samlet ser det ut til at samarbeidsrelasjonene i oppvekstfeltet har blitt betraktelig bedre og at man er i ferd med å bygge gode tverrfaglige lag for barn og unge. Andelen klubber som deltar i SLT-nettverk har gått ned siden 2008.

66% av klubbene opplever ofte eller av og til at frivillige organisasjoner tar kontakt for å samarbeide. Dette opplever vi som svært positivt.

Digitalt ungdomsarbeid og omdømmearbeid, sammen med konflikthåndtering seiler opp som de områdene hvor flest fritidsklubber etterspør kompetanse på.

Ungdom og Fritid
Postboks 9024 Grønland
0133 Oslo

Besøksadresse:
Grønland 10
0188 Oslo

Tlf: 22057700 / 48315280
post@ungdomogfritid.no
ungdomogfritid.no

